

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БАНКОВ НАДЗОР

Надзорен наръчник

BANKENTOEZICHT

Януари 2024 г.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Съдържание

Използване на Надзорния наръчник	3
Въведение	4
1 Функциониране на единния надзорен механизъм	5
1.1 Организация на ЕНМ	5
1.2 Оперативна структура на ЕНМ	7
1.3 Вземане на решения в ЕНМ	15
1.4 Сътрудничество с други институции и органи	31
2 Надзорен цикъл	45
2.1 Надзорни приоритети и стратегическо планиране	46
2.2 Организиране на политики, методологии, експертни групи, хоризонтални дейности и надзорни операции	48
2.3 Текущ надзор	50
2.4 Усъвършенстване на банковия надзор: определяне на надзорните приоритети и втора защитна линия	51
3 Надзор над всички поднадзорни лица	53
3.1 Искания, свързани с лицензи, планирани придобивания на квалифицирани дялови участия и паспортизация	53
3.2 Оценяване на значимостта на институциите	65
3.3 Одобрение на (смесени) финансови холдингови дружества майки	67
3.4 Събиране на надзорни данни	69
4 Надзор над значимите институции	76
4.1 Оперативно планиране	76
4.2 Анализи на рисковете за идентифициране и оценяване на основните рискове и уязвимости	78
4.3 Оценяване на пригодността на членовете на ръководните органи (оценка за надеждност и пригодност)	80
4.4 Осъществяване на текущия надзор	87

4.5	Процесът по надзорен преглед и оценка	90
4.6	Текущо наблюдение на вътрешни модели	100
4.7	Провеждане на проверки на място	101
4.8	Оценка на извънредни искания, уведомления и заявления	102
4.9	Предотвратяване и управление на кризисни ситуации	108
4.10	Надзорни мерки, мерки за привеждане в изпълнение и санкции	113
4.11	Оценяване на допустимостта и наблюдение на институционалните защитни схеми	120
5	Надзор над по-малко значимите институции	122
5.1	Дейности по надзорно наблюдение	122
Каре 1	Рамка за класификация на по-малко значимите институции	124
Каре 2	Указания относно изискванията за уведомяване за НКО	125

Използване на Надзорния наръчник

В Надзорния наръчник се описва организационната структура на единния надзорен механизъм (ЕНМ) и се определят методологиите, процесите и процедурите за банков надзор в еврозоната. В него също така се обяснява как ЕНМ си сътрудничи с други органи в по-широката институционална рамка.

Първо се описва организацията на ЕНМ и начинът, по който той изпълнява надзорните си задачи, а след това подробно се разяснява как на практика се извършва надзорът.

Наръчникът не е правно обвързващ документ, той не установява нови регулаторни изисквания и по никакъв начин не заменя правните изисквания, залегнали в приложимото право на ЕС. В него се представя подходът, който ЕНМ прилага при изпълнението на надзорните си задачи. ЕНМ има право да се отклонява от общата политика, установена в този наръчник, в конкретни случаи, когато са налице фактори, оправдаващи такова отклонение, и при условие че бъде представена достатъчна обосновка. Изборът за отклонение от политиката трябва също така да бъде в съответствие с общите принципи на правото на ЕС и по-специално с принципите на равно третиране, пропорционалност и защита на оправданите правни очаквания на поднадзорните лица. Това е в съзвучие с установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз, според която вътрешните указания, към които се причислява и настоящият наръчник, представляват практически правила, от които институциите на ЕС могат да се отклоняват в обосновани случаи. Например точка 209 от решението на Съда на Европейския съюз от 28 юни 2005 г. по съединени дела C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P до C-208/02 P и C-213/02 P¹ гласи: „Съдът вече е постановил в решение относно вътрешните мерки, приети от администрацията, че въпреки че не могат да се считат за правни норми, които винаги трябва да се спазват от администрацията, тези мерки все пак представляват правила за поведение, от които администрацията не може да се отклонява в отделен случай, без да посочи причини, съвместими с принципа на равно третиране. Следователно подобни мерки съставляват акт с общ характер, на чиято незаконосъобразност засегнатите длъжностни лица и други служители могат да се позовават в подкрепа на жалба, подадена срещу индивидуални решения, взети въз основа на мерките.“

Надзорният наръчник беше първоначално публикуван от Европейската централна банка (ЕЦБ) през март 2018 г. Той беше съставен със съдействието на националните компетентни органи в изпълнение на политиката на ЕЦБ за прозрачност. В настоящата преработена версия на наръчника, публикувана през януари 2024 г., е представена най-актуалната информация за европейския банков надзор. Наред с всичко останало, в нея е отразена

¹ *Dansk Rørindustri* срещу Комисия на Европейските общности, C-189/02 P (съединени дела C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-206/02 P, C-207/02 P, C-208/02 P, C-213/02 P), ECLI:EU:C:2005:408.

реорганизацията на банковия надзор в ЕЦБ, която бе проведена през 2020 г. Преработеният наръчник заменя Ръководството за банковия надзор от 2014 г.

Въведение

Европейският банков надзор се състои от три стълба: i) ЕНМ, който отговаря за надзора над кредитните институции и банковия сектор; ii) Единния механизъм за реструктуриране, който е съставен от Единния съвет по реструктуриране и Единния фонд за реструктуриране на нежизнеспособни кредитни институции; и iii) европейска схема за застраховане на депозитите, която в момента все още е в процес на разработване. В основата на тези три стълба е единната нормативна уредба, която се прилага за всички държави от ЕС.

Европейският банков надзор има за цел да допринесе за сигурността и устойчивостта на кредитните институции и за стабилността на финансовата система, като гарантира високи стандарти на банковия надзор в цялата еврозона и последователното им прилагане към всички банки.

Запазвайки крайната си отговорност, ЕЦБ изпълнява надзорните си задачи в рамките на ЕНМ, който освен нея включва и НКО. Тази структура осигурява силен и последователен надзор над всички поднадзорни лица навсякъде в еврозоната, като същевременно използва по най-добрия възможен начин местните и специфичните знания на националните надзорни органи.

Въз основа на задачите, възложени на ЕЦБ от европейския законодател, надзорните органи са определили мисията на европейския банков надзор и са установили надзорните му принципи.

Работата на надзорните органи в ЕНМ трябва винаги да бъде подчинена на неговата мисия, на стратегическите му цели и на организационните му принципи.

1 Функциониране на единния надзорен механизъм

1.1 Организация на ЕНМ

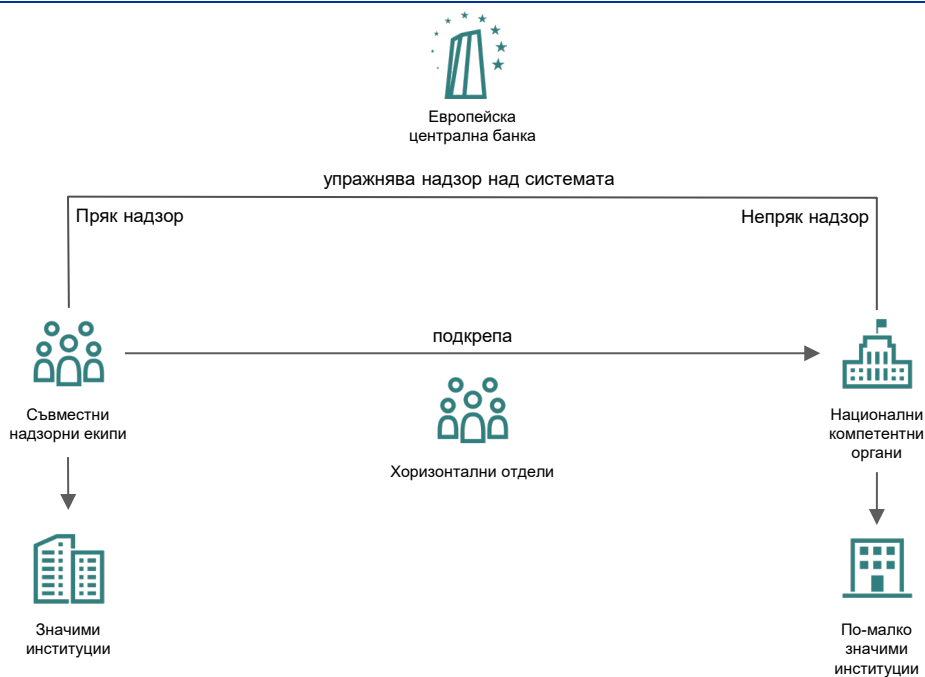
1.1.1 Разпределение на задачите между ЕЦБ и националните компетентни органи

Членове 6, 14 и 15 от Регламента за ЕНМ

В сътрудничество с националните компетентни органи (НКО) ЕЦБ отговаря за банковия надзор в участващите държави членки. За да се осигури ефективен надзор, съответните надзорни функции и отговорности на ЕЦБ и на НКО са разпределени въз основа на значимостта на поднадзорните лица. Към всички лица под надзора на ЕНМ се прилага общ надзорен подход.

Диаграма 1

Разпределение на задачите в рамките на ЕНМ

В рамките на единния надзорен механизъм ЕЦБ с помощта на НКО осъществява пряк надзор над всички институции, които са класифицирани като значими. НКО продължават да осъществяват прекия надзор над по-малко значимите институции под наблюдението на ЕЦБ. При определени условия ЕЦБ може също така да поеме прекия надзор над по-малко значими институции. На уебсайта на ЕЦБ е публикуван [списък на значимите и по-малко значимите институции](#), който редовно се актуализира.

ЕНМ участва и в надзора над трансграничните институции и групи като надзорен орган на държавата по произход или като надзорен орган на приемащата държава в рамките на колегии от надзорни органи.

Освен това като банков надзорен орган ЕНМ участва в допълнителния надзор над финансови конгломерати.

Надзорните решения в ЕНМ се изготвят от Надзорния съвет, съставен от представители на ЕЦБ и НКО, и се приемат от Управителния съвет по процедура при липса на възражения, описана по-долу в настоящия наръчник (вижте раздел 1.3.1).

1.1.2 Отчетност

Членове 20 и 21 от Регламента за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно публичния достъп до документите на Европейската централна банка (ЕЦБ/2004/3)

Решение на ЕЦБ относно публичния достъп до документите на Европейската централна банка, с които разполагат националните компетентни органи (ЕЦБ/2015/16)

Насоки за определяне на принципите на етичната рамка на единния надзорен механизъм (ЕЦБ/2021/50) (преработен текст)

Кодекс за поведение за високопоставени служители на ЕЦБ

Отчетността е от решаващо значение за прозрачността, легитимността и независимостта на надзорните решения. ЕЦБ е задължена да се отчита за начина, по който изпълнява надзорните си задачи. Решенията, които пряко засягат отделните институции, могат да станат предмет на процедура по вътрешен преглед от страна на [Административния съвет за преглед](#). Те могат да се обжалват пред [Съда на Европейския съюз](#). За разлика от това решенията на НКО по отношение на по-малко значимите институции могат да се обжалват пред националните съдилища. ЕЦБ също така се отчита пред [Европейския парламент](#), който представлява гражданите на ЕС, и пред [Съвета на ЕС](#). ЕЦБ има и специфични задължения за отчетност пред националните парламенти във връзка с надзорните си дейности. Политическото задължение на ЕЦБ за отчетност се изпълнява по няколко основни канала:

1. Председателят на Надзорния съвет участва в редовни изслушвания и извънредни разисквания в Европейския парламент и Еврогрупата. Националните парламенти също могат да поканят председателя или друг член на Надзорния съвет заедно с представител от съответния НКО.
2. ЕЦБ предоставя на Комитета по икономически и парични въпроси на Европейския парламент протоколите от всички заседания на Надзорния съвет, включително подробен и съдържателен отчет за разискванията на Надзорния съвет и аотиран списък с взетите решения.
3. Членовете на Европейския парламент и на Еврогрупата могат да отправят писмени въпроси към председателя на Надзорния съвет. Отговорите се публикуват на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ. Националните парламенти могат също да поискат от ЕЦБ да отговори на техни въпроси и наблюдения.
4. ЕЦБ представя общественодостъпен [годишен доклад](#) относно изпълнението на своите надзорни задачи на Европейския парламент, Съвета на ЕС, Еврогрупата, Европейската комисия и националните парламенти на участващите държави членки.

Рамката за отчетност на ЕЦБ е доразвита в Регламента за ЕНМ, в [Междуинституционално споразумение](#) между Европейския парламент и ЕЦБ и в [Меморандум за разбирателство](#) (МР) между Съвета на ЕС и ЕЦБ. Тя беше допълнена през 2019 г. от [Меморандум за разбирателство](#) между Европейската сметна палата и ЕЦБ.

Освен това на всеки три години Европейската комисия публикува [доклад относно прилагането на Регламента за ЕНМ](#), в който се обръща специално внимание на потенциалното му въздействие върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар. Европейската сметна палата е упълномощена да проверява оперативната ефективност на управлението на ЕЦБ (вижте раздел 1.4.7), а Международният валутен фонд (МВФ) извършва редовни прегледи посредством програмата за оценка на финансовия сектор (вижте раздел 1.4.8).

Членовете на Надзорния съвет декларират ежегодно своите [интереси](#). Тези декларации съдържат информация за предишната им професионална дейност, частни занимания, официални правомощия и финансови интереси, както и сведения за всяка платена професионална дейност на техния съпруг или партньор, която би могла да породи опасения за конфликт на интереси.

1.2 Оперативна структура на ЕНМ

1.2.1 Организация на банковия надзор в ЕЦБ

Принцип на разделение

Член 25 от Регламента за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно прилагането на разделение между функцията, свързана с паричната политика, и надзорната функция на Европейската централна банка (ЕЦБ/2014/39)

В отговор на финансовата криза Съветът на ЕС и Европейският парламент възложиха на ЕЦБ надзорни задачи. ЕЦБ получи тези задачи в допълнение към функцията си по паричната политика. За да не се допуснат конфликти на интереси, ЕЦБ трябва да гарантира разделение между паричната политика и надзорните си задачи, така че всяка от тези функции да се изпълнява в съответствие с приложимите цели.

ЕЦБ има независим [Надзорен съвет](#), който предлага на [Управителния съвет](#) проекти на надзорни решения. Управителният съвет може да приеме предлаганите решения или да възрази срещу тях, но принципно не може да ги променя. Освен това разискванията на Управителния съвет по надзорни въпроси са строго разделени от разискванията по други функции на ЕЦБ, съответно с различен дневен ред и отделни заседания.

Принципът на разделение обхваща и правила за споделянето на информация между двете функции на ЕЦБ. Необходимо е одобрението на [Изпълнителния съвет](#), за да се предаде поверителна информация от една функция към друга. Поверителни необработени данни могат да се споделят при поискване и въз

основа на принципа „необходимост да се знае“. Една от двете функции на ЕЦБ не трябва да разкрива на другата поверителна информация, която съдържа оценки или препоръки по политиките, освен при поискване и въз основа на принципа „необходимост да се знае“.

Осигурено и е разделение на равнище персонал: различни елементи на банковия надзор се поделят между шест генерални дирекции и една дирекция, всяка от които е функционално подчинена на председателя и заместник-председателя на Надзорния съвет.

Организационна структура на банковия надзор в ЕЦБ

Надзорните задачи на ЕЦБ се изпълняват от шест генерални дирекции и една дирекция, в сътрудничество с НКО.

- Генерална дирекция „Системни и международни банки“, генерална дирекция „Универсални и диверсифицирани институции“ и генерална дирекция „Специализирани институции и по-малко значими институции“ отговарят за прекия текущ надзор над значимите институции. ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ отговаря и за наблюдението на прекия надзор над по-малко значимите институции от страна на НКО.
- Генерална дирекция „Хоризонтален надзор“ изпълнява хоризонтални задачи, засягащи всички кредитни институции под надзора на ЕНМ. По-специално, тя подпомага съвместните надзорни екипи (СНЕ), като предоставя конкретен експертен опит в областта на кредитния риск, капиталовите пазари, нефинансовите рискове, бизнес моделите, капиталовото планиране и управлението на кризи, стрес тестовете, надзорната политика и надзорните методологии.
- Генерална дирекция „Проверки на място и проверки на вътрешни модели“ ръководи и участва в дейности на място, определя и гарантира планирането и изпълнението на надзорната програма за дейностите на място и поддържа детайлни методологии за тези дейности.
- Генерална дирекция „Управление и операции в ЕНМ“ подпомага процесите на вземане на решения, подлага на оценка новите акционери в банките и заявленията за нови лицензи за банкова дейност, извършва оценки за надеждност и пригодност и провежда независими разследвания на предполагаеми нарушения на пруденциалните изисквания. Тя също така осъществява цифровата стратегия на ЕНМ, включително използването на технологии за целите на надзора, ръководи иновациите и улеснява дейностите по управление на знанията и обучение за ЕНМ.
- Дирекция „Надзорна стратегия и риск“ определя стратегията за банковия надзор в ЕЦБ, като формулира надзорните приоритети и рамка за

склонността към риск и подпомага разпределението на ресурсите по тези приоритети.

Общи услуги

Освен шестте генерални дирекции и една дирекция, отговарящи за банковия надзор, звената за общи услуги в ЕЦБ подпомагат както функцията по паричната политика, така и надзорната функция.

Тези общи услуги обхващат следните области: човешки ресурси, информационни системи, комуникации, бюджет и организация, сграден фонд, вътрешен одит, правни услуги и статистика. Те позволяват на ЕЦБ да използва оперативни синергии, като същевременно се спазват изискванията за разделение между паричната политика и банковия надзор. Генерална дирекция „Статистика“ например редовно публикува [подробна надзорна банкова статистика](#) на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ. Наборът от данни се обновява на всеки три месеца, включва информация за банките, класифицирани като значими и по-малко значими институции, и обхваща аспекти като състава на балансите им, рентабилността им, капиталовата им адекватност, ливъридж, финансиране, ликвидност и качество на активите.

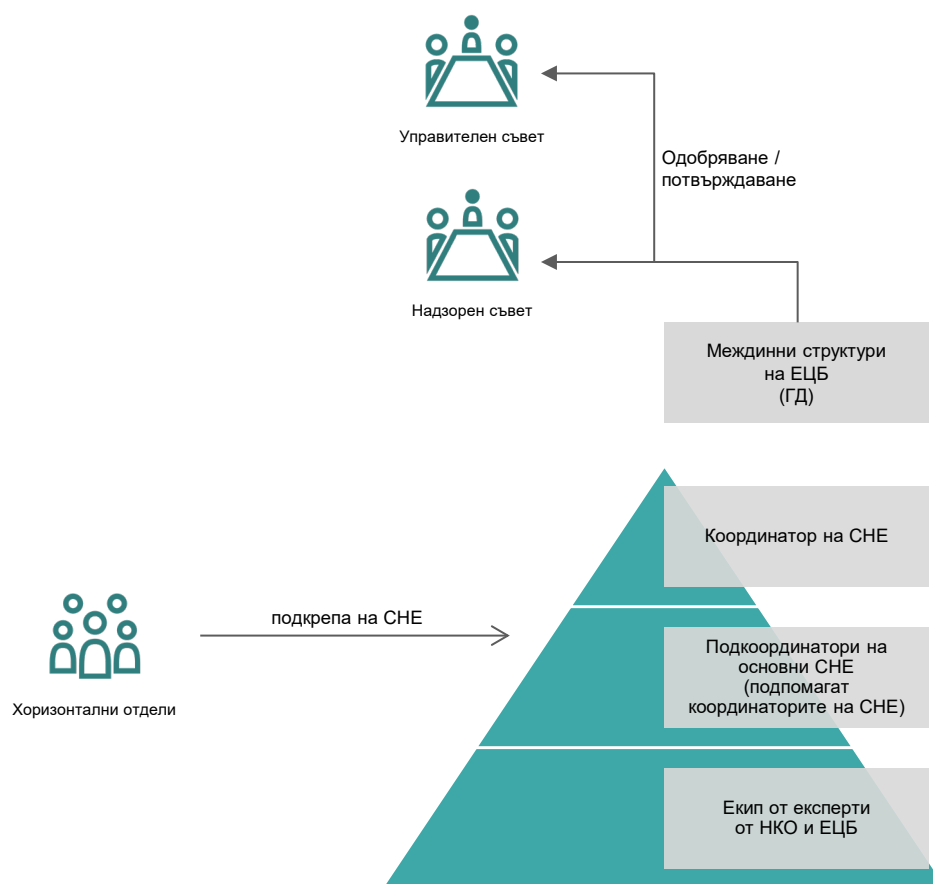
1.2.2 Съвместни надзорни екипи

Членове 3, 4, 5 и 6 от Рамковия регламент за ЕНМ

Текущият надзор над значимите институции се извършва от съвместни надзорни екипи (СНЕ), които работят в ГД „Системни и международни банки“, ГД „Универсални и диверсифицирани институции“ и ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“. Както се вижда на Диаграма 2, СНЕ са съставени от служители на ЕЦБ и на НКО на държавите, в които са установени значимите институции, включително техните банкови дъщерни предприятия или значими трансгранични клонове. СНЕ се съставя за всяка значима институция на най-високото равнище на консолидация. Размерът, цялостният състав и организацията на един съвместен надзорен екип могат да се различават в зависимост от характера, сложността, мащаба, бизнес модела и рисковия профил на поднадзорното лице.

Диаграма 2

Функциониране на съвместните надзорни екипи

СНЕ отговарят за изготвянето и организацията на плана за извършване на надзорни проверки и за провеждането на текущата надзорна дейност на консолидирано, подконсолидирано и индивидуално равнище. Тези задачи включват оценка на рисковия профил, бизнес модела и стратегията, системите за управление на риска, вътрешните системи за контрол и вътрешното управление на институцията. Провеждането на процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО) и поддържането на редовен диалог с поднадзорното лице са съществени елементи от тази работа. Членовете на СНЕ могат също така да участват в проверки на място и в проучвания на вътрешни модели.

СНЕ може да имат нужда от допълнителна помощ от хоризонталните отдели на ЕЦБ във връзка с определени задачи на специализирана тема или със задачи, изискващи особени технически експертни познания. Хоризонталните звена също така подпомагат СНЕ с мнения и процедури с цел постигане на обща позиция и координиран подход.

Координатори на СНЕ и местни координатори от НКО

Всеки СНЕ се ръководи от координатор в ЕЦБ. Местните координатори от НКО подпомагат координатора на СНЕ в текущия надзор над значимите институции, като същевременно представят и мненията на съответните НКО. Например, те допринасят за изготвянето и прегледа на плана за извършване на надзорни проверки.

Координаторите на СНЕ се назначават за срок от три до пет години. Координаторите и членовете на СНЕ трябва се сменят редовно на ротационен принцип, но не всички членове на СНЕ могат да се сменят по едно и също време.

Основен СНЕ

СНЕ на банки, които извършват дейност със значително присъствие в повече от една участваща държава членка, сформират основен СНЕ. Председател на основния СНЕ е координаторът на СНЕ, а в състава му влизат местните координатори на всички съответни НКО в зависимост от съществеността на местното дъщерно дружество или клон. Основният СНЕ отговаря за разпределянето на задачите сред членовете на СНЕ, изготвянето и преразглеждането на плана за извършване на надзорни проверки, наблюдението на неговото прилагане и прегледа на оценката.

1.2.3 Организация на функцията за надзорно наблюдение

Членове 4, 6, 12 и 31 от
Регламента за ЕНМ

Членове 43, 62, 67, 70, 96, 97, 98,
99 и 100 от Рамковия регламент
за ЕНМ

НКО отговарят за осъществяването на пряк надзор над по-малко значимите институции. Те планират и извършват своите текущи надзорни дейности, като използват собствени ресурси и процедури. Освен това НКО упражняват надзор и в области извън обхвата на Регламента за ЕНМ.

ЕЦБ отговаря за ефикасното и последователно функциониране на ЕНМ и осигурява високото качество на надзорните методологии, прилагани от НКО. В този контекст на ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ е възложено задължението за надзорно наблюдение, за да осигурява последователност на надзора въз основа на прилагането на високи надзорни стандарти. Генералната дирекция постига тези цели, като стимулира прилагането на добри надзорни практики в тясно сътрудничество с НКО. Отделът по надзорна методология в ГД „Хоризонтален надзор“ поддържа надзорните методологии, стандарти и практики за по-малко значимите институции.

При изпълнението на надзорните си задачи ЕЦБ работи в тясно сътрудничество с НКО. Сътрудничеството между ЕЦБ и НКО е изключително важно за създаването на обща надзорна култура в целия ЕНМ и за да се гарантира последователното функциониране на системата. ЕЦБ упражнява

надзорно наблюдение, като изготвя съвместни стандарти за надзора от страна на НКО над по-малко значимите институции, а също и чрез събиране и обработка на информация от НКО, и чрез извършване на тематични прегледи. Тази информация дава обща представа за надзорните практики и решения на НКО, както и за конкретни по-малко значими институции и техните сектори.

В този контекст функцията на ЕЦБ за надзорно наблюдение обхваща надзора на НКО над по-малко значимите институции с цел да се идентифицират институции в уязвимо положение и да се гарантират последователни високи надзорни стандарти в целия ЕНМ. При изпълнението на своята функция за надзорно наблюдение ЕЦБ прилага пропорционален, рисково ориентиран подход. Затова изискванията за отчетност и дейностите по надзорно наблюдение на ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ могат да бъдат засилени за институциите с висок риск и голямо въздействие, когато това е целесъобразно (глава 5). ЕЦБ съответно участва в управлението на кризи при по-малко значимите институции посредством дейностите си по надзорно наблюдение при кризи.

Понякога служителите на ЕЦБ предоставят експертен опит и съдействие на НКО, например като участват в проверки на място. ЕЦБ също така насърчава обмена на служители между НКО, за да стимулира изграждането на обща надзорна култура.

1.2.4 **Хоризонтални звена**

Хоризонталните отдели в ГД „Хоризонтален надзор“, дирекция „Надзорна стратегия и риск“, ГД „Проверки на място и проверки на вътрешни модели“ и ГД „Управление и операции в ЕНМ“ подпомагат надзора както над значимите, така и над по-малко значимите институции. Хоризонталните отдели са в тясно взаимодействие със СНЕ, например при определянето и прилагането на общи методологии и стандарти, и посредством подкрепата, която оказват по методологични въпроси. Тези отдели осигуряват постигането на единомислие и координиран подход. Те извършват специализирани задачи и анализи и предоставят експертна подкрепа на СНЕ и НКО.

1.2.5 **Комуникация в рамките на ЕНМ**

Както е описано по-горе, ЕНМ разчита на тясно сътрудничество между ЕЦБ и НКО. Безпрепятственото сътрудничество и непрекъснатият обмен на информация и знания между ЕЦБ и НКО, както и в рамките на ЕЦБ, създават условия за правилното функциониране на ЕНМ и постигането на качествени надзорни резултати. За това допринасят съвместните инструменти за обучение и в областта на информационните технологии, включително SSMnet – общата платформа в целия ЕНМ, която се използва за достъп до информация, и подобрените права на достъп до надзорните документи (при наличието на подходящи предпазни механизми).

Сътрудничество между ЕЦБ и НКО

Принципът на добросъвестно сътрудничество се прилага за всички надзорни дейности. ГД „Системни и международни банки“, ГД „Универсални и диверсифицирани институции“ и ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ ежедневно си сътрудничат с НКО за прекия надзор над значимите институции посредством съответните СНЕ. Чрез специална мрежа на висши ръководители ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ поддържа тесни контакти с НКО във връзка с наблюдението на надзора над по-малко значимите институции.

НКО също така допринасят за работата на хоризонталните отдели посредством различни форуми, като например експертни мрежи.

Освен това Надзорният съвет може да реши да сформира работни групи, съставени от представители на ЕЦБ и НКО, които да работят по конкретни хоризонтални теми и да подпомагат работата на хоризонталните отдели.

Управление на информацията

Политиката на ЕЦБ за управление на информацията насърчава и подкрепя систематичното, ефективно и ефикасно създаване, употреба, управление и извличане на информация. Тя позволява споделяне на информация между ЕЦБ и НКО въз основа на принципа „необходимост да се знае“.

Тази политика се прилага чрез системата на ЕЦБ за управление на информацията, която предоставя техническата основа, гарантираща, че всички СНЕ прилагат обща методология и стандарти за банков надзор. Мрежата SSMnet дава на всички надзорни органи достъп до информацията, знанията и инструментите, от които се нуждаят за изпълнението на текущите си надзорни задачи.

1.2.6 Разпределение на служителите и финансовите ресурси

Разпределение на служителите за надзора над значимите и по-малко значимите институции

Надзорните практики на ЕНМ са рисковобазирани и пропорционални. Практиките отчитат както степента на вредите, които несъстоятелността на дадено поднадзорно лице би причинила за финансовата стабилност, така и вероятността за такова изпадане в несъстоятелност. Те са съизмерими и с рисковия профил на поднадзорното лице. Тези надзорни принципи целят постигането на ефикасен и задълбочен надзор, като същевременно благоприятстват ефективното разпределение на ограничените ресурси за надзорна дейност.

Службата за стратегическо планиране в дирекция „Надзорна стратегия и риск“ заедно със съответните хоризонтални звена и НКО координира разпределението на ресурсите и експертните познания на ЕНМ за прекия надзор от страна на ЕЦБ. СНЕ извършват оперативното планиране под координацията на ЕЦБ. За всяка значима банка те изготвят план за извършване на надзорни проверки (ПИНП), в който се посочват основните надзорни задачи и дейности за следващите 12 месеца, предварителният график и цели и нуждата от проверки на място и проучвания на вътрешни модели. Планирането и сформиранието на екипи за проверките на място се извършва в тясно сътрудничество с НКО, които излъчват повечето ръководители на мисии и членове на екипите. Планът за извършване на надзорни проверки е описан подробно в раздел 4.1.3.

НКО планират и извършват своите текущи надзорни дейности по прекия надзор над по-малко значимите институции съгласно цялостната стратегия на ЕНМ, като използват собствени ресурси и процедури за вземане на решения.

Насърчава се участието на НКО в обмени на служители с различна продължителност и на различни равнища на организацията, с ЕЦБ и помежду им. Редът и условията на тези обмени се определят предварително, според всеки отделен случай. Програмата за размяна на служители в ЕНМ предлага още една възможност за кадрови обмен между банковия надзор в ЕЦБ и партньорските институции в ЕНМ под формата на външно командироване. Участниците в програмата разменят ролята си в продължение на една до две години, като самите те се установяват в приемащата държава и стават част от екипа на приемащата институция. Обменът на служители благоприятства многонационалния характер на СНЕ и им позволява известна гъвкавост, когато се нуждаят от допълнителна помощ или специфични експертни познания. Служителите на ЕЦБ и НКО също така следват една и съща програма за обучение, което спомага за по-голяма последователност в надзорните практики и за изграждане на обща надзорна култура.

Финансови ресурси

ЕЦБ покрива разходите по своите надзорни задачи и отговорности, като начислява годишна такса на всички поднадзорни лица в еврозоната, без да засяга правото на НКО да начисляват такси в съответствие с националното законодателство. Общият размер на [годишните надзорни такси](#) се публикува до 30 април всяка година в решение на ЕЦБ. Общите разходи се разделят на две категории:

- за пряк надзор – таксите се начисляват на значимите институции, които са под прекия надзор на ЕЦБ;
- за непряк надзор – таксите се начисляват на по-малко значимите институции, които са под прекия надзор на съответните национални надзорни органи.

[Член 20 от Регламента за ЕНМ](#)

[Регламент на ЕЦБ относно надзорните такси \(ЕЦБ/2014/41\)](#)

[Решение на ЕЦБ относно методологията и процедурите за определянето и събирането на данни относно факторите за таксата, използвани за изчисляването на годишните надзорни такси \(преработен текст\) \(ЕЦБ/2019/38\)](#)

Таксата за дадено поднадзорно лице се състои от минимален компонент и променлив компонент. Минималният компонент е фиксиран процент от общия размер на годишните такси в рамките на посочените по-горе категории. Променливият компонент се изчислява въз основа на фактори за таксата, свързани с размера и рисковия профил на банката, включително нейните рисковопретеглени активи. Тези фактори за таксата се измерват съответно чрез общата стойност на активите и общата рискова експозиция.

Разходите на ЕЦБ за изпълнение на надзорните задачи се състоят основно от преки разходи за банковия надзор в ЕЦБ и за общи услуги, използвани за надзорната функция. Те се посочват отделно в бюджета на ЕЦБ.

Управителният съвет изпълнява функциите на бюджетен орган на ЕЦБ, който приема годишния бюджет по предложение на Изпълнителния съвет и след консултация с председателя и заместник-председателя на Надзорния съвет по въпросите, свързани с банковия надзор.

Всяка година ЕЦБ представя на Европейския парламент, Съвета на ЕС, Европейската комисия и Еврогрупата доклад за предвижданите промени в структурата и размера на годишните надзорни такси.

1.3 Вземане на решения в ЕНМ

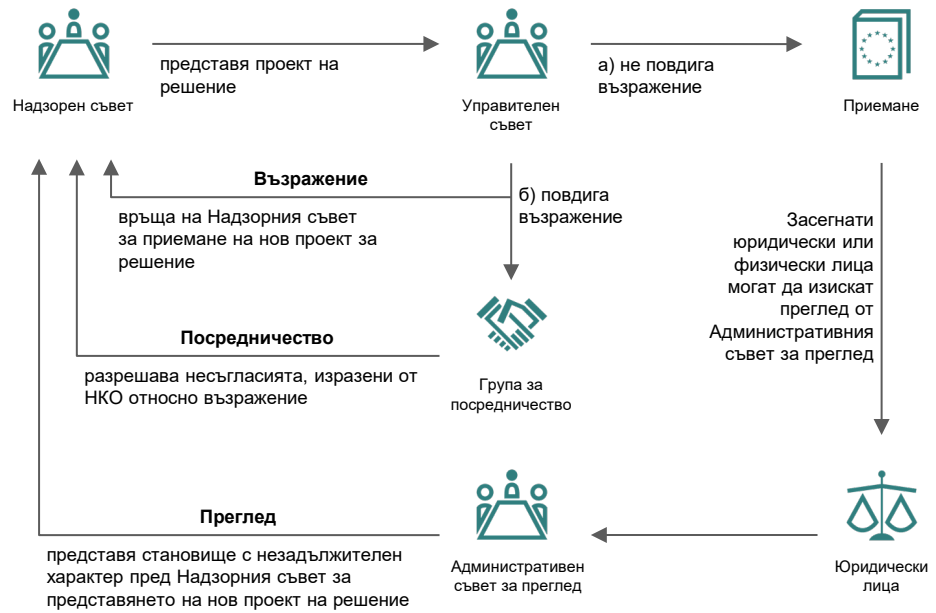
По правило решенията, свързани с изпълнението на надзорните задачи на ЕЦБ, се вземат от Управителния съвет съгласно [процедурата при липса на възражения](#). При тази процедура цялостни проекти на решения се одобряват от Надзорния съвет и след това се представят на Управителния съвет за окончателно приемане. Цялостните проекти на решения се смятат за приети, ако Управителният съвет не повдигне възражения в срок от най-много десет работни дни.

Процедурата при липса на възражения се прилага не само за индивидуалните надзорни решения, но и за правните актове на ЕЦБ, засягащи изпълнението на надзорните задачи, за документи, свързани с политиките, или други форми на комуникация между ЕЦБ и външни лица при изпълнението на надзорните ѝ задачи.

Диаграма 3

Процедура при липса на възражения

Процедурата при липса на възражения обаче не е единствената процедура за вземане на решения в ЕЦБ. Могат да се прилагат и други процедури; въведено е и делегиране на правомощия за вземане на определени видове надзорни решения – например някои решения относно оценката на изискванията за надеждност и пригодност и относно изменения на решения за значимостта. Надзорните действия, които не са решения, са описани в раздел 1.3.2.

1.3.1 Вземане на решения в ЕНМ

Член 26 от Регламента за ЕНМ

Части VI и VII от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 283 от ДФЕС

Член 11, параграф 6 от Устава на ЕСЦБ

Решение на ЕЦБ за назначаването на представители на ЕЦБ в Надзорния съвет (ЕЦБ/2014/4)

Процедурен правилник на Надзорния съвет

Кодекс за поведение за високопоставени служители на ЕЦБ

Процедурен правилник на ЕЦБ

Регламент на ЕЦБ относно създаването на Група за посредничество и установяването на процедурния ѝ правилник (ЕЦБ/2014/26)

В следващите абзаци се описват участниците в процеса на вземане на решения и съответните им отговорности.

Управителен съвет

Управителният съвет е висшият орган за вземане на решения по изпълнението на задачите на ЕЦБ, включително надзорните задачи. Той се състои от членовете на Изпълнителния съвет на ЕЦБ и управителите на националните централни банки от еврозоната.

По правило правните актове в областта на банковия надзор се приемат по процедурата при липса на възражения. Тя е установена в Регламента за ЕНМ и отдава дължимата тежест на ролята на Надзорния съвет в качеството му на вътрешния орган на ЕЦБ, отговорен за планирането и изпълнението на надзорните задачи, включително одобрението на цялостните проекти на решения. Съгласно тази процедура Управителният съвет не може да променя цялостните проекти на решения, а само да ги одобрява или да възразява срещу тях.

Изпълнителен съвет

Изпълнителният съвет ръководи текущата дейност на ЕЦБ. Заместник-председателят на Надзорния съвет е член на Изпълнителния съвет.

Надзорен съвет

Надзорният съвет отговаря за планирането и изпълнението на надзорните задачи на ЕЦБ, определени в Регламента за ЕНМ. Всички проекти на надзорни решения с правнообвързваща сила трябва да бъдат одобрени от Надзорния съвет, преди да бъдат представени на Управителния съвет за окончателно приемане по процедурата при липса на възражения. В състава на Надзорния съвет влизат председателят, заместник-председателят, четирима представители на ЕЦБ, по един представител на всеки НКО и по един представител на всяка национална централна банка, в случай че НКО не е централна банка. За целите на гласуването обаче представителите на НКО и на националната централна банка на една държава членка се считат за един член.

Ръководният комитет подпомага дейността на Надзорния съвет и подготвя неговите заседания. Той се състои от по-малка група членове на Надзорния съвет и няма правомощия за вземане на решения.

Генерални дирекции в банковия надзор в ЕЦБ

СНЕ в ГД „Системни и международни банки“, ГД „Универсални и диверсифицирани институции“ и ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ са главните инициатори на проекти на решения, чийто адресат са поднадзорни лица. Те изготвят проекти на решения въз основа на информация, събрана посредством текущ надзор, включително при проверки на място или проучвания на вътрешни модели. Секретариатът на ЕНМ, който е част от ГД „Управление и операции в ЕНМ“, работи в тясно сътрудничество със СНЕ по изготвянето на надзорните решения и по процеса на приемането им, включително по изпълнението на изискванията за законосъобразност.

ГД „Управление и операции в ЕНМ“ и ГД „Специализирани институции и по-малко значими институции“ също изготвят проекти на решения, главно свързани с оценки на пригодността на членове на ръководните органи на поднадзорните лица, решения за налагане на санкции и привеждане в изпълнение, общи процедури и предложения за общи указания, предназначени за НКО, относно групи или категории по-малко значими институции.

ГД „Хоризонтален надзор“ и ГД „Проверки на място и проверки на вътрешни модели“ участват пряко в процеса на вземане на решения относно проверките на място и издаването на нови разпоредби, политики и методологии.

ГД „Хоризонтален надзор“ има и косвено участие – предоставя специализирана подкрепа на СНЕ, особено що се отнася до решенията, свързани с ПНПО.

Генерална дирекция „Управление и операции в ЕНМ“

ГД „Управление и операции в ЕНМ“ се състои от пет отдела. Четири от тях изпълняват хоризонтални функции – това са отделите „Издаване на лицензи“, „Надеждност и пригодност“, „Привеждане в изпълнение и налагане на санкции“ и „Технологии и иновации“. Петият отдел – Секретариатът на ЕНМ – има спомагателни функции и осигурява ефективното вземане на решения, като гарантира институционалното качество на процеса. Той приема процедурни актове по провеждането на надзорната процедура и уведомява адресатите им. Освен това подпомага дейността на Надзорния съвет, което включва подготвяне на заседания и писмени процедури и последващи действия по тях, както и изготвяне и преглед на предложения и решения. Секретариатът на ЕНМ съдейства на всички структурни звена при изготвянето на документация за Надзорния съвет и предоставя консултации по процеса на вземане на решения. Той си сътрудничи със Секретариата на Управителния съвет по всички процеси на вземане на решения, свързани с надзорните задачи на ЕЦБ, и подпомага подготовката на заседанията на Управителния съвет, на които се разглеждат надзорни въпроси. Отделът предоставя консултации и съдействие на кабинетите на председателя, заместник-председателя и представителите на ЕЦБ в изпълнението на задълженията им за отчетност и комуникационните дейности. Също така той координира сътрудничеството в областта на надзора с други органи от ЕС и извън него.

НКО

Освен че участват в СНЕ, НКО играят важна собствена роля в процеса на вземане на решения. Те могат да предлагат проекти за надзорни решения. За общите процедури в Регламента на ЕНМ изрично се предвижда ЕЦБ да взема решение въз основа на предложение на НКО. НКО остават отговорни за всички надзорни задачи, които не са прехвърлени на ЕНМ, например защитата на потребителите и борбата срещу изпирането на пари.

Група за посредничество

Ако Управителният съвет повдигне възражение срещу решение, представено по процедурата при липса на възражения, НКО, който е засегнат от това решение и има различна позиция, може да представи на Надзорния съвет искане за посредничество с цел преодоляване на различията, така че да се осигури разделение на паричната политика и надзорните задачи. Възражението ще бъде разгледано от Групата за посредничество, която включва по един член от всяка участваща държава членка, избран измежду членовете на Управителния съвет и Надзорния съвет. Тя взема решения с обикновено мнозинство, като всеки член има един глас.

1.3.2 Видове надзорни действия

Член 132, член 139, параграф 2, буква д) и член 288, параграф 2 от ДФЕС

Член 4 и раздел 2, глава III от Регламента за ЕНМ

Дял 2 от Рамковия регламент за ЕНМ

Надзорното решение е правен акт, приет от ЕЦБ при изпълнение на задачите и правомощията, възложени ѝ с Регламента за ЕНМ, и негов адресат обикновено е кредитна институция. Решението предоставя права и/или налага задължения, променящи положението на адресата. То може да включва допълнителни разпоредби като времеви ограничения, условия, задължения и необвързващи препоръки. Докато условията поставят действието на решението в зависимост от определени събития, задълженията са допълнителни изисквания, които адресатът трябва да изпълни, обикновено в определен срок. Освен ако не се приеме посредством делегиране, проектът на решение се одобрява от Надзорния съвет и след това се представя на Управителния съвет за приемане съгласно процедурата при липса на възражения. Ако обаче решението има неблагоприятен ефект върху адресата, окончателното надзорно решение на ЕЦБ се приема, след като срокът за изслушване на адресата е изтекъл, като се вземат предвид представените от страните съображения. Окончателното надзорно решение има правнообвързваща сила за адресата.

Освен надзорните решения могат да се предприемат няколко други вида надзорни действия в зависимост от приложимата правна рамка, търсения ефект от действието, адресата/адресатите и пропорционалността.

Оперативният акт не е част от официалния процес на вземане на решения. Той няма необходимата правна форма и се състои от необвързващи надзорни

очаквания, декларации и други актове, които не могат да бъдат изпълнявани принудително.

При важни въпроси Надзорният съвет може да бъде помолен за предварително съгласие относно конкретен надзорен подход или да бъде уведомен впоследствие. При необходимост след оперативен акт ЕЦБ може да приеме надзорно решение със същото или подобно съдържание.

Процедурните актове са вид оперативни актове, които се отнасят до провеждането на надзорна процедура, особено във връзка с изпълнението на изискванията за нормативно съответствие и законосъобразност на производството. Те включват решения за удължаване на срока за изслушване и за искания за достъп до досиета и документи на ЕЦБ съгласно член 53, параграф 1, трета алинея от Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ). Могат да включват и отговори на жалби от адресати на надзорни решения на ЕЦБ, които не представляват искане за административен преглед от страна на Административния съвет за преглед, както и поправки на надзорни решения на ЕЦБ, когато са установени очевидни и несъществени грешки. Процедурните актове не представляват надзорни решения на ЕЦБ, тъй като с тях не се упражнява право на политическа преценка, нито са окончателно решение за резултата от надзорна процедура. Ето защо те не се приемат от Управителния съвет по процедурата при липса на възражения, а се приемат и съобщават на адресатите чрез Секретариата на ЕНМ.

В допълнение към препоръките, отправени към отделни банки и включени в надзорни решения или оперативни актове, ЕЦБ може също така да приеме **препоръки** под формата на публични правни актове, за да изрази незадължителни надзорни очаквания към поднадзорните лица, съответните трети страни или НКО.

Препоръките до поднадзорните лица са правни актове с общо приложение, одобрени от Управителния съвет съгласно процедурата при липса на възражения и публикувани на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ, както и в *Официален вестник на Европейския съюз*. Тези препоръки се използват като средство за уведомяване на обществеността относно надзорния подход на ЕЦБ.

Препоръките, чиито адресати са всички НКО, са необвързващи и служат за алтернатива на насоките, които са обвързващ правен акт, като по този начин позволяват повече гъвкавост на НКО. Такива препоръки може да са свързани конкретно с надзора над по-малко значимите институции или да разширяват приложното поле на съществуваща препоръка, чиито адресати са значимите институции, така че то да включи и по-малко значимите институции. Те могат да бъдат публични или непублични. Примери за препоръки са публикувани на [уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ](#).

Указанията са друг инструмент на разположение на ЕЦБ. Първо, ЕЦБ може да използва този инструмент, за да инструктира НКО да използват правомощията си съгласно националното право в необходимата степен, за да изпълнят

задачите, възложени на ЕЦБ с Регламента за ЕНМ. НКО уведомяват ЕЦБ за предприетите действия. Второ, ЕЦБ може да отправи към НКО общи указания относно по-малко значимите институции. Тези указания са свързани със специфичните надзорни правомощия на НКО и се отнасят по-скоро до групи или категории от по-малко значими институции, отколкото до определено лице. И накрая, ЕЦБ може да отправя указания и към НКО, които са в режим на тясно сътрудничество с ЕЦБ и които от своя страна приемат необходимите национални административни мерки, чиито адресати са банките.

[Решение на ЕЦБ относно методологията и процедурите за определянето и събирането на данни относно факторите за таксата, използвани за изчисляването на годишните надзорни такси \(ЕЦБ/2019/38\)](#)

Решенията с общо приложение могат да се използват за обвързващи процедурни изисквания, приложими за всички поднадзорни лица, тяхна подгрупа или НКО. Основната цел на тези решения е да разяснят очакванията на ЕЦБ по отношение на поднадзорните лица. Решенията с общо приложение се приемат съгласно процедурата при липса на възражения, ако определят бъдещото конкретно изпълнение на надзорните задачи на ЕЦБ (вижте например Решение (ЕС) 2019/2158). След това те се публикуват на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ и в *Официален вестник на Европейския съюз*.

[Насоки на ЕЦБ относно упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза, от националните компетентни органи по отношение на по-малко значимите институции \(ЕЦБ/2017/9\)](#)

Насоките са правни актове, чиито адресати са НКО. Те са обвързващи що се отнася до резултатите, които трябва да бъдат постигнати, но позволяват гъвкавост в изпълнението. От особено значение са за непрекия надзор на ЕЦБ над по-малко значимите институции (вижте например Насоки (ЕС) 2017/697).

[Регламент на ЕЦБ относно упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза \(ЕЦБ/2016/4\)](#)

Регламентите са актове с общо приложение; те са задължителни в своята цялост и се прилагат пряко в държавите членки от еврозоната. Регламентите се публикуват на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ и в *Официален вестник на Европейския съюз* (вижте например Регламент (ЕС) 2016/445). Освен това ЕЦБ може да приема регламенти, доколкото те са необходими за организиране или уточняване на реда и условията за изпълнение на задачите, възложени ѝ с Регламента за ЕНМ.

Ръководствата и практическите указания представят надзорните очаквания на ЕЦБ. ЕЦБ публикува на своя [уебсайт за банковия надзор](#) редица ръководства и практически указания за банките по теми като упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на ЕС, оценките за надеждност и пригодност, процедурите за квалифицирани дялови участия, сделките с ливъридж и третирането на необслужваните кредити.

1.3.3 Изготвяне и приемане на надзорни решения

Изготвяне на проект на решение

[Член 22 от Регламента за ЕНМ](#)

Проект на решение се изготвя винаги когато е необходимо надзорният процес да доведе до решение. Той или се основава на заявление от страна на поднадзорно лице, или е иницииран от СНЕ, НКО или от хоризонтален отдел в ЕЦБ.

Членове 22 и 26 от Регламента за ЕНМ

Членове 31 и 33 от Рамковия регламент за ЕНМ

Регламент № 1/1958 за определяне на езиковия режим на Европейската икономическа общност

Законосъобразна процедура

Изискванията за законосъобразна процедура включват достатъчно мотивиране на проекта на решение, както и предоставяне на правото на изслушване и правото на достъп до надзорното досие (при необходимост).

Задължение за мотивиране на решенията

Надзорните решения на ЕЦБ трябва да бъдат съпроводени от ясни мотиви, които да представят обуславящите ги основни факти, правни основания и надзорни съображения. Колкото по-инвазивни са наложените мерки, толкова по-добре мотивирани трябва да бъдат.

Право на изслушване

Адресатите на проектите на решения на ЕЦБ, чиито права ще бъдат неблагоприятно засегнати в резултат от тях, имат възможност да представят становищата си преди приемането на решенията. Правото на изслушване е основно процесуално право в надзорния процес. Освен че дава възможност на адресата да реагира на фактическия и правния анализ на ЕЦБ, това право гарантира, че ЕЦБ взема решенията си въз основа на пълната информация. Ако адресатът представи становище в срока за изслушване, проектът за надзорно решение се представя повторно за одобрение на Надзорния съвет.

Секретариатът на ЕНМ уведомява адресата за проекта на решението, като в придружително писмо обяснява процедурата на изслушване. По принцип адресатът разполага с две седмици, но при особени обстоятелства този срок може да бъде съкратен до най-малко три работни дни.² Ако надзорното решение на ЕЦБ се приеме, към него се прилага оценката на коментарите.

Право на достъп до надзорното досие

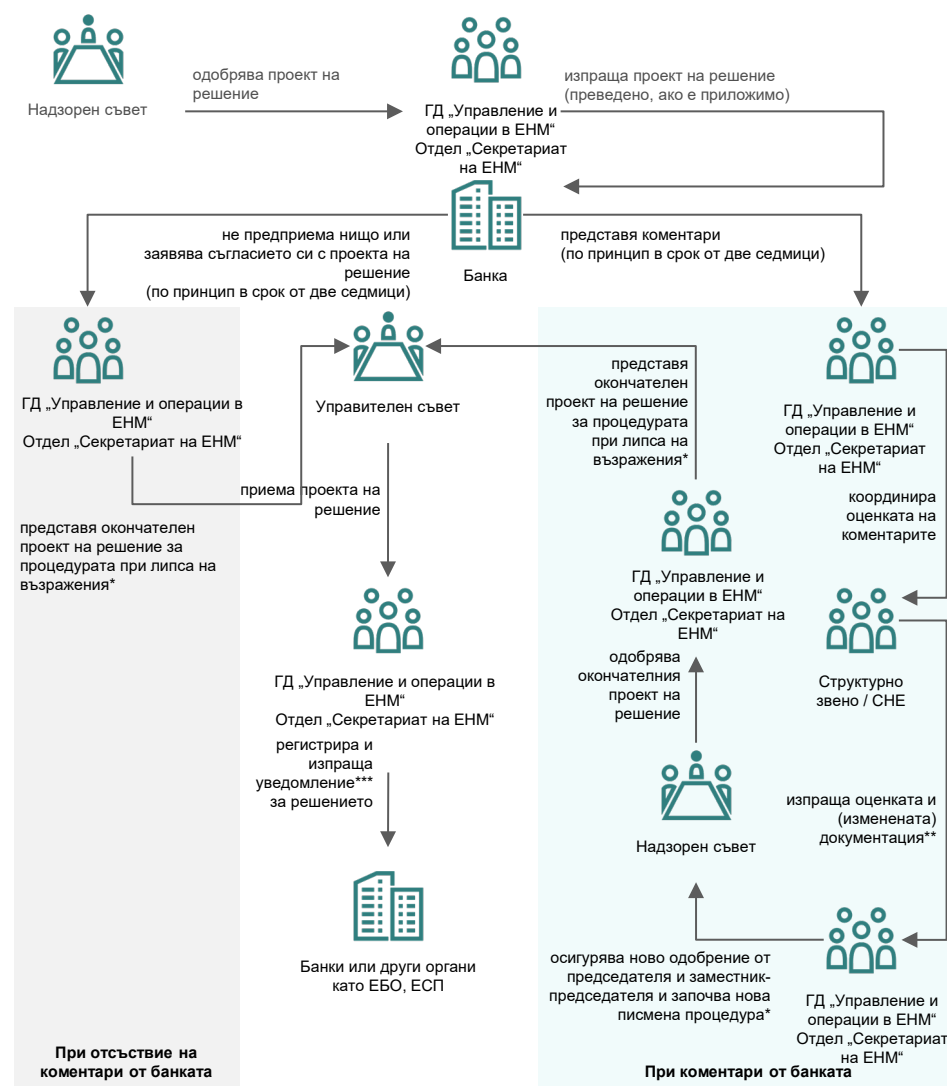
Като част от правото си на защита страните по надзорна процедура на ЕЦБ имат право на достъп до надзорното досие, преди да бъде прието решение, което би могло да ги засегне неблагоприятно. Достъпът до досието е възможен при поискване от откриването на надзорната процедура до приемането на окончателно решение. Това право е предмет на защита на търговските тайни на трети страни и не обхваща поверителната информация. Досието се съставя от структурното звено, което отговаря за изготвянето на съответното надзорно решение. След това Секретариатът на ЕНМ го проверява за пълнота и уведомява заявителя за него.

---

² По правило срокът за изслушване при общи процедури е три работни дни.

Диаграма 4

Процес на вземане на решения

*Крайният срок за представяне на коментари/възражения при писмена процедура е пет работни дни, а при процедурата при липса на възражения – максимум десет работни дни.

**Трябва да се вземат предвид приложимите законоустановени срокове за всеки конкретен случай.

***В зависимост от това кога решението е подписано от председателя, около два работни дни след приемането му от Управителния съвет се изпраща уведомление по имейл.

Секретариатът на ЕНМ организира изслушването, което обичайно се провежда в писмена форма. В случай на неотложно решение, необходимо, за да се предотврати нанасяне на значителна вреда на финансовата система, ЕЦБ може да приеме надзорно решение, което би засегнало неблагоприятно правата на адресата, без да му предостави възможност да представи становище преди приемането на решението. В този случай изслушването се отлага и в решението се посочват ясни основания за необходимостта от отлагане. След това изслушването се организира възможно най-скоро след приемането на решението.

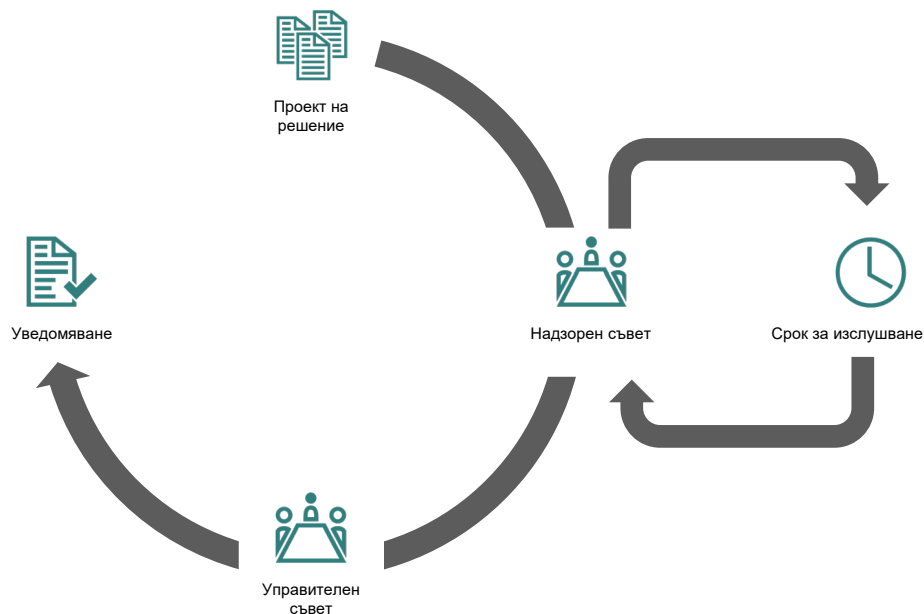

Приемане на решения по процедурата при липса на възражения

Четири основни стъпки на процедурата при липса на възражения са показани в диаграмата по-долу.

Диаграма 5

Схематично представяне на процеса на вземане на решения

Одобрение от Надзорния съвет

Цялостните проекти на решения се представят на Надзорния съвет, който може да ги одобри, измени или отхвърли. Надзорният съвет може да одобрява проекти на решения с писмена процедура или на заседание. Повечето проекти на решения се одобряват с писмена процедура. Ако трима или повече членове на Надзорния съвет възразят срещу гласуването с писмена процедура, проектът на решение се обсъжда на заседание на Надзорния съвет. Стандартният срок за писмената процедура на Надзорния съвет е пет работни дни.

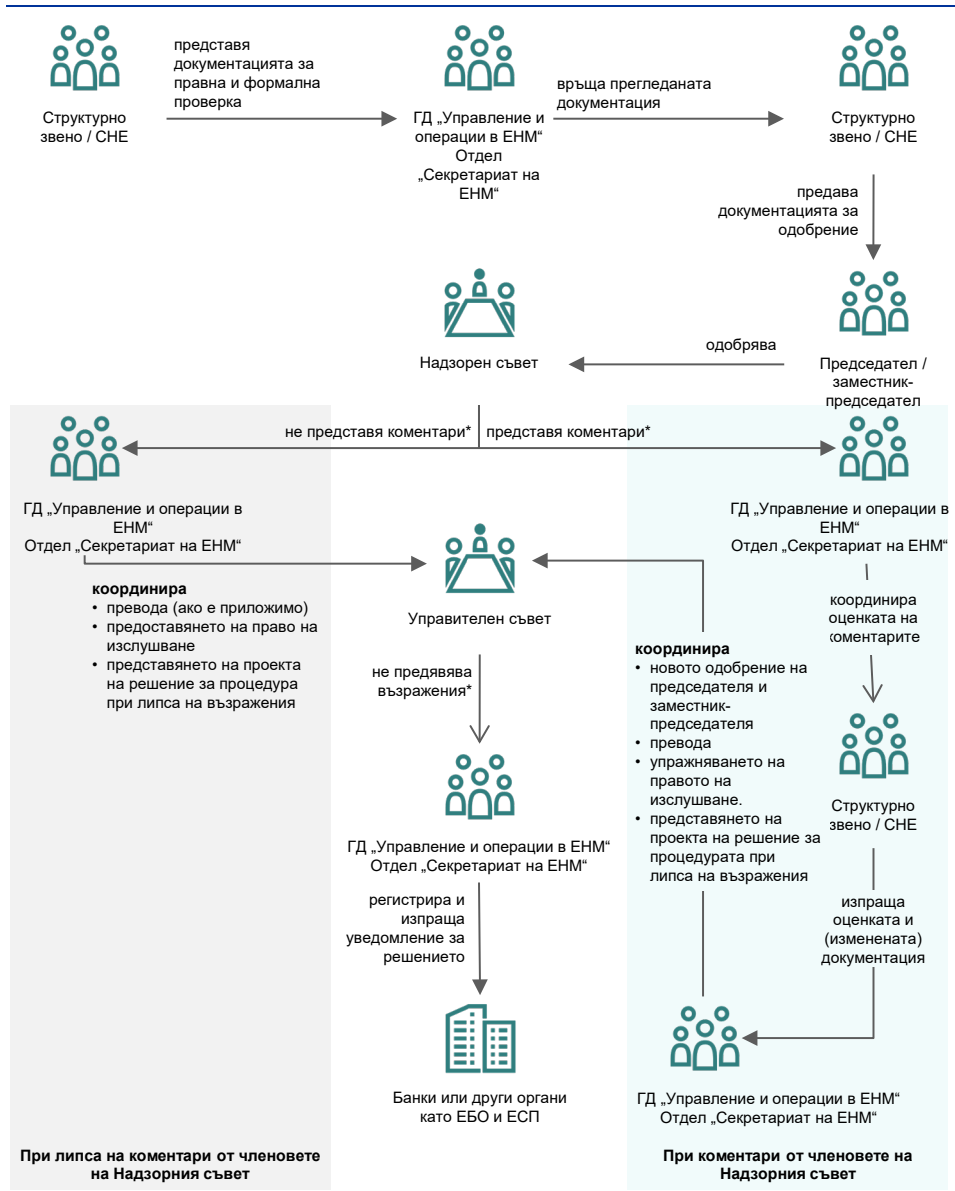
Ако се подаде искане за одобрение с писмена процедура и бъдат представени коментари от някои от членовете на Надзорния съвет, структурното звено или СНЕ изготвя оценка на коментарите и я изпраща на Надзорния съвет за информация или за втори процес на одобрение – също в заседание или чрез писмена процедура.

След като Надзорният съвет одобри цялостния проект на решение, Секретариатът на ЕНМ се свързва със Секретариата на Управителния съвет за

представянето на проекта на Управителния съвет за окончателно приемане по процедурата при липса на възражения.

Диаграма 6

Писмена процедура в процеса на вземане на решения

*Крайният срок за представяне на коментари/възражения при писмена процедура е пет работни дни, а при процедурата при липса на възражения – максимум десет работни дни.

Приемане на решения от Управителния съвет

Счита се, че ако Управителният съвет не предяви възражение в срок от максимум десет работни дни, цялостният проект на решение е приет. На практика Управителният съвет често обявява, че няма възражения, преди десетте работни дни да са изтекли. Възраженията трябва да бъдат мотивирани

в писмена форма. Ако Управителният съвет повдигне възражение, може да се приложи една от следните три процедури:

- ако НКО, който е засегнат от решението, има различно мнение по възражението, той може да подаде искане за посредничество;
- ако не бъде подадено искане за посредничество, Надзорният съвет може да измени проекта на решение, така че той да отразява коментарите на Управителния съвет;
- ако Надзорният съвет не представи нов проект на решение, възраженията се изпращат на отговорните структурни звена.

Извънредна процедура

При спешни случаи горепосочената процедура се съкращава, за да може Надзорният съвет да вземе навреме необходимите решения.

Обикновено извънредната процедура започва с предложение от СНЕ и ръководството на ЕЦБ и НКО. За да се съкрати процесът на вземане на решения, могат да се променят сроковете на писмената процедура или спешно да се свика заседание на Надзорния съвет. То може да се проведе чрез телеконферендна връзка. Ако не бъде постигнат кворум от 50% за заседанието на Надзорния съвет във връзка с извънредна ситуация, то се закрива и скоро след това се провежда извънредно заседание. В поканата за извънредното заседание се съобщава, че вземането на решения ще бъде независимо от кворума. В извънредни ситуации Надзорният съвет може също така да поиска по-кратък срок за процедурата при липса на възражения на Управителния съвет, който може дори да се свика веднага след заседанието на Надзорния съвет.

Приемане на решения посредством делегиране

Вследствие на приемането на решения по процедурата при липса на възражения броят на проектите на надзорни решения, одобрявани от Надзорния съвет и приемани от Управителния съвет всяка година, е много голям. Тези проекти на надзорни решения са с различна степен на сложност и въздействие върху поднадзорните лица. Затова делегирането на правомощия за вземане на решения във връзка с надзорните задачи на ЕЦБ осигурява по-пропорционален и ефективен процес на вземане на решения в банковия надзор. Рамката за делегиране позволява точно определени правомощия за вземане на решения да се делегират на ръководители на структурни звена в ЕЦБ, при условие че Надзорният съвет приеме решението за делегиране и Изпълнителният съвет определи съответните ръководители на структурни звена.

Рамка за делегиране

Институционалната рамка, която позволява приемане на надзорни решения посредством делегиране, се състои от:

1. общо рамково решение, определящо вътрешната организация на процеса на вземане на решения на ЕЦБ;
2. решения за делегиране, в които се посочват критериите за упражняване на делегираните правомощия за конкретни типове надзорни решения;
3. решения на Изпълнителния съвет за определяне на ръководителите на структурни звена в ЕЦБ, на които се възлагат правомощия за вземане на решения.

В общото рамково решение се предвижда, че делегирането на точно определени правомощия на Управителния съвет за вземане на решения може да се прилага спрямо правни инструменти, приети при изпълнението на надзорните задачи на ЕЦБ. В общото рамково решение, допълващо Процедурния правилник на ЕЦБ, е определен обхватът на отговорностите, възложени на Изпълнителния съвет и на ръководителите на структурни звена в ЕЦБ, процедурните изисквания за приемането на делегирани решения, изискванията за регистрирането и докладването им и административният преглед на делегираните решения.

Решенията за делегиране, в които се определят критериите за упражняване на делегирани правомощия, се приемат от Управителния съвет по процедурата при липса на възражения; те влизат в сила едва когато Изпълнителният съвет приеме решението за определяне. Във връзка с това след консултация с председателя на Надзорния съвет и като взема предвид важността на делегирането и броят на адресатите, Изпълнителният съвет определя един или повече ръководители на структурни звена в ЕЦБ измежду участващите в изпълнението на надзорните задачи, които са организационно отделени от другите задачи на ЕЦБ. Вече са приети редица решения за делегиране във връзка с [решения относно надеждността и пригодността](#), редица макропруденциални решения и [изменения в значимостта на поднадзорните лица](#), както и решения относно [надзорните правомощия съгласно националното право, паспортизация, придобиване на квалифицирани дялови участия и отнемане на лицензи, собствен капитал и вътрешни модели](#). Делегираните решения се вземат от името на Управителния съвет и на негова отговорност.

Уведомяване

След приемане на решението адресатът се уведомява за него от Секретариата на ЕНМ или, в случай на издаване на лиценз за извършване на банкова дейност – от НКО.

Езиков режим

Езиковият режим, който се използва в Европейския съюз, се прилага в комуникацията с НКО, поднадзорните лица, държавите членки и другите институции на ЕС. Прилагат се следните правила:

1. документите, които се изпращат на ЕЦБ, могат да бъдат изготвени на който и да е от официалните езици по избор на подателя и отговорът се изготвя на същия език;
2. документите, които се изпращат от ЕЦБ на държава членка или на лице под юрисдикцията на държава членка, се изготвят на езика на тази държава.

Английският е избран за оперативен работен език в ЕНМ. Той се използва във вътрешната комуникация между ЕЦБ и НКО, както и във всички структурни звена на ЕЦБ.

Изходящи документи

Повечето значими институции са се съгласили да използват английски език за надзорните решения и в текущата комуникация. Това споразумение за използване на един език може да бъде отменено.

Ако адресатите са дали съгласието си за използването на английски, ЕЦБ изготвя на английски решенията, адресирани до едно или повече поднадзорни лица. Ако адресатите не са избрали английски, автентичната версия на надзорното решение се приема на избрания от адресата език. В тези случаи ЕЦБ отговаря за превода на решението.

Входящи документи

Поднадзорните лица, които не са се съгласили да използват английски език в текущите си контакти с ЕЦБ по надзорни въпроси, могат да подават документи на който и да е от официалните езици на ЕС. В случай че се изисква превод, ЕЦБ и НКО си поделят отговорността за него. В някои случаи получените документи на избрания от поднадзорното лице език не се превеждат изцяло, а се резюмират на английски.

Езиковият режим се прилага единствено за надзорните решения и основната надзорна документация. При необходимост НКО си сътрудничат с ЕЦБ за предоставянето на основна документация или обяснителни меморандуми на английски език.

1.3.4 Административен съвет за преглед

Съображение 64, член 4 и член 24, параграф 1 и параграф 10 от Регламента за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно създаването на Административен съвет за преглед и установяването на оперативните му правила (ЕЦБ/2014/16)

Вътрешните административни прегледи на решения, приети от ЕЦБ при изпълнение на надзорните ѝ правомощия, се осъществяват от независим вътрешен орган на ЕЦБ – **Административния съвет за преглед**. Съставът на Административния съвет за преглед е публикуван на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ.

В този подраздел са описани основните стъпки на вътрешния процес, възможните резултати от него, вътрешната организация на Административния съвет за преглед и в заключение – възможността за съдебно преразглеждане на решенията, взети от ЕЦБ.

Процесът на вътрешен преглед

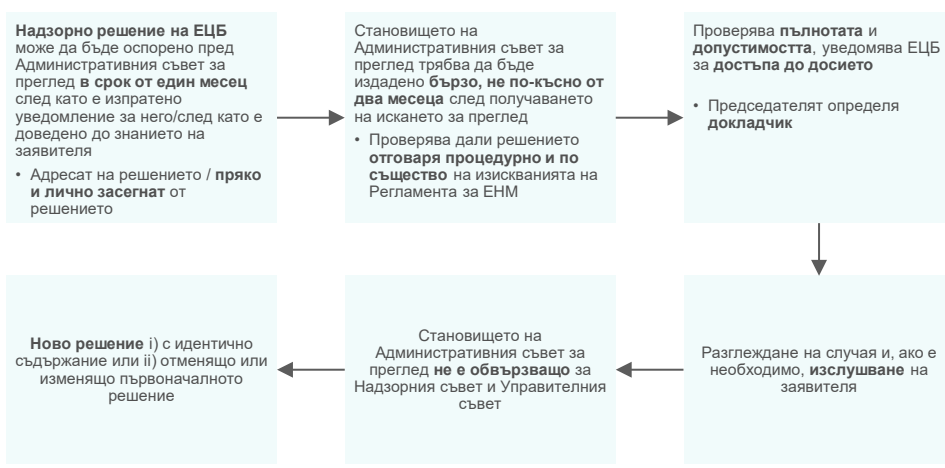
Искане за преглед

Всяко физическо или юридическо лице може да подаде искане за преглед на решение на ЕЦБ, на което е адресат или което го засяга пряко и лично. Заявителите трябва да подадат искането си в срок от един месец, след като бъдат уведомени за приетото решение. Те могат да оттеглят искането си по всяко време. Искането за преглед няма суспензивно действие, освен ако Управителният съвет не реши друго по предложение на Административния съвет за преглед.

Диаграма 7

Процедура на Административния съвет за преглед

Вътрешен административен преглед в ЕЦБ

Заявителите имат право на достъп до преписката на ЕЦБ, което обаче не включва поверителната информация и може да бъде ограничено заради законен интерес на юридически и физически лица, различни от заявителя, с

оглед на защитата на техните търговски тайни. Обхватът на прегледа от страна на Административния съвет е ограничен до основанията, посочени в заявлението, и до разглеждането на нарушения на основни процедурни изисквания. Затова след подаването на заявлението Административният съвет за преглед ограничава оценката си до включените в него основания и не могат да се внасят нови основания за преглед.

Освен това заявителят може да подаде искане да представи в писмена форма свидетелски показания или заключения на вещи лица. Административният съвет за преглед дава позволенията си за това представяне, ако го счете за необходимо.

Преценка на допустимостта

След като Административният съвет за преглед прецени допустимостта на искането, неговият председател може да даде указания за ефективното провеждане на прегледа, включително указания за представянето на документи или за предоставянето на информация.

Изслушване

Въпреки че изслушването на заявителя не е задължително, Административният съвет за преглед може да свика заседание с изслушване на страните. Заседанията се председателстват от председателя или заместник-председателя на Административния съвет за преглед и на тях присъстват членовете и секретарят му, представители на ЕЦБ и представители на заявителя. По правило ЕЦБ се представлява от структурното звено, което изготвя проектите на решения, и ГД „Правни услуги“. Заявителят може да използва езика, на който се извършва прегледът, или английски, като симултанен превод се осигурява от ЕЦБ. Заявителят може да поиска разрешение да призове свидетел или вещо лице, които да дадат устно показания или обяснения по време на заседанието.

Становище

Административния съвет за преглед трябва да приеме становище по оспорваното решение в рамките на два месеца от получаването на искането. Становището се представя незабавно на Надзорния съвет. Становището на Административния съвет за преглед не е обвързващо за Надзорния съвет или за Управителния съвет.

Ново решение

Въпреки че становището на Административния съвет за преглед не е обвързващо, след прегледа Надзорният съвет трябва да представи на Управителния съвет нов цялостен проект на решение. В оценката си Надзорният съвет не се ограничава до разглеждането на основанията, на които се позовава заявителят, така, както те са изложени в известието за преглед, а може да вземе предвид и други елементи. Новото проекторешение може:

- да замени оспорваното решение с решение с идентично съдържание;
- да замени оспорваното решение с изменено решение;
- да отмени оспорваното решение.

Новият проект на решение на Надзорния съвет трябва да бъде представен на Управителния съвет в срок от 30 работни дни след получаване на становището на Административния съвет за преглед.

Обжалване пред Съда на Европейския съюз

Вътрешният административен преглед на надзорните решения, описан по-горе, се провежда, без да се засяга правото за завеждане на дело в Съда на Европейския съюз. Срокът за завеждане на дело е два месеца след получаване на окончателното решение. Заявителят може да заведе дело в Съда, без преди това да е подал искане за вътрешен преглед. Ако жалбоподателят смята да обжалва решението след прегледа на Административния съвет, той трябва да подаде искане в Съда на ЕС за преразглеждане на новото проекторешение.

1.4 Сътрудничество с други институции и органи

1.4.1 Рамка за сътрудничество

Сътрудничеството между надзорните органи в различните държави и сектори е незаменимо за изграждането на доверие, създаването на условия за ефикасен надзор и осигуряването на устойчивост на финансовия сектор.

ЕЦБ работи в тясно сътрудничество и обменя информация с широк кръг органи в държави от ЕС и извън него. Това включва и европейските органи за надзор, а именно Европейския банков орган (ЕБО), Европейския орган за ценни книжа и пазари и Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване, както и Европейския съвет за системен риск (ЕССР), Единния съвет по реструктуриране, пруденциалните надзорници в банковия, застрахователния и пазарния сектор, органите, отговарящи за надзора на

правилата срещу изпирането на пари, органите за реструктуриране и органите за защита на депозитите.

Сътрудничеството се осъществява чрез специфични за институциите инструменти като [меморандуми за разбирателство](#) или специфични за банките способности, например писмени споразумения за координация и сътрудничество, които уреждат взаимоотношенията в надзорните колегии. Това сътрудничество включва обмен на надзорна информация, но не се изчерпва с него.

За да улесни сътрудничеството и обмена на информация с други органи, през 2022 г. ЕЦБ създаде [рамка](#), която по правило позволява служителите на висши ръководни длъжности в ЕЦБ да издават разрешения за предоставяне на надзорна информация от ЕЦБ на други органи.

Секретариатът на ЕНМ координира надзорното сътрудничество с други европейски и национални органи, включително договарянето на меморандуми за разбирателство, и оказва съдействие в рамките на специфичния режим за конкретната банка.

ЕЦБ също така участва активно в редица световни форуми като Базелския комитет за банков надзор (БКБН) и Съвета за финансова стабилност (СФС).

1.4.2

Държави членки в режим на тясно сътрудничество

[Член 7 от Регламента за ЕНМ](#)

[Членове 118 и 119 от Рамковия регламент за ЕНМ](#)

[Решение на ЕЦБ относно тясното сътрудничество с националните компетентни органи на участващите държави членки, чиято парична единица не е еврото \(ЕЦБ/2014/5\)](#)

[Решение на ЕЦБ за определяне на общите правила за предоставянето на надзорна информация от Европейската централна банка на някои органи с цел изпълнение на задачите, възложени ѝ с Регламент \(ЕС\) № 1024/2013 на Съвета](#)

Държавите членки на ЕС извън еврозоната могат, ако желаят, да участват в ЕНМ. Към днешна дата ЕНМ е сключил две споразумения за тясно сътрудничество с България и Хърватия³, чиито органи вече участват в ЕНМ.⁴ От създаването на ЕНМ насам се очаква държавите членки, които се присъединяват към европейския валутен механизъм (ERM II), да влязат и в тясно сътрудничество с ЕНМ. След установяването на тясно сътрудничество те могат да се присъединят към ЕНМ и Единния механизъм за реструктуриране. Повече информация ще намерите на страницата [Тясно сътрудничество с ЕЦБ – присъединяване към банковия съюз](#) на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ.

³ Хърватия се присъедини към еврозоната на 1 януари 2023 г. и стана пълноправен член на ЕНМ.

⁴ Вижте най-новия доклад на Европейската комисия относно прилагането на Регламента за ЕНМ (вижте раздел 1.1.2)

1.4.3 Сътрудничество с органи извън ЕНМ

Положителната оценка на еквивалентността на режимите на поверителност е предварително условие, за да може ЕЦБ да покани орган на държава извън ЕС в колегия или да сключи с него меморандум за разбирателство. Поверителната надзорна информация се споделя въз основа на принципа „необходимост да се знае“.

Член 51 и членове 112–116 от ДКИ

Членове 9 и 10 от Рамковия регламент за ЕНМ

ТСИ по отношение на условията за прилагане на процеса на постигане на съвместно решение относно пруденциалните изисквания (ЕС/710/2014)

РТС за определяне на общите условия за функциониране на колегии от надзорни органи (ЕС/2016/98)

Колегии от органи за банков надзор, колегии за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризъм и колегии за реструктуриране

Колегиите от надзорни органи са средства за сътрудничество и координация между органите, участващи в надзора над отделни институции от трансгранични банкови групи и значими клонове. Надзорните колегии осигуряват рамка за планирането и изпълнението на ключови надзорни задачи. Ако е необходимо, Секретариатът на ЕНМ заедно с генерална дирекция „Правни услуги“ може да предоставя допълнителна подкрепа на СНЕ в работата им по установяване на писмени правила за координация и сътрудничество в рамките на колегии от надзорни органи. Писмените правила за координация и сътрудничество представляват споразумения за сътрудничество между консолидиращия надзорен орган и другите компетентни органи. Те придават официална форма и ръководят отношенията в надзорните колегии.

Делегиран регламент 2016/98 на Комисията и Регламент за изпълнение № 710/2014 на Комисията осигуряват основната рамка за функционирането на колегиите.

ЕЦБ може да изпълнява следните роли в колегии от надзорни органи за значими банкови групи:

- консолидиращ надзорен орган (надзорен орган на държавата по произход) – за колегии, които включват надзорни органи от държави членки, неучастващи в ЕНМ, или от държави извън ЕС;
- член (надзорен орган на приемащата държава) – за колегии, в които надзорният орган на държавата по произход е от неучастваща държава членка или от държава извън ЕС.

ЕЦБ като консолидиращ надзорен орган

Ако ЕЦБ е консолидиращият надзорен орган, председател на колегията е председателят на СНЕ. В допълнение към основната рамка за функционирането на колегиите съответната колегия установява писмени

правила за координация и сътрудничество за практическите аспекти на нейното функциониране и взаимодействието между участниците в нея.

НКО на участващите държави членки, в които се намират предприятието майка, дъщерни предприятия или значими клонове на банковата група, участват в колегиите като наблюдатели. Това означава, че те съдействат за изпълнението на задачите и дейностите на колегията и получават цялата информация, но не вземат участие в процедурите за вземане на решения. НКО и ЕЦБ предварително обсъждат актуалните въпроси в рамките на СНЕ, за да представят обща позиция на заседанията на колегията.

ЕЦБ като надзорен орган на приемащата държава

Насоки за колегиите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма

РТС за плановете за възстановяване, плановете за реструктуриране, вътрешногруповата финансова подкрепа, независимите оценители, правомощията за обезценяване и преобразуване, изискванията за уведомяване и оперативното функциониране на колегиите за реструктуриране (EC/2016/1075)

Ако консолидиращият надзорен орган е от неучастваща държава членка, правилата за участието в колегии зависят от значимостта на поднадзорните лица в участващите държави членки.

- Ако всички поднадзорни лица в участващите държави членки са значими институции, ЕЦБ участва в колегията от надзорни органи като член, а НКО имат право да участват в нея като наблюдатели.
- Ако поднадзорните лица в участващите държави членки включват както значими, така и по-малко значими институции, ЕЦБ и НКО участват в колегията от надзорни органи като членове. НКО на участващите държави членки, в които са установени значими институции, имат право да участват в колегията от надзорни органи като наблюдатели.
- Ако всички поднадзорни лица в участваща държава членка са по-малко значими институции, НКО участват в колегията от надзорни органи като членове, а ЕЦБ не участва.

ЕЦБ също така участва в колегии за борба с изпирането на пари и финансирането на терористична дейност като наблюдател и обменя с членовете им информация, която е релевантна за изпълнението на съответните надзорни задачи.

ЕЦБ участва и в колегии за реструктуриране, в които органът за реструктуриране на ниво група и консолидиращият надзорен орган обменя цялата необходима информация, за да се гарантира, че колегиите изпълняват ролята си, описана в член 116 от ДКИ и член 88 от Директивата за възстановяване и реструктуриране на банки.

1.4.4 Надзор над финансови конгломерати

В контекста на финансовите конгломерати са приети конкретни договорености за сътрудничество. Финансовите конгломерати са финансови предприятия, в които най-малко едно лице извършва дейност в застрахователния сектор и

едно – в банковия сектор или в сектора на инвестиционните услуги, независимо дали дейността се извършва пряко от самото предприятие или от отделни дъщерни предприятия.

За финансовите конгломерати е необходим междусекторен надзор, който от своя страна изисква специфична институционална уредба. В рамките на ЕС се извършва допълнителен надзор над кредитни институции, застрахователни предприятия и инвестиционни посредници от един финансов конгломерат, които имат право на освобождаване от определени изисквания. Допълнителният надзор се дефинира като надзор, който не заменя, а по-скоро надгражда секторния и е насочен към рисковете, произхождащи от междусекторния характер на финансовите дейности и сложността на груповите структури в един финансов конгломерат.

Координатор за допълнителния надзор

Член 11 от Директивата за финансовите конгломерати

СНЕ участват в допълнителния надзор над финансовите конгломерати във връзка с техните значими институции. Когато за координатор на допълнителния надзор е назначен банков надзорен орган от ЕНМ, координаторът на СНЕ поема съответните задачи съгласно член 11 от Директивата за финансовите конгломерати. Както при надзорните колегии за банков надзор НКО могат да участват като наблюдатели, ако кредитните институции във финансовия конгломерат са значими, или като членове, ако тези кредитни институции са по-малко значими.

Координаторът отговаря за координирането и провеждането на допълнителния надзор над регулираните лица, принадлежащи към един финансов конгломерат. В сътрудничество с другите компетентни органи координаторът осигурява подходящо и редовно стрес тестване на финансовите конгломерати, като същевременно избягва припокриването или заместването на секторния надзор.

Координаторът се назначава измежду компетентните органи и, ако е необходимо, се приемат конкретни правила за координиране. Когато става въпрос за регулирано лице, координатор обикновено е органът, който отговаря за надзора над предприятието майка във финансовия конгломерат. Ако предприятието майка е смесен финансов холдинг, координатор обикновено е органът, отговарящ за надзора над регулираното лице в най-важния финансов сектор.

Участващите органи работят в тясно сътрудничество и обменят цялата информация, която е от значение за изпълнението на съответните им надзорни задачи. В споразумението за координиране координаторът и съответните органи могат да се договорят за предоставяне на по-подробна информация, която ще засили допълнителния надзор над регулираните лица.

1.4.5 Двустранно сътрудничество с банкови надзорни органи

Членове 3, 8 и 152 от Рамковия регламент за ЕНМ

Членове 55 и 131 от ДКИ

За двустранното сътрудничество между ЕЦБ и надзорен орган извън ЕС са необходими конкретни договорености. Вариантите се простират от единични неконфиденциални обсъждания до структурно сътрудничество, регламентирано в меморандум за разбирателство.

ЕЦБ сключва меморандуми за разбирателство с банкови надзорни органи в стремежа си да стимулира ефикасно и ефективно сътрудничество. Меморандумите за разбирателство постигат това, като улесняват редовния обмен на поверителна информация между органите, които са страни по тях. Те обхващат и други видове сътрудничество освен обмена на информация.

Диаграма 8

Обмен на информация и сътрудничество въз основа на меморандуми за разбирателство

ЕЦБ и НКО на неучастващите държави членки са сключили [меморандум за разбирателство](#), който описва най-общо начина, по който си сътрудничат при изпълнението на надзорните си задачи в съответствие с член 3, параграф 6 от Регламента за ЕНМ. Предназначението му е да бъдат изяснени процедурите за обмен на информация и, когато е приложимо, на механизмите за консултации. Освен това в него се определят и процедури за сътрудничество в извънредни ситуации.

1.4.6 Сътрудничество с небанкови надзорни органи

Членове 6–17 от Директивата за финансовите конгломерати

Член 18 от Рамковия регламент за ЕНМ

РТС за уточняване на определенията и координиране на допълнителния надзор върху концентрацията на риска и вътрешногруповите сделки (ЕС/2015/2303)

Съвместни насоки на ЕБО относно сближаването на надзорните практики по отношение на съгласуваността на споразуменията за координиране на надзора върху финансовите конгломерати (JC/GL/2014/01)

Както при банковите надзорни органи, двустранните и многостранните меморандуми за разбирателство между други надзорни органи осигуряват обща рамка за сътрудничество. Те обхващат процесите и процедурите за обмен на поверителна информация, например относно лицензирането, надзора на място, дистанционния надзор и санкциите. Меморандумите за разбирателство се опират на най-добрите налични практики и насърчават култура на сътрудничество на всички нива на организациите. За да се стимулира общуването между органите, меморандумите за разбирателство може да предвиждат сформирани на нарочни комитети, които да действат като основни органи за обмена на информация и координирането на надзорните дейности.

Меморандумите за разбирателство между ЕЦБ и органите за пазарен надзор също имат за цел да насърчат ефикасното и ефективно сътрудничество и да улеснят редовния обмен на поверителна информация относно кредитните институции, които са под надзора и на пазарните органи.

ЕЦБ също така е сключила многостранно споразумение с над 50 органа за надзор в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризъм от Европейското икономическо пространство (ЕИП) за създаване на ясна рамка за обмен на информация. Съгласно това споразумение ЕЦБ предава на органите за надзор в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризъм информация, която е релевантна и необходима за изпълнението на задачите им в тази област. ЕЦБ също така изисква информация от органите, упражняващи надзор в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризъм, която е релевантна и необходима за изпълнението на нейните пруденциални задачи.

1.4.7 Взаимодействие с европейските институции

ЕНМ работи в тясно сътрудничество с други европейски институции и органи като част от по-широка институционална рамка.

Европейска комисия

Членове 4, 107 и 108 от ДФЕС

Член 53 и следващи от ДКИ

Членове 19, 26, 32 и 37 и съображение 32 от Регламента за ЕНМ

Съобщение на Комисията относно прилагането на правилата за държавните помощи към мерките за подкрепа на банки в контекста на финансовата криза (ЕС/2013/С 216/01)

В рамките на Европейската комисия Генерална дирекция „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“ разработва и изпълнява политиките на Комисията в областта на финансовите услуги, включително банковото регулиране и други области като капиталовите пазари, застрахователните и пенсионните фондове, устойчивите финанси и платежните услуги. За тази цел Комисията редовно прави преглед на законодателната рамка и, след като вземе предвид динамиката във финансовия сектор, представя предложения за стимулиране на пазарната интеграция, осигуряване на финансова стабилност, защита на потребителите и

инвеститорите, борба с финансовите престъпления и подобряване на финансовия надзор. Тя също така приема делегирани актове и актове за изпълнение, включително технически стандарти, изготвени от европейските надзорни органи, за да допълни законодателството на ЕС в областта на финансовите услуги, и гарантира пълното прилагане на законодателството на ЕС. В сътрудничество с европейските надзорни органи, ЕЦБ и други органи ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“ наблюдава и реагира на рисковете за финансовата стабилност.

При искане от нейна страна ЕЦБ може да ѝ предостави информация по регулаторни въпроси, свързани с организацията и изпълнението на надзорните задачи. ЕЦБ дава своя принос за обществените консултации, организирани от ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“, по въпроси от нейната компетентност, включително по подготовката на прегледи на съществуващото законодателство. При искане за консултация от страна на Европейския парламент или Съвета на ЕС или по собствена инициатива ЕЦБ приема и становища по законодателни предложения на Комисията. В такъв случай тя може да се включи и в обсъждания в работни групи на Съвета на ЕС и да си взаимодейства с Европейския парламент, за да участва в изготвянето на законодателството в областта на финансовите услуги.

Европейската комисия (и в частност ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“) има задачата на всеки три години да публикува доклад за прилагането на Регламента за ЕНМ (Преглед на Регламента за ЕНМ), в който се отделя специално внимание на наблюдението на потенциалното му въздействие върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар. Комисията си взаимодейства с ЕЦБ най-вече за да събере съпътстваща информация за своите дейности, свързани с прегледа. В съответствие с приложимите правни ограничения относно професионалната тайна и обмена на информация ЕЦБ споделя с Комисията i) информация, засягаща вътрешните надзорни и организационни процедури на ЕЦБ, и ii) информация относно надзорните дейности в съкратена и обобщена форма.

Представител на Европейската комисия може да бъде поканен да присъства като наблюдател на заседанията на Надзорния съвет на ЕЦБ. Това осигурява редовно обсъждане на въпроси по политиките с Европейската комисия, която няма достъп до поверителна информация за отделни институции.

Ако се използват публични ресурси, трябва да се спазват правилата за държавна помощ и да бъде уведомена генерална дирекция „Конкуренция“ на Европейската комисия. ГД „Конкуренция“ има изключителния мандат да гарантира, че държавната помощ е в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и че нейното предоставяне е одобрено при строги условия. В някои случаи упражняването на контрол на държавната помощ може да се припокрива с отговорностите на ЕЦБ. ЕЦБ може например да изиска от съответните лица корекции, които за институциите, ползващи се от държавна помощ, може да са сходни с условията, посочени в техните планове за реструктуриране, които са

одобрени от ГД „Конкуренция“. В такива случаи координацията между ЕЦБ и ГД „Конкуренция“ е изключително важна за осигуряването на съгласувани действия на органите.

Европейски съвет за системен риск

Европейският съвет за системен риск (ЕССР) е независим орган на ЕС, който отговаря за наблюдението на рисковете във финансовата система в целия Съюз. ЕЦБ съдейства на Секретариата на ЕССР, а председателят на ЕЦБ е председател на Генералния съвет на ЕССР.

Освен това ЕЦБ е представена в Генералния съвет на ЕССР от своя заместник-председател и от председателя на Надзорния съвет и също така участва в Ръководния комитет и Консултативния технически комитет на ЕССР.

Тясното сътрудничество между ЕЦБ и ЕССР, което създава възможност за развитие на информационни потоци, е взаимно изгодно – то подобрява способността на ЕССР ефективно да идентифицира, анализира и наблюдава системните рискове в целия ЕС; на свой ред ЕНМ може да се ползва от експертните познания на ЕССР, които обхващат цялата финансова система, включително други финансови институции, пазари и продукти.

Европейски банков орган

Европейският банков орган (ЕБО) има за задача да разработва проекти на технически стандарти, насоки, препоръки и въпроси и отговори с цел да подобри сближаването на надзорните практики и да осигури последователност в надзорните резултати в рамките на ЕС. Като банков надзорен орган ЕЦБ изпълнява своите задачи в съответствие с разпоредбите на ЕБО. Банковият надзор в ЕЦБ участва в работата на ЕБО и допринася значително за сближаването на надзорните практики, като интегрира надзорната дейност в различните държави. ЕНМ е представен в Съвета на надзорниците на ЕБО от НКО като членове с право на глас и от ЕЦБ като член без право на глас и член на други работни структури. По-долу са описани най-важните области на сътрудничество.

- **Единна европейска нормативна уредба и европейско ръководство за надзор:** ЕБО приема обвързващи технически стандарти и насоки, които са част от единната нормативна уредба за банковия сектор в ЕС. По този начин ЕБО се стреми да постигне минимално равнище на хармонизация на надзорната система. В допълнение, европейското ръководство за надзор на ЕБО има по-широк обхват и е приложимо за всички надзорни органи в ЕИП. При осъществяването на пряк надзор ЕНМ прилага единната нормативна уредба, европейското ръководство за надзор и разработените от ЕБО насоки. С въвеждането на последователни

надзорни стандарти и процедури ЕНМ постига висока степен на сближаване на надзорните практики сред участващите държави членки.

- **Стрес тестове:** В сътрудничество с ЕССР ЕБО отговаря за иницирането и цялостната координация на оценките на устойчивостта на кредитните институции в целия ЕС, както и за разработването на общи подходи и методологии с тази цел. ЕЦБ отговаря за провеждането на оценките в участващите държави членки с подкрепата на НКО.
- **Обмен на информация:** ЕЦБ и ЕБО обменят взаимно информация.
- **Механизъм за проверка на сходни институции:** ЕЦБ съдейства на ЕБО в разработването на последователна методология за проверки на сходни институции с цел да се осигури съгласуваност по отношение на всички поднадзорни лица и спазване на установените насоки за надзор.
- **Управление на кризи и други надзорни задачи:** ЕБО отговаря за редица конкретни задачи, свързани с управлението на кризи. Ако например Европейският съвет обяви извънредна ситуация, ЕБО може да отправи препоръки към ЕНМ с цел координиране на европейските решения, а в някои случаи и с цел прякото им прилагане спрямо отделните институции. Освен това ЕБО има задачата да действа като посредник в някои случаи на спор между органите на държавата по произход и на приемащата държава или в случаи на нарушаване на правото на ЕС. Що се отнася до текущия надзор, задачите му включват наблюдение на надзорните колегии посредством прякото му участие в тях.

Европейска система за финансов надзор

Освен с ЕБО ЕЦБ си сътрудничи и с другите два европейски надзорни органа – Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване и Европейския орган за ценни книжа и пазари. В случай на криза, която засяга финансов конгломерат, смесен финансов холдинг или други финансови посредници и има потенциални преносни ефекти върху банковия сектор или от него, допълнителните договорености за сътрудничество между ЕНМ и другите органи на Европейската система за финансов надзор осигуряват ефикасно планиране, вземане на решения и координация със съответните органи както на европейско, така и на национално ниво.

Единен механизъм за реструктуриране

В единния механизъм за реструктуриране са съсредоточени основни правомощия и ресурси за управление на случаите на неизпълнение на задълженията на кредитните институции в участващите държави членки. Единният механизъм за реструктуриране допълва ЕНМ; той гарантира, че ако дадена банка под надзор от ЕНМ бъде изправена пред сериозни затруднения,

Членове 7, 8 и 34 от РЕМП
Меморандум за разбирателство
между Единния съвет по
реструктуриране и ЕЦБ във
връзка със сътрудничеството и
обмена на информация

тя ще може да бъде реструктурирана по ефикасен начин при минимална цена за данъкоплатците и реалната икономика.

Тясното сътрудничество и обменът на информация между органите за банков надзор и компетентните органи за реструктуриране са необходими с цел i) предоставяне на органите за реструктуриране на специфична за институциите информация, необходима за планиране на реструктурирането, ii) повишаване на подготвеността на всички засегнати лица при нормални условия и iii) подобряване на способността им да реагират своевременно и ефикасно при настъпване на потенциална кризисна ситуация. По-специално, Единният съвет по реструктуриране се консултира с ЕНМ по плановете за реструктуриране. ЕНМ предоставя надзорна информация, за да се избегне дублирането на задачи.

Европейски механизъм за стабилност

Членове 3, 4 и член 33,
параграф 3 от Регламента за
ЕНМ

Насоки на Европейския
механизъм за стабилност относно
финансовата помощ за пряката
рекапитализация на институции

Европейският механизъм за стабилност (ЕМС) е механизъм за поддържане на стабилността, създаден от държавите членки от еврозоната с цел предоставяне на финансова помощ на членовете му, които изпитват или има опасност да изпитат сериозни проблеми във финансирането, ако това е абсолютно необходимо, за да се гарантира финансовата стабилност на еврозоната като цяло и на държавите членки в нея. Като част от своя пакет инструменти ЕМС може да реши да предостави финансова помощ за пряката рекапитализация на финансови институции, ако всички критерии за допустимост са изпълнени и Регламентът за единния механизъм за реструктуриране е приложен в своята цялост, включително разпоредбите за рекапитализация чрез вътрешни източници. Функционирането на инструмента за рекапитализация изисква ефикасно сътрудничество и създаване на солидни информационни потоци между ЕНМ, ЕМС и националните органи за реструктуриране в съответствие с член 3 от Регламента за ЕНМ. В случай че дадено поднадзорно лице в затруднение, което е под пряк надзор от ЕЦБ, има нужда от рекапитализиране, банковият надзор в ЕЦБ отговаря за събирането на необходимата информация. Що се отнася до лица, които не са под прекия надзор на ЕЦБ, Съветът на управителите на ЕМС изисква от нея да установи пряк надзор над тях съгласно Регламента за ЕНМ.

Подкрепата на ЕМС за рекапитализацията на дадена институция зависи от одобрението на плана ѝ за реструктуриране от ГД „Конкуренция“ съгласно правилата за държавна помощ. Затова банковият надзор в ЕЦБ, НКО и ГД „Конкуренция“ трябва да работят в тясно взаимодействие, за да осигурят безпрепятствено сътрудничество помежду си.

Член 27 от Устава на ЕЦБ
Меморандум за разбирателство
между ЕЦБ и Европейската
сметна палата

Европейска сметна палата

Европейската сметна палата е създадена с цел да извършва одити на финансите на ЕС. Отправна точка за нейната одитна дейност са бюджетът и политиките на ЕС, най-вече в областите, свързани с растежа и създаването на работни места, добавената стойност, публичните финанси, действията във връзка с околната среда и климата. Европейската сметна палата извършва одит на бюджета – както на приходите, така и на разходите.

Правомощията на Европейската сметна палата за извършване на одити по отношение на ЕЦБ и предвид нейната независимост са ограничени до извършването на проверки на ефективността на управлението на ЕЦБ. В тези рамки Европейската сметна палата може да представя наблюдения, най-вече във формата на специални доклади. Те могат да съдържат препоръки за функционирането на банковия надзор в ЕЦБ с оглед на повишаване на ефективността на неговото управление. Европейската сметна палата може също да изготвя становища по искане от друга институция на ЕС. ЕЦБ предоставя на ЕСП информацията, необходима за одита, и предприема последващи действия по препоръките ѝ.

1.4.8

Многостранно сътрудничество

Член 127, параграф 4 от ДФЕС
Член 25 от Устава на ЕЦБ
Решение на Съвета за
консултирането на националните
власти с ЕЦБ по отношение на
проектите за законодателни
разпоредби (98/415/ЕО)

ЕЦБ участва в редица европейски и международни организации, както и в групи от надзорни органи, сформирани от многостранни организации. Със своето участие, което може да приема различни форми, ЕЦБ може да оказва въздействие върху международните тенденции в сферата на банковото регулиране. В случай на участие както на ЕЦБ, така и на НКО, отдел „Надзорни политики“ в ЕЦБ се стреми да координира позициите им, когато това е релевантно. Ако ЕЦБ не участва, тя може да бъде представлявана от участващите в момента НКО, когато това е осъществимо.

Базелски комитет за банков надзор

БКБН е главната институция, която определя стандартите в световен мащаб по отношение на пруденциалния режим за кредитните институции и предоставя форум за сътрудничество по въпросите на банковия надзор. Задачата му е да засили регулирането, надзора и практиките на кредитните институции в световен мащаб, като крайната му цел е укрепване на финансовата стабилност. Макар че решенията на БКБН нямат официална правна сила, приемането им в националното законодателство на държавите членки се счита за доброволен ангажимент за сътрудничество. От 2008 г. насам държавните и правителствените ръководители на държавите от Г-20 също са поели ангажимент да прилагат редовно стандартите на БКБН. БКБН упражнява строг надзор върху прилагането на тези стандарти, като публикува шестмесечни доклади през пролетта и есента, в които се оценява интегрирането им в правото на държавите членки. Освен това БКБН подлага на оценка

привеждането в съответствие с нейните стандарти на разпоредбите, прилагани в отделните държави членки, както и тяхното въздействие върху рисковопретеглените активи, когато се прилагат за банките. ЕЦБ и няколко НКО имат статут на членове в БКБН и участват в неговите заседания и подструктури. ЕЦБ е член и на надзорния орган на БКБН – Групата на управители на централни банки и ръководители на надзора. ЕБО и Европейската комисия имат статут на наблюдатели в БКБН.

Международен валутен фонд

МВФ е международна организация с мандат да постигне устойчив растеж и просперитет за всичките си 190 държави членки. За целта той подкрепя икономическите и финансовите политики, които стимулират финансовата стабилност и паричното сътрудничество. Програмата за оценка на финансовия сектор представлява комплексен задълбочен анализ на финансовия сектор на дадена държава, извършен от МВФ. По тази програма МВФ изготвя оценки на стабилността на финансовата система на своите държави членки. От 2018 г. насам МВФ извършва такива оценки и за еврозоната като цяло. Това включва оценка на резултатите на ЕНМ спрямо Основните принципи за ефективен банков надзор на БКБН. ЕЦБ е основен партньор на МВФ по всички въпроси, свързани с надзора над значимите институции, поради основните отговорности на централната банка в областта на микропруденциалния и макропруденциалния банков надзор, възложени ѝ съгласно Регламента за ЕНМ. В рамките на банковия надзор в ЕЦБ отдел „Надзорни политики“ координира информацията, предоставяна на МВФ, и служи като основно звено за контакт.

Оценката на финансовия сектор за еврозоната отразява новата архитектура за банков надзор и реструктуриране в Европа. Макар че в оценките по държави водеща роля имат националните органи, ЕЦБ участва активно, що се отнася до задачите ѝ, в оценката за еврозоната и в националните оценки за държавите от еврозоната. При определянето на обхвата на оценките за еврозоната и националните оценки се взема предвид законодателният, институционалният и оперативният контекст на банковия съюз, както и новото разпределение на отговорностите между ЕЦБ/ЕНМ и НКО по отношение на значимите и по-малко значимите институции.

Участието на ЕЦБ в изготвянето на оценки на национално равнище осигурява съпоставимост между държавите и последователност в компонента на банковия сектор в програмите за оценка на финансовия сектор. Това създава синергии със стрес тестовете на банките в целия ЕС и еврозоната и гарантира, че основните характеристики на микропруденциалната и макропруденциалната рамка за банков надзор, резултат от създаването на ЕНМ, са надлежно отразени в документацията, съставена от различните работни направления. То също така помага да се набележат областите, в които е необходимо по-нататъшно развитие на рамката на целия ЕНМ или на национално равнище, така че те да бъдат надлежно отразени в препоръките на МВФ.

Освен програмите за оценка на финансовия сектор МВФ провежда ежегодни консултации по член IV с държавите участници в ЕНМ, в които служители на МВФ посещават органите на държавите, за да направят оценка на икономическото и финансовото положение в съответната страна и на предизвикателствата пред политиките. Участието на банковия надзор в ЕЦБ в тези консултации засяга микропруденциални и макропруденциални въпроси.

Тези консултации включват конферентни разговори между МВФ, банковия надзор в ЕЦБ и НКО по въпроси, свързани с ЕНМ.

Служителите на МВФ също така посещават ЕЦБ два пъти годишно в контекста на консултациите по член IV за еврозоната. Резултатите от гореспоменатите програми за оценка на финансовия сектор за еврозоната се използват в компонента на финансовия сектор в консултацията по член IV за еврозоната.

Съвет за финансова стабилност

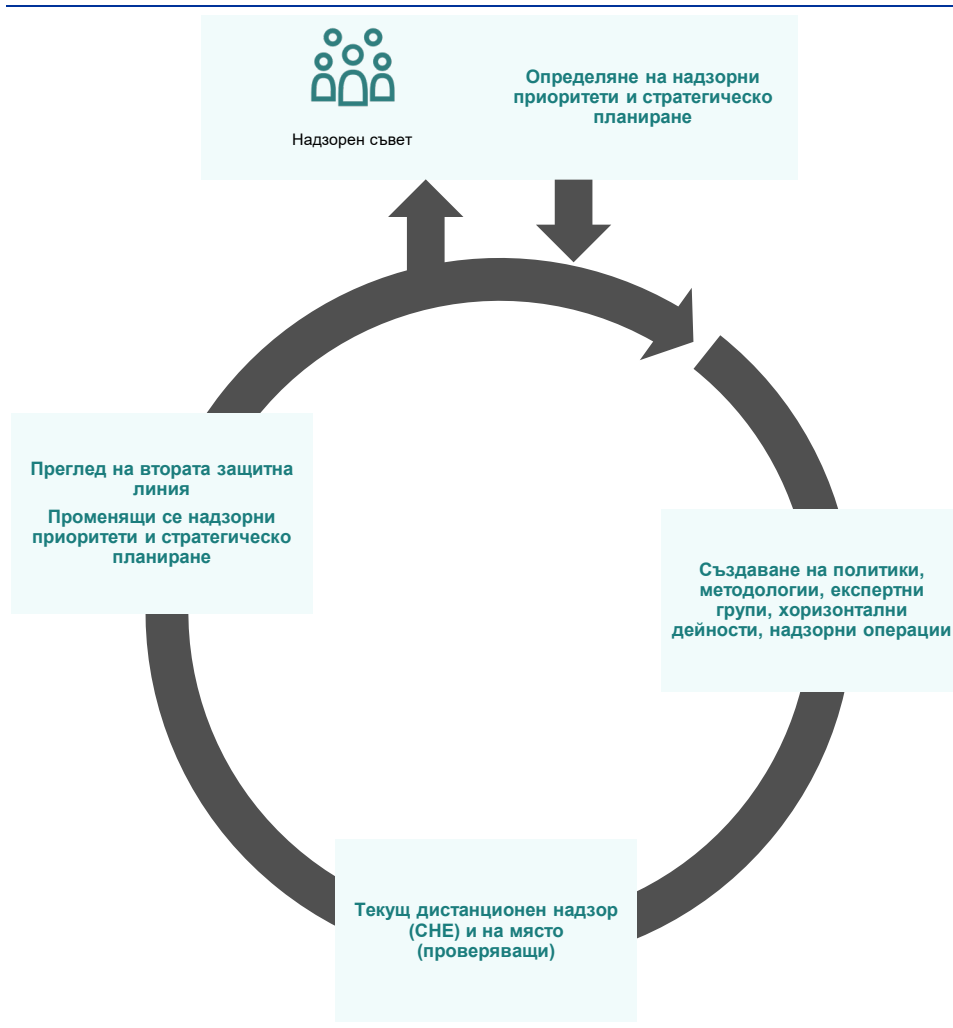
СФС е международен орган, който наблюдава световната финансова система, отправя препоръки и допринася за международната финансова стабилност. При това той координира действията на своите членове в разработването на силни регулаторни, надзорни и други политики в областта на финансовия сектор. Членовете на СФС включват централни банки, министерства на финансите, агенции за финансов надзор от основните икономики и финансови центрове в света, органи, определящи световни стандарти, и международни финансови институции. СФС стимулира установяването на условия на равнопоставеност, като насърчава съгласуваното прилагане на тези политики от съответните органи във всички сектори и държави. В резултат на пленарното решение на СФС от 21 юни 2016 г. банковият надзор в ЕЦБ също е представен в Пленарния съвет – органът за вземане на решения на СФС. Освен това от 2015 г. ЕЦБ е член на Постоянната комисия за надзорно и регулаторно сътрудничество, а от февруари 2017 г. участва като надзорен орган в Постоянната комисия за прилагане на стандартите. И накрая, ЕЦБ има постоянна покана за заседанията на регионалната консултативна група на СФС за Европа и участва редовно в тях.

2 Надзорен цикъл

Процесът на упражняване на банков надзор може да се разглежда като цикъл, както е показано в **Диаграма 9**. В тази глава са обяснени отделните елементи на надзорния цикъл.

Надзорните приоритети (вижте раздел 2.1) представляват основните области, върху които ще бъде съсредоточено вниманието през следващите три години, и се определят от Надзорния съвет. Те се дефинират ежегодно въз основа на оценка на основните рискове и уязвимости, пред които са изправени поднадзорните лица, но могат да бъдат преразглеждани по всяко време, така че да отразят промени в рисковете.

Диаграма 9
Надзорен цикъл

Установените приоритети определят начина на изпълнение на надзорните методологии и процеси, като например процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО), и организацията на хоризонталните еднократни дейности (вижте раздел 2.2). Това намира отражение в текущия надзор (вижте раздел 2.3), който обхваща всички взаимодействия с поднадзорните лица и непрекъснатото наблюдение на техните дейности. Опитът от практическото приложение на надзорните стандарти и методологии впоследствие се използва при планирането на надзорните дейности за предстоящия цикъл, а бъдещите надзорни приоритети се определят от анализа на основните рискове и уязвимости (вижте раздел 2.4.1). В контекста на осигуряването на ефикасност, качество и последователност на надзорните резултати дирекция „Надзорна стратегия и риск“ действа като втора защитна линия (вижте раздел 2.4.2). Тази дирекция отговаря за обсъждането на надзорните резултати със СНЕ и предлага възможни подобрения в надзорните политики, методология и стандарти.

2.1 Надзорни приоритети и стратегическо планиране

Определянето на надзорните приоритети и свързаното с тях стратегическо планиране са от решаващо значение за осигуряването на ефикасен надзор. Банковият надзор в ЕЦБ непрекъснато идентифицира и наблюдава рисковете и уязвимостите, пред които са изправени поднадзорните лица. Въз основа на тази оценка той взема решения за надзорните приоритети, които определят стратегическата насока на банковия надзор в ЕЦБ за три години напред (вижте раздел 2.4.1).

Тъй като е възможно икономическата и финансовата среда да се променят бързо, ЕНМ се нуждае от перспективно ориентирана стратегия и трябва да бъде готов при необходимост бързо да коригира приоритетите и свързаните с тях работни програми. Освен стратегическата насока, която дават надзорните приоритети, друг важен елемент за насърчаване на рисковобазирания надзор е рамката за поносимостта към риск. Тя е създадена така, че да се улеснява пренасянето на надзорните приоритети в стратегическото планиране на ниво институция и в плана за извършване на надзорни проверки. За тази цел рамката за поносимостта към риск съчетава спускани от Надзорния съвет указания относно приоритетните рискове и уязвимости с подадени от съвместния надзорен екип (СНЕ) оценки на значимостта на приоритетите за съответното поднадзорно лице. Представяните оценки са важни, тъй като гарантират, че се отделя достатъчно надзорно внимание на специфичните за всяка банка проблеми и рискове.

И накрая, напредъкът на дейностите по надзорните приоритети се наблюдава редовно, за да се осигури ефективното им изпълнение.

2.1.1 Установяване и наблюдение на рисковете

Установяването, оценката и наблюдението на основните рискове за поднадзорните лица и тяхната уязвимост към тези рискове са от ключово значение за вземането на информирани решения относно надзорните приоритети.

Установяването и наблюдението на рисковете са ориентирани към бъдещето и се състоят от i) анализ на макрофинансовата, регулаторната и оперативната среда на банките; ii) цялостно идентифициране на основните рискове за банковия сектор и iii) идентифициране и наблюдение на основните уязвимости на поднадзорните лица, които биха могли да повлияят отрицателно на стабилността на банковия сектор, ако не бъдат предприети мерки. В оценката също така се вземат предвид възможни съществуващи смекчаващи фактори, като например държавни мерки за подкрепа при кризисна ситуация.

Дирекция „Надзорна стратегия и риск“ координира оценката на рисковете и уязвимостите в тясно сътрудничество с националните компетентни органи (НКО), други звена на банковия надзор в ЕЦБ и други релевантни структурни звена на ЕЦБ, включително по макропруденциалните въпроси. В оценката се използват широк кръг източници, по-специално на анализите на отделни рискове, които извършват хоризонталните звена на банковия надзор в ЕЦБ, резултатите от годишния стрес тест на ЕЦБ и ПНПО, както и получената от СНЕ информация за конкретни институции. Релевантните промени в икономическата, регулаторната и надзорната среда и информацията от дейностите по проучване на пазара на дирекция „Надзорна стратегия и риск“ също осигуряват важни допълнителни данни за подготовката на оценката.

2.1.2 Интегрирано планиране на надзора

Годишният преглед на надзорните приоритети служи за основа на планирането на надзорните дейности за следващия цикъл. Планирането се извършва като интегриран процес в различни структурни звена на ЕЦБ. Основните елементи на процеса на планиране включват планиране на хоризонтални дейности, мисии на място и дейности на СНЕ. Планирането на дейностите на СНЕ включва определяне на плана за извършване на надзорни проверки (ПИНП) за всяка значима институция. Определянето на ПИНП включва оценка на значимостта на всеки риск и съответната поносимост към него. Вземайки предвид нивата на поносимост към риск, надзорните органи са оправомощени да изготвят работни програми, като отчитат както надзорните приоритети, така и идентифицираните като най-неотложни за отделната значима институция проблеми. Програмите трябва да гарантират насочване на усилията там, където надзорните действия се считат за най-ефективни. В този смисъл дейностите, съдържащи се в изготвените работни програми на СНЕ, са съобразени с рисковия профил на значимата институция и могат да включват мисии на място и хоризонтални дейности.

Хоризонталните дейности за следващия надзорен цикъл са дейности по отношение на извадка от значими институции, които засягат избрани основни рискове и уязвимости в банковия сектор, предварително определени в годишния преглед на надзорните приоритети.

Провеждат се редовни консултации с НКО относно планирането на надзорните дейности, и по-специално във връзка с планирането на мисиите на място. Благодарение на интегрирания характер на процеса на планиране хоризонталните дейности/дистанционните дейности като цяло и проверките на място се допълват взаимно.

Работните програми се наблюдават, за да е сигурно, че се осъществяват според плана и че спомагат за изпълнението на определените надзорни приоритети. Надзорният съвет се информира редовно за напредъка в изпълнението на надзорните приоритети и съответните работни програми.

2.2 Организиране на политики, методологии, експертни групи, хоризонтални дейности и надзорни операции

Европейската банкова регулаторна рамка е изградена въз основа на Базелските споразумения и хармонизирана чрез единната нормативна уредба, която се прилага за всички финансови институции в единния пазар. Банковият съюз се основава на единната нормативна уредба. Тя представлява комплекс от законодателни текстове, които всички финансови институции в ЕС (включително [всички банки в държавите от ЕНМ](#)) трябва да спазват.

Въз основа на регулаторната рамка и на зададените от Надзорния съвет текущи работни надзорни приоритети редовно се извършват редица хоризонтални дейности. Генерална дирекция „Хоризонтален надзор“ допринася за надзора над институциите с експертни познания за хоризонталния риск и по конкретни теми и работи в тясно сътрудничество с други структурни звена. ГД „Хоризонтален надзор“ подпомага СНЕ, като предоставя експертни знания за рисковете и по специализирани теми от хоризонтална гледна точка. Това обхваща кредитния риск, капиталовите пазари, нефинансовите рискове, бизнес моделите, капиталовото планиране и управлението на кризи, провеждането на стрес тестове и надзорната политика и методологии.

Отделите с експертен надзорен опит по отношение на рисковете, а именно „Бизнес модели, капитал и кризи“, „Специалисти по капиталови пазари и ковчезничество“, „Специалисти по кредитен риск“ и „Специалисти по нефинансов риск“, отговарят за сформирани експертни групи, които да подпомагат СНЕ при определянето на специализирани хоризонтални дейности, задълбочени проучвания и тематични прегледи, които са в съответствие с одобрените от Надзорния съвет надзорни приоритети.

Отдел „Специалисти по стрес тестове“ отговаря за стрес теста за целия ЕС на Европейския банков орган (ЕБО) и за стрес тестовете на ЕНМ.

Отдел „Надзорна политика“ в ГД „Хоризонтален надзор“ отговаря за координирането и разработването на политиките и се занимава с регулаторни въпроси и въпроси на надзорната политика.

Отдел „Надзорна методология“ редовно разработва и поддържа текущи надзорни методологии, по-специално ПНПО, както и процедури за значимите и по-малко значимите институции. Това се извършва в пълно сътрудничество с ЕБО и други организации, участващи в разработването на надзорни практики, методологии и стандарти.

За целите на ПНПО европейският банков надзор има разработена обща методология за текуща оценка на рисковете на поднадзорните лица, техните правила за институционално управление и състоянието на капитала и ликвидността им. ПНПО се извършва на годишна база, но има многогодишен компонент на оценката, който е съобразен с поносимостта към риск, определена от всеки СНЕ (вижте раздел 4.5). ЕЦБ прилага общата методология за ПНПО към всички значими институции, а това улеснява съпоставките на институции със сходни характеристики и мащабните напречни анализи. По този начин методологията осигурява условия на равнопоставеност на всички поднадзорни лица, като същевременно отчита специфичните им характеристики.

ПНПО се прилага пропорционално както спрямо значимите, така и спрямо по-малко значимите институции, като се осигурява спазването на най-високи и последователни надзорни стандарти.

В допълнение към текущите дейности ЕЦБ предприема извънредни надзорни действия чрез генерална дирекция „Управление и операции в ЕНМ“. Отдел „Издаване на лицензи“ в ГД „Управление и операции в ЕНМ“ отговаря за издаването на лицензи и придобиването на квалифицирани дялови участия, а отдел „Привеждане в изпълнение и налагане на санкции“ разследва предполагаеми нарушения на пруденциалните изисквания, извършени от поднадзорни лица, и изготвя предложения за налагане на санкции и мерки за привеждане в изпълнение от ЕЦБ или НКО. Отдел „Надеждност и пригодност“ действа като контролиращ достъпа орган и отговаря за вземането на решения относно пригодността на членовете на ръководните органи на всички институции под прекия надзор на ЕЦБ, както в управленската, така и в надзорната им функция.

За да се гарантира правилното изпълнение на всички надзорни задължения, бяха създадени отдел „Технологии и иновации“ и отдел „Секретариат на ЕНМ“. Секретариатът подпомага Надзорния съвет и неговите структури, по-специално по отношение на качеството и ефективността на техните процедури за вземане на решения.

2.3 Текущ надзор

СНЕ изпълняват основни надзорни задачи в координация с хоризонталните функции на ЕЦБ. Ако е необходимо, това може да включва намеса на място в поднадзорните институции. Съобразно с оценката на рисковия профил на конкретната банка ЕЦБ може да наложи широк диапазон от надзорни мерки.

2.3.1 Съвместни надзорни екипи

Текущият надзор над значимите институции се извършва предимно дистанционно от СНЕ, които се състоят от служители от НКО и от ЕЦБ и ползват подкрепата на хоризонталните отдели и специализираните експертни отдели в ГД „Хоризонтален надзор“, както и на служители с подобни функции в НКО.

Съществуват няколко инструмента за извършване на надзорни дейности. В текущия надзор СНЕ анализират надзорната отчетност, финансовите отчети и вътрешната документация на поднадзорните лица. СНЕ провеждат редовни и извънредни срещи на различни йерархични равнища с поднадзорните лица. Те извършват текущ анализ на риска на одобрените модели за риск и изготвят анализ и оценка на плановете за възстановяване на поднадзорните лица.

Основните резултати от гореописаните дейности се обобщават в провежданите от СНЕ годишни ПНПО, които са представени по-подробно в раздел 4.6.

Текущите надзорни дейности се извършват в съответствие с интегрираното надзорно планиране, описано в раздел 2.1.2, което се определя въз основа на рамката за поносимост към риск на всеки СНЕ.

2.3.2 Проверки на място и проучвания на вътрешни модели

Редовно се организират проверки на място по различни теми, особено за значимите институции. Целта им е да се извърши задълбочен анализ на състоянието на банките по въпроси като рискове, системи за вътрешен контрол, бизнес модели и институционално управление.

Генерална дирекция „Проверки на място и проверки на вътрешни модели“ определя и осигурява планирането и изпълнението на програмата за надзор на място, включваща проверки на място, проучвания на вътрешните модели и прегледи на качеството на активите. Тя също така отговаря за определянето и поддържането на детайлни методологии за проверки на място, като осигурява хармонизиран подход към тях в рамките на европейския банков надзор и, заедно с други структурни звена, идентифицира основните рискове пред банковия сектор и надзорните приоритети.

Тези дейности на място осигуряват независими, последователни и висококачествени оценки, които допълват текущите дистанционни надзорни дейности.

Проверките на място и проучванията на вътрешни модели са основна част от интегрираното надзорно планиране (вижте раздел 2.1.2), определяно от СНЕ в съответствие с рамката им за поносимост към риск.

2.4 Усъвършенстване на банковия надзор: определяне на надзорните приоритети и втора защитна линия

Както вече беше посочено в тази глава, ЕЦБ постоянно търси възможности за подобрения, които да отрази в определянето на методологиите, стандартите, политиките и разпоредбите. Потенциални подобрения се търсят по редица канали, включително участието на европейския банков надзор на международни и европейски форуми и опита от прилагането на методологиите и стандартите на практика.

2.4.1 Определяне на надзорните приоритети

Резултатът от процеса на идентифициране и наблюдение на рисковете служи като основа за определяне на надзорните приоритети. В приоритетите се посочват стратегическите цели и основните надзорни дейности за следващия надзорен цикъл с цел преодоляване на уязвимостите на поднадзорните лица и смекчаване на последиците от евентуални рискове. Те се преразглеждат ежегодно, но при необходимост могат да бъдат коригирани през годината, за да се отчетат промените при рисковете.

Когато актуализира надзорните политики, европейският банков надзор преценява дали е постигнат напредък в преодоляването на минали уязвимости и дали е необходимо да се засилят последващите действия, тъй като банките не са успели да отстранят уязвимостите в съответствие с надзорните очаквания.⁵

Надзорните приоритети са от ключово значение за средносрочната надзорна стратегия. Те служат като отправна точка, допринасят за ефективно и последователно интегрирано планиране на надзора и способстват за по-ефикасно разпределение на ресурсите. Надзорните приоритети влияят и върху нивата на поносимост към риск в рамката за поносимост към риск на европейския банков надзор.

---

⁵ Освен това се вземат предвид и основните приоритети, залегнали в европейския план на ЕБО за извършване на надзорни проверки.

Освен това надзорните приоритети помагат на националните надзорни органи да определят по пропорционален начин своите собствени приоритети за надзора над по-малко значимите институции.

Надзорните приоритети се публикуват ежегодно на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ заедно с резултатите от редовната оценка на риска.

2.4.2 Втора защитна линия

Дирекция „Надзорна стратегия и риск“ изпълнява ролята на втора защитна линия в рамката на ЕЦБ за вътрешен контрол по отношение на задачите, възложени ѝ с Регламента за ЕНМ.

Целта на втората защитна линия е да допринесе за ефективността и последователността на надзорните резултати и да предлага мерки за редуциране на риска и подобрения в банковия надзор в ЕЦБ, като се вземат предвид надзорните приоритети и рамката за поносимост към риск.

Дейностите по втората защитна линия са съчетание от периодични и тематични оценки, разписани в годишен работен план. Периодичните дейности включват:

- провеждане на хоризонтални и сравнителни анализи по ПНПО, в които се прави преглед на индивидуалната оценка на риска и на общия рейтинг по ПНПО, както и прилагане на количествени и качествени мерки и публикуване на резултатите от ПНПО (раздели 4.5.5 и 4.5.7);
- наблюдение за прилагането на последващи действия на агрегирано ниво във връзка с надзорните констатации и мерки и за своевременното постигане на заложените цели;
- координиране на управлението на операционния риск в европейския банков надзор;
- координиране на въпроси на вътрешния одит в европейския банков надзор.

Тематичните прегледи имат за цел да се осигури подкрепа на Надзорния съвет в ръководството на европейския банков надзор в съответствие със съгласуваните приоритети по отношение на риска и да се наблюдават качеството и ефектите от надзорните дейности, както на вертикално (СНЕ), така и на хоризонтално равнище (методология и процеси).

Дирекция „Надзорна стратегия и риск“ извършва независимо дейностите по втората защитна линия, но същевременно е в непрестанен диалог и сътрудничество с другите генерални дирекции в банковия надзор в ЕЦБ. Тези дейности са съсредоточени по-скоро върху надзорните резултати, отколкото върху проверките за съответствие.

3 Надзор над всички поднадзорни лица

Надзорните отговорности на ЕЦБ се различават в зависимост от това дали поднадзорното лице е значима или по-малко значима институция. Все пак при някои така наречени общи процедури компетентността е на ЕЦБ независимо от значимостта на институцията. Те са описани в първата част на тази глава. Втората част обхваща процедурите и критериите, използвани за оценка на значимостта на институциите, както редовно, така и в извънредни случаи.

3.1 Искания, свързани с лицензи, планирани придобивания на квалифицирани дялови участия и паспортизация

Член 4, параграф 1, буква а) и буква в), член 14 и член 15 от Регламента за ЕНМ

Членове 8, 18, 20, 22 и 45 от ДКИ

Членове 73, 79, 80 и 85 и част V от Рамковия регламент за ЕНМ

Общите процедури, по които ЕЦБ взема окончателно решение, включват процедури за предоставяне на заявителите на нов или разширен лиценз за извършване на банкова дейност или за отнемане на лиценз (вижте раздел 3.1.1). Останалите общи процедури (вижте раздел 3.1.2) обхващат процедурите за одобрение на планирани придобивания или за допълнително увеличаване на квалифицирани дялови участия в кредитни институции. В този раздел се описва и процедурата по паспортизация, съгласно която институция, на която е издаден лиценз за банкова дейност в една държава членка, може да упражнява правото на установяване и свободно предоставяне на услуги във всички държави членки на Европейския съюз (вижте раздел 3.1.3).

3.1.1 Издаване, отнемане и прекратяване на действието на лицензи

Издаване на лиценз за банкова дейност

За да извършват дейност на кредитна институция съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от Регламента за капиталовите изисквания (РКИ) в участваща държава членка, институциите трябва да подадат заявление за лиценз за банкова дейност.

Заявлението се подава съгласно изискванията на съответното национално законодателство до националния компетентен орган (НКО) на държавата членка, където институцията ще бъде установена. То се подлага на оценка, за да се гарантира, че само лицата, които изпълняват приложимите правни изисквания на държавата членка и на ЕС, могат да влязат на пазара като кредитни институции.

Институциите подават заявление за лиценз за банкова дейност при няколко различни сценария.

Диаграма 10

Обзор на процедурата по издаване на лиценз

Обхват

Член 4, параграф 1, точка 1 от РКИ

Членове 8–16, 18, 20, 56, буква ж), член 117, параграф 5 и приложение 1 от ДКИ

Член 4, параграф 1, буква а) и член 14 от Регламента за ЕНМ

Членове 73–84 от Рамковия регламент за ЕНМ

С Регламента за инвестиционните посредници⁶ се изменя определението за кредитна институция, посочено в РКИ. След тези изменения то вече включва две категории:

- кредитни институции, които притежават лиценз да извършват публично привличане на влогове или други възстановими средства и да предоставят кредити за своя сметка, наричани по-долу „класически кредитни институции“ (член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от РКИ);
- инвестиционни посредници, които предоставят специфични инвестиционни услуги и достигат определени прагове по отношение на размера на индивидуално или групово равнище, наричани по-долу „инвестиционни посредници от клас 1“ (член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ).⁷

Ако заявителят е класическа кредитна институция съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от РКИ, възложената на ЕЦБ процедура за издаване на лиценз за извършването на дейност на кредитна институция се прилага за всички дейности, които са запазени за класическите кредитни институции и подлежат на лицензиране. Сред тях са дейностите, подлежащи

⁶ Регламент (ЕС) 2019/2033 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалните изисквания за инвестиционните посредници и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010, (ЕС) № 575/2013, (ЕС) № 600/2014 и (ЕС) № 806/2014 (ОВ L 314, 5.12.2019 г., стр. 1).

⁷ Не е необходимо инвестиционните посредници от клас 1 да извършват публично привличане на влогове или други възстановими средства и да предоставят кредити за своя сметка, за да се считат за кредитни институции (член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ).

на взаимно признаване съгласно приложение I към ДКИ, както и други регулирани дейности, за които се изисква лиценз от компетентния орган съгласно приложимото национално право. Това означава, че процедурата на ЕНМ за лицензиране се прилага и в ситуации, в които дадена класическа кредитна институция, която вече има лиценз за банкова дейност, се нуждае от разширяване на обхвата му, за да предприеме нова регулирана дейност, ако в националното право се предвижда необходимостта от такъв лиценз.

Ако заявителят е инвестиционен посредник от клас 1 съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ, в националното законодателство на държавите членки, с което се транспонира Директивата за инвестиционните посредници,⁸ ще бъде определено как тези субекти ще могат да кандидатстват за основните банкови дейности на класическите кредитни институции, като например приемане на депозити и отпускане на кредити. В някои държави членки националното законодателство може да позволява вече издаденият лиценз за инвестиционен посредник от клас 1 да бъде разширен, така че да включва основните дейности на класическите кредитни институции. Това няма да се отнася за случаите, в които националното транспониране предвижда, че лицензът, предоставен на инвестиционни посредници от клас 1, представлява специализиран лиценз, който не може да бъде разширяван, така че да включва основни банкови дейности. В последния случай инвестиционният посредник от клас 1 следва да подаде заявление за допълнителен лиценз на класическа кредитна институция, ако желае да извършва такава банкова дейност.

Заявленията за лиценз на класически кредитни институции се оценяват от съответните НКО и ЕЦБ. НКО служи като лице за контакт за заявителя. Той оценява заявлението въз основа на изискванията, предвидени в националното законодателство, с участието на съответния съвместен надзорен екип (СНЕ), когато това е целесъобразно. ЕЦБ оценява заявлението въз основа на изискванията, предвидени в правото на ЕС. Оценките на НКО и ЕЦБ са тясно свързани. Общата оценка гарантира, че заявителят покрива съответните изисквания по отношение на институционалното управление, извършването на дейността, пруденциалните изисквания и бизнес модела. За да се оцени свързаният риск от изпиране на пари и финансиране на тероризма, следва да се проведат консултации с компетентния надзорен орган за борба с изпирането на пари/финансирането на тероризма и звената за финансово разузнаване. Освен това оценката гарантира, че са изпълнени приложимите национални изисквания. НКО и ЕЦБ имат правото да изискват от заявителя всякаква допълнителна информация, необходима за оценката. Те споделят помежду си цялата информация и данни, свързани със заявлението.

Най-общо казано, същата процедура се прилага за инвестиционните посредници от клас 1, макар и с някои особености. Например в член 8а, параграф 5 от ДКИ се предвижда, че „в случай на повторно лицензиране

⁸ Директива (ЕС) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС (ОВ L 314, 5.12.2019 г., стр. 64).

компетентният орган, издал лиценз, гарантира, че процесът е рационализиран във възможно най-голяма степен и че информацията от съществуващите лицензи е взета под внимание“. Ако заявителят е спазил всички изисквания за лицензиране, предвидени в националното право, НКО споделя окончателната си оценка с ЕЦБ и ѝ предлага да издаде лиценз. Ако при оценката НКО установи, че инвестиционният посредник от клас 1 не отговаря на предвидените в националното право изисквания за лицензиране, той отхвърля заявлението.

ЕЦБ може да приеме или да отхвърли проекта на решение на НКО. Решението на ЕЦБ може да включва условия, задължения и препоръки към заявителя. В случай че ЕЦБ отхвърли заявлението или че положителното решение зависи от изпълнението на условия или задължения, с които заявителят не се е съгласил предварително, той получава право на изслушване. ЕЦБ следва да вземе окончателно решение в срок от десет работни дни от подаването на проект на решение от НКО, но този период може да бъде удължен веднъж с още десет работни дни.

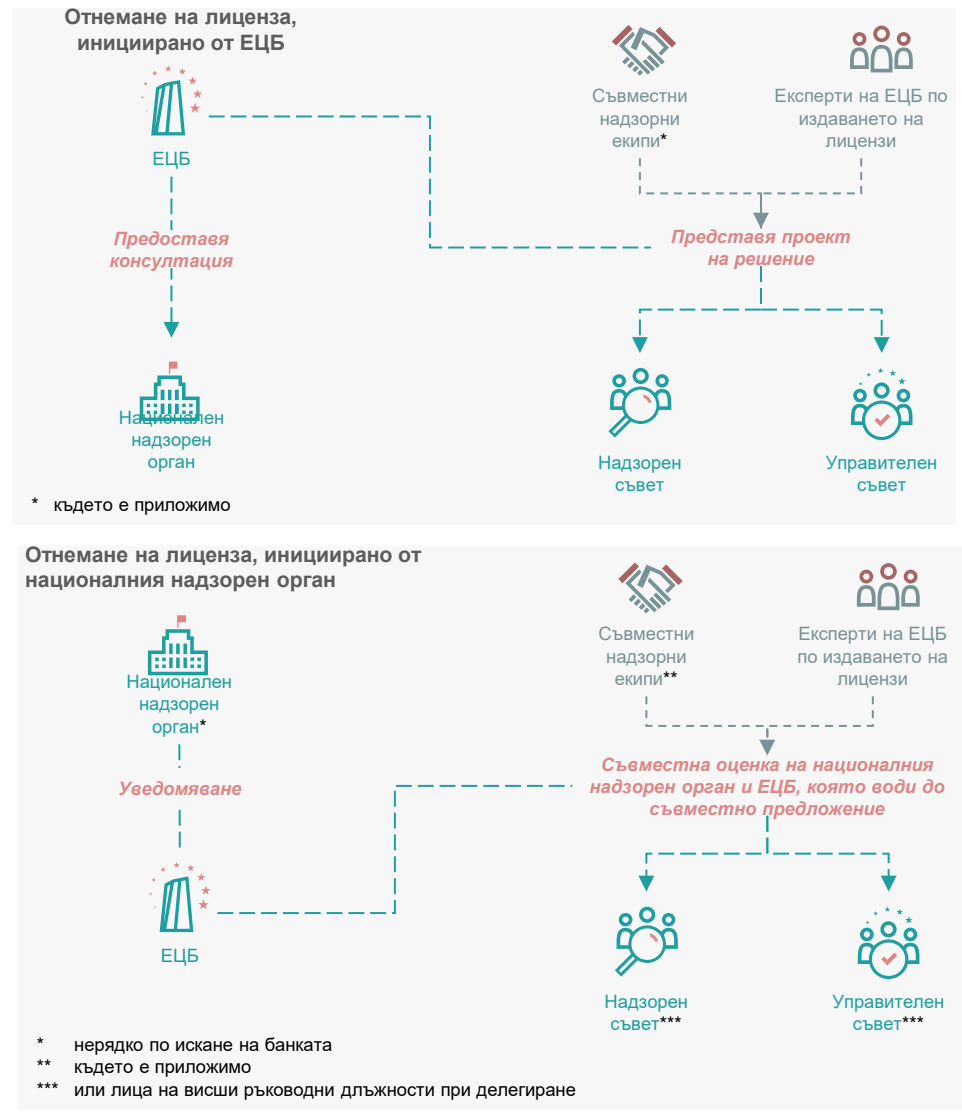
ЕЦБ уведомява НКО за решението си във връзка със заявление за издаване на лиценз за кредитна институция. Уведомление получава и ЕБО.

Отнемане на лиценз за извършване на банкова дейност

ЕЦБ може да отнема лицензи за извършването на дейност на кредитна институция по собствена инициатива или въз основа на предложение на НКО на държавата членка, в която е установена институцията. Що се отнася до сътрудничеството между НКО и ЕЦБ, приложимата процедура е до голяма степен сходна с тази за издаването на лицензи, макар и с някои отклонения в зависимост от това дали отнемането е било поискано от поднадзорното лице или иницирано от надзорния орган – НКО или ЕЦБ.

Диаграма 11

Обзор на процедурата по отнемане на лиценз

Ако поднадзорното лице е подало искане за отнемане на лиценз, например защото вече не извършва банкова дейност, НКО и ЕЦБ оценяват дали са изпълнени приложимите предварителни условия за отнемането на лиценз съгласно националното право и правото на ЕС. По-специално се изисква ясно и неоспоримо потвърждение, че институцията вече не държи влогове или други възстановими средства.

В случаите, когато например кредитната институция вече не може да изпълнява пруденциалните изисквания или на нея не може да се разчита да изпълни задълженията към кредиторите си, или когато извърши сериозно нарушение на приложими задължения във връзка с борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, ЕЦБ или НКО могат да започнат процедура по отнемане на лиценз ѝ. В такъв случай се провежда цялостна,

подробна оценка, за да се обоснове отнемането на лиценза. При нея се вземат предвид сведения за надзора, упражняван до момента над въпросната институция, тежестта на извършените нарушения, както и съответните засегнати интереси, например рискът за вложителите. В такива случаи могат да се включат и органите за реструктуриране или компетентният надзорен орган за борба с изпирането на пари/финансирането на тероризма. Ако отнемането на лиценза е иницирано от ЕЦБ, тя се консултира своевременно с НКО, преди да вземе решението. Преди ЕЦБ да приеме решение за отнемане на лиценз, на поднадзорното лице обикновено се предлага изслушване. В случай че се изисква неотложно решение, ЕЦБ може да го вземе, без преди това да предостави на лицето право на изслушване.

ЕЦБ уведомява институцията и НКО за решението си за отнемане на лиценза. Уведомление получава и ЕБО.

Прекратяване на действието на лиценз за банкова дейност

Прекратяване на действието на лиценз настъпва, когато лицензът на кредитна институция вече не съществува. Лиценз може да престане да съществува поради конкретни национални и правно дефинирани фактори, които обикновено не включват право на преценка на надзорните органи или решение от компетентния орган.

В съответствие с националното право може да настъпи друг ефект, сходен с прекратяването на действието на лиценз, ако самата кредитна институция престане да съществува, например заради сливане с друго предприятие. В такива случаи лицензът престава да съществува, когато институцията престане да съществува. В тях се прилага същата процедура като при прекратяването на действието на лиценз.

При прекратяване на действието на лиценз ЕЦБ уведомява пряко засегнатото лице. Уведомление получава и ЕБО. [Списъкът на ЕНМ на поднадзорните лица](#) бива съответно актуализиран. Обикновено НКО предприема необходимите стъпки за публикуване на решението според изискванията на съответното национално право.

3.1.2

Квалифицирани дялови участия

Член 4, параграф 1, буква в) и член 15 от Регламента за ЕНМ

Членове 85–88 от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 3, параграф 1, член 3, параграф 33, членове 22–27, член 56, буква ж) и член 117, параграф 5 от ДКИ

Съвместни насоки за пруденциално оценяване на придобиванията и увеличенията на квалифицираните дялови участия във финансовия сектор (JC/GL/2016/01)

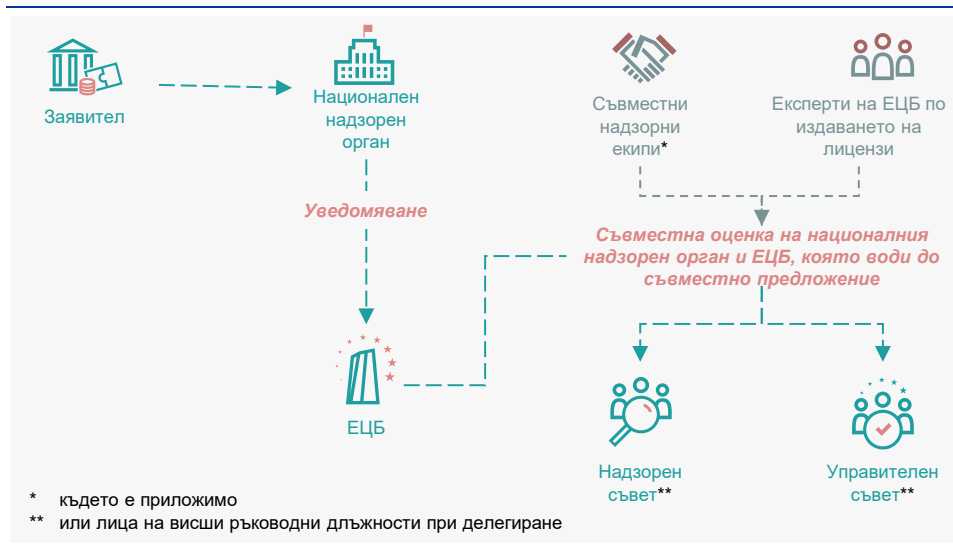
Насоки относно сътрудничеството и обмена на информация между органите за пруденциален надзор, надзорните органи за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и звената за финансово разузнаване съгласно Директива 2013/36/ЕС (EBA/GL/2021/15)

Проект за РТС на ЕБО, съгласно който се създава централна база данни за борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризъм и се уточнява съществеността на слабостите, видът на събираната информация, практическото осъществяване на събирането на информация, и анализът и разпространението на съдържащата се в нея информация (EBA/RTS/2021/16).

За планирани придобивания на квалифицирани дялови участия или за планирани допълнителни увеличения на квалифицирани дялови участия в кредитни институции, които биха довели до достигането или преминаването на съответните прагове, следва да се уведоми НКО на участващата държава членка, където е установена кредитната институция, в която ще бъде придобито или увеличено квалифицираното дялово участие. НКО извършва първоначалната оценка и изготвя проект на предложение за ЕЦБ. В сътрудничество с НКО ЕЦБ извършва собствена оценка и взема решение относно планираното придобиване. Тази процедура подчертава ролята на ЕЦБ като „контролиращ достъпа орган“, който предотвратява придобиването на кредитни институции от неподходящи купувачи.

Диаграма 12

Обзор на процедурата

По-специално, оценката има за цел да гарантира, че i) кандидат-приобретателят има добра репутация, ii) притежава необходимата финансова стабилност, iii) всеки член на управителния съвет, който ще ръководи дейността на придобиваната институция, винаги е с достатъчно добра репутация и притежава необходимите познания, умения и опит, за да изпълнява задълженията си, iv) придобиваната институция ще продължи да изпълнява пруденциалните изисквания и v) сделката не е финансирана с пари от престъпна дейност и няма да повиши рисковия профил на придобиваната институция по отношение на изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Срокът за извършване на оценката е най-много 60 работни дни от потвърждението за получаване на напълно комплектното уведомление. Ако от кандидат-приобретателя бъде изискана допълнителна информация в рамките на срока за извършване на оценка, този срок може да бъде прекъснат

за не повече от 20 работни дни (за регулирани приобретатели) или, в определени случаи, за не повече от 30 работни дни (за нерегулирани приобретатели или приобретатели, установени в държави извън ЕС).

Ако даден кандидат-приобретател възнамерява да придобие дялове в кредитна институция, която има дъщерни дружества в други участващи държави членки или притежава квалифицирано дялово участие в кредитни институции, установени в други участващи държави членки, ЕЦБ работи в тясно сътрудничество с НКО на всички пряко и непряко придобивани институции и координира процеса така, че решенията за всички планирани придобивания да могат да се вземат едновременно.

Критериите за оценката са хармонизирани на европейско равнище. В ДКИ се посочват следните пет критерия за оценка на планираните придобивания, които са транспонирани в националните законодателства:

Репутация на кандидат-приобретателя

Кандидат-приобретателят трябва да има необходимата почтеност и надеждност, за което свидетелства например неналичието на съдебно досие или съдебни производства, които биха оказали отрицателно въздействие върху неговата репутация. Друг аспект е професионалната компетентност на приобретателя, т.е. неговата история по отношение на управлението и/или инвестирането във финансовия сектор.

Репутация, знания, умения и опит на кандидатите за нови членове на ръководния орган на придобиваната институция

Ако кандидат-приобретателят възнамерява да въведе промени в ръководните органи на придобиваната институция, трябва да се извърши оценка за надеждност и пригодност на предложените кандидати за членове на управителния съвет като част от процедурата за придобиване на квалифицирано дялово участие.

Финансова стабилност на кандидат-приобретателя

Кандидат-приобретателят трябва да е в състояние да финансира планираното придобиване и да поддържа стабилна финансова структура в обозримо бъдеще. Това означава също да се определи кой ще бъде отговорен за подпомагане на придобиваната институция след придобиването, например чрез осигуряване на евентуални капиталови добавки.

Въздействие върху придобиваната институция

След придобиването институцията следва все така да бъде в състояние да спазва пруденциалните изисквания. Нейната доходност например не бива да бъде неоснователно подлагана на стрес заради финансиране на част от придобиването чрез прекомерен дълг, който самата тя трябва да погаси. Освен това структурата на приобретателя или на групата, от която придобиваната институция става част, не бива да бъде толкова сложна, че да попречи на надзорния орган ефективно да извършва надзор над участващите институции.

Рискове във връзка с изпиране на пари или финансиране на тероризъм

Средствата, използвани за придобиването, не трябва да бъдат приходи от престъпна дейност или да имат връзка с тероризъм. В оценката се разглежда също така дали придобиването потенциално би могло да увеличи рисковете от изпиране на пари или финансиране на тероризъм.

Определянето на тези рискове е задача на компетентния надзорен орган за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. ЕЦБ извършва оценка на рисковете, свързани с изпиране на пари и финансиране на тероризма, от пруденциална гледна точка въз основа на информация и документация от НКО, които си сътрудничат с компетентния надзорен орган за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризъм и със звената за финансово разузнаване. ЕЦБ може да вземе предвид за целите на собствените си задачи фактите за такива нарушения само когато те са били установени от съответния национален орган.

За да гарантира, че горепосочените пет критерия са изпълнени, ЕЦБ може да наложи условия или задължения на кандидат-приобретателя въз основа на предложение от НКО или по собствена инициатива. Все пак всички условия или задължения, наложени на кандидат-приобретателя, трябва да са свързани с тези пет критерия и не може да надхвърлят необходимото за изпълнението им. Ако кандидат-приобретателят не се съгласи с условията или задълженията или ако те биха могли да засегнат неблагоприятно правата му, се провежда изслушване, което да даде на кандидат-приобретателя възможност да изложи становището си. Същото важи и ако ЕЦБ възнамерява да се противопостави на предложеното придобиване.

3.1.3 Паспортизация

Съображение 51 и член 4, параграф 2, член 6, параграф 4 и член 17, параграф 1 от Регламента за ЕНМ

Членове 11–17 от Рамковия регламент за ЕНМ

Членове 35–39 от ДКИ

РТС, с които се определя каква информация си предоставят взаимно компетентните органи на държавата членка по произход и компетентните органи на приемащата държава членка (ЕС/524/2014)

РТС за информацията, която трябва да се съобщава при упражняване на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги (ЕС/1151/2014)

ТСИ за обмена на информация между компетентните органи на държавата членка по произход и на приемащата държава членка съгласно Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (ЕС/620/2014)

ТСИ по отношение на стандартни формуляри, образци и процедури за уведомяването, свързани с упражняване на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги съгласно Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (ЕС/926/2014)

Институция, на която е издаден лиценз за банкова дейност в една държава членка, може да упражнява правото на паспортизиране – прилагане на единния европейски паспорт за извършване на дейност. Това е правото на установяване и свободно предоставяне на услуги във всички държави членки на Европейския съюз. Паспортизацията може да се осъществи или чрез установяването на клон в друга държава членка, или чрез предоставянето на услуги в друга държава членка. За нея трябва бъде уведомен НКО в съответната държава членка по произход.

Паспортизация в ЕНМ

Всяка значима институция в участваща държава членка, която желае да установи клон в друга участваща държава членка, трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход и да му предостави информация в съответствие с изискванията на ДКИ. НКО на държавата по произход уведомява незабавно ЕЦБ. След това СНЕ оценява дали са спазени изискванията за установяване на клон. Ако това е така, той предава оценката си на Надзорния съвет, който я приема за сведение. След това ГД „Управление и операции в ЕНМ“ съобщава информацията за паспортизиране на съответния клон на значимата институция, както и на НКО на държавата по произход и на приемащата държава преди изтичането на крайния срок. След уведомяването значимата институция може да установи клон и да започне дейността си. Ако СНЕ заключи, че изискванията не са спазени, той изготвя отрицателно решение по процедурата при липса на възражения и на значимата институция се предоставя правото на изслушване.

Ако институцията, която желае да установи клон в друга участваща държава членка, е по-малко значима, тя трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход в съответствие с изискванията, посочени в ДКИ. НКО на държавата по произход оценява дали са изпълнени изискванията за установяване на клон и взема решение, следвайки вътрешните си процедури.

Ако изискванията не са изпълнени, НКО на държавата по произход уведомява институцията заявител за отказа. Когато НКО на държавата по произход вземе положително решение в рамките на приложимия краен срок за получаване на уведомяването или когато не е взето решение за противното, клонът може да бъде установен и да започне дейността си. Уведомяването заедно с необходимата информация се предоставя от НКО на държавата по произход на НКО на участващата държава членка, в която ще бъде установен клонът, и на ЕЦБ.

Всяка значима институция в участваща държава членка, която желае да упражнява свободното предоставяне на услуги, извършвайки за първи път дейност в друга участваща държава членка, трябва да уведоми НКО на своята държава по произход в съответствие с изискванията, посочени в ДКИ. НКО на

държавата по произход информира ЕЦБ, че е получил уведомлението, и го изпраща на НКО на приемащата държава. Ако институцията, която желае да упражнява свободното предоставяне на услуги, е по-малко значима, тя трябва да уведоми за намерението си своя НКО в съответствие с изискванията, посочени в ДКИ. Уведомлението се предоставя на ЕЦБ.

Входящо паспортизиране

Ако институция от неучастваща държава членка възнамерява да установи клон в участваща държава членка, тя трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход. Този НКО оценява дали са изпълнени изискванията за паспортизация. Ако са изпълнени, НКО на държавата по произход уведомява НКО на приемащата държава. При получаване на уведомлението НКО на приемащата държава уведомява ЕЦБ, която след това оценява значимостта на клона.

Ако клонът е значим, ЕЦБ изготвя предложение за решение относно значимостта. Надзорът над значим клон се извършва от ЕЦБ, която при необходимост посочва условията, при които клонът може да извършва своите дейности в приемащата държава членка. ГД „Управление и операции в ЕНМ“ информира НКО на държавата по произход, НКО на приемащата държава и институцията заявител.

Ако клонът бъде определен като по-малко значим, Надзорният съвет се приканва да потвърди оценката за значимостта, извършена от отдел „Издаване на лицензи“ на ГД „Управление и операции в ЕНМ“. Надзорът над по-малко значимия клон се извършва от НКО на приемащата държава, който при необходимост посочва условията, при които клонът може да извършва своята дейност в приемащата държава членка. НКО на приемащата държава уведомява НКО на държавата по произход и институцията заявител.

Ако институция от неучастваща държава членка възнамерява да предоставя услуги в участваща държава членка, тя уведомява НКО на своята държава по произход, който на свой ред уведомява НКО на приемащата държава. НКО на приемащата държава съобщава на ЕЦБ за получаването на уведомлението и информира институцията заявител за условията, при които може да се упражнява свободното предоставяне на услуги в съответствие с националното право и в интерес на общото благо. ЕЦБ изпълнява задачите на компетентен орган на приемащата държава членка по отношение на институции, установени в неучастващи държави членки, които упражняват свободното предоставяне на услуги в участващи държави членки.

Изходящо паспортизиране

Значима институция, желаеща да установи клон или да упражнява свободно предоставяне на услуги в неучастваща държава членка, трябва да уведоми

съответния НКО за намерението си. При получаване на уведомлението НКО информира за него ЕЦБ, която упражнява правомощията на компетентен орган на държавата членка по произход; по-специално, СНЕ оценява дали са изпълнени изискванията за установяване на клон.

Ако са изпълнени изискванията, СНЕ заедно със Секретариата на ЕНМ изготвя предложение на Надзорния съвет за вземане под внимание (чрез писмена процедура) или предложение към висшето ръководство, в случай че процедурата отговаря на критериите за делегиране. В срок от три месеца от положителния резултат на оценката ГД „Управление и операции в ЕНМ“ информира НКО на приемащата държава, който след това информира институцията заявител за условията, при които дейността на клона може да се извършва в приемащата държава членка в интерес на общото благо. Ако СНЕ заключи, че изискванията не са спазени, той изготвя отрицателно решение, което се одобрява от Надзорния съвет и се приема от Управителния съвет по процедурата при липса на възражения. Приложимо е правото на изслушване. След приемането на решението ГД „Управление и операции в ЕНМ“ уведомява институцията заявител, че решението е отрицателно, и информира НКО на държавата по произход.

Ако по-малко значима институция желае да установи клон на територията на неучастваща държава членка, тя трябва да уведоми НКО за това. НКО на държавата по произход информира НКО на неучастващата държава членка и същевременно предоставя уведомлението на ЕЦБ.

Ако значима институция желае да упражнява свободно предоставяне на услуги на територията на неучастваща държава членка, в срок от един месец СНЕ уведомява НКО на приемащата неучастваща държава членка, в която ще се предоставят услугите. Ако по-малко значима институция желае да упражнява свободно предоставяне на услуги в неучастваща държава членка, тя трябва да информира съответния НКО на държавата по произход за своето намерение, като в този случай той информира НКО на неучастващата държава членка и предоставя уведомлението на ЕЦБ.

Уведомления за промени в клоновете и в упражняването на свободно предоставяне на услуги

При промени в клоновете на значими институции, като предоставяне на допълнителни услуги от даден клон, прекратяване на предоставяните от клона услуги, прекратяване на дейността на клона, промени в състава на управлението на клона или промяна на официалното наименование и адрес на клона, НКО на участващата държава членка, в която е главното управление на значимата институция, трябва да уведоми НКО на приемащата държава и ЕЦБ.

ЕЦБ трябва да бъде уведомена за промени в услугите, предоставяни от значимите институции като част от свободното предоставяне на услуги, при тяхното настъпване. Уведомяването на НКО на приемащата държава членка

остава на равнището на НКО. В случай на промени в клоновете на по-малко значими институции и предлаганите от тях услуги като част от свободното предоставяне на услуги в неучастващи държави членки не се изисква уведомяване на ЕЦБ; тази процедура също остава на равнището на НКО.

3.2 Оценяване на значимостта на институциите

Член 6, параграф 4 и параграф 5, буква б) от Регламента за ЕНМ

Членове 39–72 от Рамковия регламент за ЕНМ

Степента на отговорност на ЕЦБ за надзора над дадена кредитна институция зависи от нейната значимост, като тя се определя на най-високото равнище на консолидация в участващите държави членки. ЕЦБ е въвела процеси за оценяване на значимостта на поднадзорните лица въз основа на посочените в Регламента за ЕНМ критерии, както и за установяване на всяко преминаване на поднадзорно лице от групата на значимите институции към групата на по-малко значимите и обратно. Ако настъпи такава промяна в статута, надзорните отговорности трябва да бъдат прехвърлени по подходящ начин от ЕЦБ на НКО или обратното, като се запази непрекъснатостта и ефикасността на надзора над институцията. Съгласно Рамковия регламент за ЕНМ ЕЦБ е задължена да публикува и поддържа списък на поднадзорните лица. Списъкът се поддържа от отдел „Издаване на лицензи“, който също така координира редовните и извънредните оценки на значимостта на поднадзорните лица в тясно сътрудничество със СНЕ и НКО.

3.2.1 Критерии за оценка на значимостта

Регламентът за ЕНМ и Рамковият регламент за ЕНМ предвиждат пет критерия за оценка на значимостта на дадена банка: i) размер, ii) икономическо значение, iii) значимост на трансграничните дейности, iv) пряка публична финансова помощ и v) дали банката е една от трите най-значими банки, установени в съответната държава членка.

Една банка променя статута си от по-малко значима в значима, когато е изпълнен поне един от горните критерии. Противно на това, ако който и да е от критериите за значимост не бъде удовлетворен еднократно, това не предизвиква промяна в статута от значима в по-малко значима институция. Вместо това, според Рамковия регламент за ЕНМ, банката трябва да не отговаря на съответните критерии в продължение на три последователни календарни години, за да подлежи на прекласифициране. Това правило за трите години има за цел да се избегне твърде бързото или многократното прехвърляне на надзорните отговорности между НКО и ЕЦБ. Все пак отклонения от правилото са възможни, ако това е оправдано от извънредни обстоятелства, предвидени в Рамковия регламент за ЕНМ.

И накрая, ако не е изпълнен нито един от петте критерия за значимост, Регламентът за ЕНМ и Рамковият регламент за ЕНМ предвиждат, че ЕЦБ може по всяко време да реши по собствена инициатива или по искане на НКО да поеме прекия надзор над банка, ако това е необходимо за осигуряване на

последователното прилагане на високи надзорни стандарти. Освен това ЕЦБ може да реши, след консултация с НКО, да запази класификацията на една банка като по-малко значима, ако в конкретния случай НКО се счита за по-подходящ от ЕЦБ да упражнява пряк надзор, дори ако въпросната банка отговаря на критериите за значимост.

3.2.2 Процедура за оценка на значимостта

Процесът на оценка на значимостта на банките според заложените в Регламента за ЕНМ и в Рамковия регламент за ЕНМ критерии се извършва от ЕЦБ както редовно, така и при необходимост.

Редовната или годишна оценка на значимостта включва оценка на всички лица, обхванати от европейския банков надзор, и се извършва веднъж годишно. Всяка институция се подлага на оценка на най-високото равнище на консолидация в рамките на европейския банков надзор, за да се установи дали в резултат на обичайната си стопанска дейност тя отговаря на критериите за значимост. СЧЕ подлагат на оценка значимите институции, за да определят дали те продължават да отговарят на някой от критериите за значимост. По-малко значимите институции от своя страна се подлагат на оценка от съответния НКО, за да се определи дали изпълняват някой от критериите. Този процес се координира и контролира от отдел „Издаване на лицензи“ в ГД „Управление и операции в ЕНМ“.

Извънредните оценки на значимостта включват оценка на поднадзорните лица, засегнати от събития и промени в структурата на групата, които попадат извън обичайните им условия на стопанска дейност, като сливания, придобивания, учредяване на нови субекти или отнемане на лицензи. Ето защо е задължително при настъпване на събитие, което би могло да засегне значимостта на значими или по-малко значими институции, участващите СЧЕ или НКО да съобщят това на отдел „Издаване на лицензи“, за да може да се направи извънредна оценка на значимостта.

3.2.3 Прехвърляне на надзора

След като ЕЦБ вземе решение за прехвърляне на надзора от НКО към нея или обратно в резултат от редовна или извънредна оценка на значимостта, започват мерките за прилагането му. В този контекст ЕЦБ и съответните НКО работят съвместно за осигуряване на плавно прехвърляне на компетенциите в съответствие с Рамковия регламент за ЕНМ. Освен това Рамковият регламент за ЕНМ определя как ЕЦБ и НКО следва да подхождат към всички висящи процедури, свързани с променящата статута си на значимост институция.

Ако надзорът се прехвърля от НКО към ЕЦБ, ЕЦБ поема отговорността за прекия надзор над въпросната институция в планирания срок. За да може ЕЦБ да поеме надзорните отговорности, се създава нов СЧЕ. Съставът и

персоналът на СНЕ се определят преди началото на подготовката за прехвърляне на надзора.

Ако надзорът се прехвърля от ЕЦБ към НКО, НКО поема отговорността за прекия надзор над въпросната институция в планирания срок. Отговорността за основните надзорни задачи се връща от СНЕ на НКО.

3.3 Одобрение на (смесени) финансови холдингови дружества майки

Член 21а от Директивата за капиталовите изисквания, съгласно транспонирането му в националното право

Ролята на ЕЦБ в одобряването на (смесени) финансови холдинги

Много от поднадзорните кредитни институции се контролират от дружества майки. Важно е надзорните органи да наблюдават и дружествата майки, а именно за да определят дали тези дружества сами по себе си отговарят на критериите за финансов холдинг или смесен финансов холдинг. Така се осигурява ефективен надзор над банките, контролирани от друго дружество, и координиран поглед върху цялата група.

След въвеждането на ДКИ V (смесените) финансови холдинги майки вече също трябва да преминат процес на одобрение. След като бъде одобрено, дружеството майка поема задължението да осигури изпълнение на консолидираните пруденциални изисквания в цялата поднадзорна група. Преди дъщерната кредитна институция имаше задължението да осигури изпълнение на пруденциалните изисквания на консолидирано равнище. Възможно е (смесеният) финансов холдинг майка да бъде освободен от изискването за одобрение, ако са изпълнени всички законови изисквания и друго дружество в групата поеме това задължение.

Когато надзорният орган на значима банкова група е ЕЦБ, тя отговаря за одобрението или освобождаването от изискването за одобрение на тези (смесени) финансови холдинги майки. В някои случаи ЕЦБ взема решението съвместно с друг компетентен орган извън ЕНМ. Одобрението или освобождаването от изискването за одобрение на дружества майки на по-малко значими банкови групи е отговорност на НКО, които упражняват надзор над тези групи.

3.3.1 Критерии

Критериите, които трябва да изпълни (смесеният) финансов холдинг майка, за да получи одобрение, са:

- Вътрешната уредба и разпределението на задачите в рамките на поднадзорната група трябва да позволяват ефикасно координиране на всички дъщерни дружества, предотвратяване или преодоляване на конфликтите вътре в групата и налагане на всеобщи за групата политики.

- Структурата на групата не трябва да пречи на ефикасния надзор над дъщерните банки или над (смесения) финансов холдинг майка. Ролята и позицията на предприятието майка в поднадзорната група и в цялостната акционерна структура са важни фактори в това отношение.
- Изискванията по отношение на пригодността на акционерите и надеждността и пригодността на директорите трябва да бъдат изпълнени.

Ако тези критерии са изпълнени, ЕЦБ дава своето одобрение и започва текущо наблюдение за спазването им. Ако установи, че критериите не са били или са престанали да бъдат изпълнени, тя може да наложи надзорни мерки на (смесения) финансов холдинг майка, за да осигури или възстанови ефикасния надзор и спазването на изискванията.

(Смесеният) финансов холдинг майка може да бъде освободен само ако отговаря на следните критерии:

- основната дейност на дружеството майка е придобиването на дялови участия;
- предприятието майка не е определено като субект за реструктуриране;
- в поднадзорната група е определено друго дъщерно дружество, което да е отговорно за изпълнението на пруденциалните изисквания на консолидирана основа за цялата група;
- предприятието майка не взема решения, засягащи цялата поднадзорна група;
- няма пречки пред упражняването на ефикасен надзор над групата.

ЕЦБ оценява внимателно дали са изпълнени тези критерии и освобождава от изискването за одобрение само ако е изпълнен всеки един от тях.

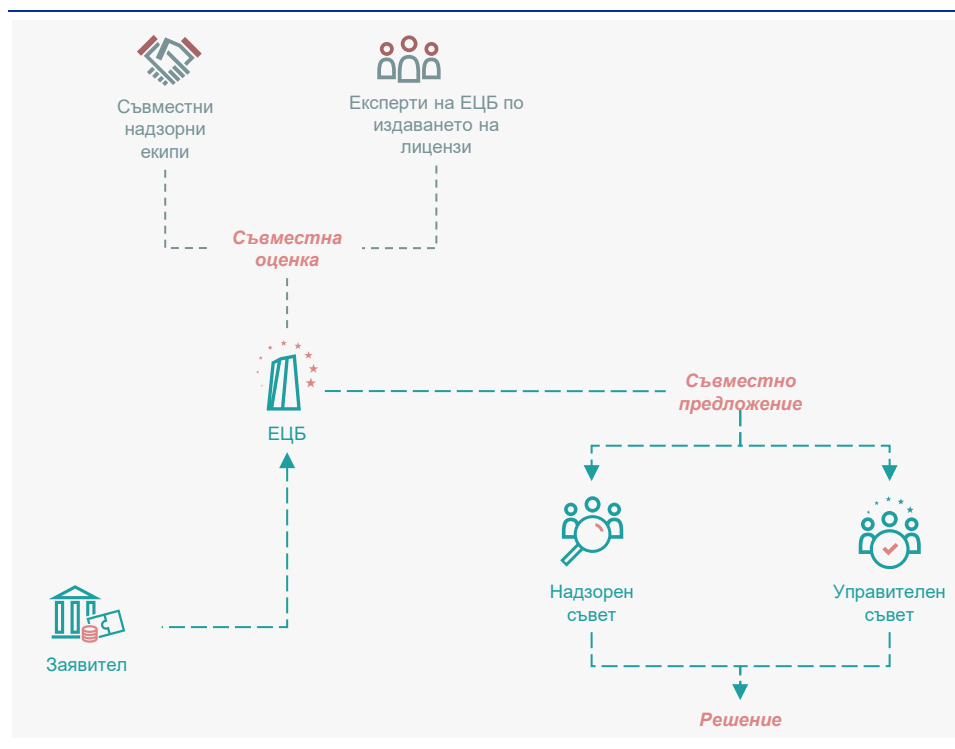
3.3.2 График

Ако ЕЦБ възнамерява да откаже одобрение или освобождаване от изискването за одобрение, тя уведомява заявителя в срок от четири месеца от получаването на пълното заявление. Във всеки случай ЕЦБ взема решение в срок от шест месеца от получаването на заявлението.

3.3.3 Процедура

Заявителите, които ще бъдат част от значими групи, са приканени да използват [Портала на IMAS](#) за подаване на заявленията си.

Диаграма 13
Обзор на процедурата

3.4 Събиране на надзорни данни

За осъществяването на надзорни дейности дистанционно и на място е необходимо да се получи, обработи и анализира релевантна информация. Координирането на надзорните действия между ЕЦБ и НКО и общуването с отчетните единици се основават на наличието и обмена на информация, включително данни. След като установят потребностите на надзорниците и разработят съответна процедура за събиране на данни от поднадзорните лица, НКО и ЕЦБ извършват оценки на качеството на данните, за да се уверят, че получените данни удовлетворяват определени минимални стандарти.

3.4.1 Определяне на потребностите от отчитане на надзорна информация

За да изпълняват текущите надзорни задачи, СНЕ трябва да разполагат своевременно с цялата релевантна информация за поднадзорното лице.

Регулаторното отчитане се състои от стандартизирана информация относно финансовото и пруденциалното състояние на поднадзорните лица и включва голям обем периодични регулаторни данни и доклади. В допълнение към

Членове 6, 24, 99, 100, 101, 394, 415 и 430 от РКИ

Член 10 и съображение 47 от Регламента за ЕНМ

Членове 139, 140 и 141 от Рамковия регламент за ЕНМ

редовното отчитане се извършва **допълнително събиране на данни** за удовлетворяване на конкретни потребности от данни.

Генерална дирекция „Хоризонтален надзор“ и дирекция „Надзорна стратегия и риск“ работят в тясно сътрудничество със СНЕ и играят ключова роля при определяне на потребностите от надзорна отчетност и координирането на процесите, необходими за транспонирането на тези потребности в правни актове.

Съображение 47 от Регламента за ЕНМ гласи: „За да изпълнява своите задачи ефективно, ЕЦБ следва да е в състояние да изисква цялата необходима информация и да провежда разследвания и проверки на място, по целесъобразност в сътрудничество с националните компетентни органи. ЕЦБ и националните компетентни органи следва да имат достъп до една и съща информация, като от кредитните институции не се изисква двойно предоставяне на данни.“

ЕЦБ може да изисква от юридически или физически лица да ѝ предоставят всяка информация, необходима за изпълнението на възложените ѝ с Регламента за ЕНМ задачи, включително информацията, която следва да се предоставя периодично и в определени формати за целите на надзора и статистическата отчетност. ЕЦБ събира надзорни данни предимно от НКО, следвайки така наречения секвенциален подход. Ако ЕЦБ получи информация пряко от юридическите или физическите лица, тя я предоставя на съответните НКО. ЕБО има мандат да хармонизира отчитането на надзорна информация в ЕС. Съгласно Рамковия регламент за ЕНМ обаче ЕЦБ може да изисква от поднадзорните лица да отчитат допълнителна надзорна информация, извън хармонизираната от ЕБО, когато такава е необходима за изпълнението на надзорните ѝ задачи. ЕЦБ може да определи категориите информация, които следва да се отчитат, както и процедурите, форматите, честотата и сроковете за предоставяне на съответната информация.

Прави се разграничение между а) редовно отчитане, което се основава на рамката за отчитане на ЕБО или на регламент/решение на ЕЦБ, и б) отчитане по специален повод (или допълнително събиране на данни) въз основа на надзорни решения.

3.4.2 Редовно отчитане

Регламент на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация (ЕЦБ/2015/13)

Решение на ЕЦБ относно предоставянето на Европейската централна банка на надзорни данни, отчетени на националните компетентни органи от поднадзорните лица (ЕЦБ/2023/18)

Решение на ЕЦБ относно отчитането на планове за финансиране на поднадзорни лица от национални компетентни органи на Европейската централна банка (ЕЦБ/2023/19)

Регламентите за изпълнение на Европейската комисия, в които са заложили **техническите стандарти за изпълнение (ТСИ)** по отношение на надзорната отчетност на институциите, съдържат подробни изисквания за предоставяне на информацията относно собствения капитал и финансова информация, включително рамките за общо отчитане (COREP) и финансово отчитане (FINREP), коефициента на ликвидно покритие, съотношението на нетно стабилно финансиране, големите експозиции и съотношението на ливъридж. Допълнителни изисквания за предоставяне на информацията са посочени в различни насоки и решения на ЕБО. **Рамката за отчитане на ЕБО** включва всички негови ТСИ, насоки и решения относно надзорната отчетност. Във всеки правен акт от отчетната рамка на ЕБО се определят обхватът, форматът, честотата, датите на предоставяне на информацията и конкретни определения, приложими по отношение на различните изисквания за предоставяне на информацията, и се посочва как установените в РКИ законови изисквания да бъдат преобразувани в готови за анализ данни. За тази цел са разработени различни образци, които институциите са длъжни да попълват и да представят пред съответните НКО. Като част от секвенциалния подход впоследствие НКО препращат данните на ЕЦБ. Отчетната рамка на ЕБО представлява най-големият набор от изисквания за предоставяне на информацията, използван на равнище ЕС за надзорната оценка на кредитните институции и инвестиционните посредници, както и за целите на реструктурирането.

Регламентът на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация разширява изискванията на ТСИ за предоставяне на информацията, за да осигури последователност и да повиши съпоставимостта между поднадзорните лица, установени в участващи държави членки. По-специално, с регламента в хармонизираното редовно предоставяне на финансова информация се включват и консолидираните отчети на институциите в съответствие с националните счетоводни рамки, както и отчетите на индивидуална основа, например за самостоятелни поднадзорни лица.

ГД „Хоризонтален надзор“ отговаря за въпросите на надзорната отчетност, свързани с определянето на надзорните потребности и транспонирането им в правни актове, а отдел „Статистика на банковия надзор“ в ГД „Статистика“ отговаря за практическото изпълнение на процеса на събиране, натрупване и разпространение на съответните данни.

3.4.3 Събиране на данни по специален повод или допълнително събиране на данни

Освен данните от редовното отчитане на надзорна информация ЕЦБ събира допълнителни данни, за да удовлетвори специфични потребности.

Например събиране на данни по специален повод, наречено **краткосрочна кампания**, е разработено специално с цел допълване на данните, с които европейският банков надзор разполага за процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО), и е приспособено към целите на Стълб II. Краткосрочната кампания за събиране на данни се провежда за значими институции на най-високото равнище на консолидация, както и за определени дъщерни предприятия на значими институции, идентифицирани от СНЕ въз основа на член 10 от Регламента за ЕНМ. Институциите получават съобщение за тази кампания посредством оперативни писма на ЕЦБ. Потребностите, които трябва да бъдат удовлетворени чрез краткосрочна кампания, се преразглеждат всяка година преди стартирането на годишния ПНПО.

Параметрите на краткосрочната кампания за събиране на данни се определят в съответствие с принципа на пропорционалност. Броят на отчитаните данни зависи от сложността на институцията. Следователно при събирането на данните в краткосрочна кампания по-малките институции предоставят по-малко данни в няколко образца. В допълнение към това, обикновено два пъти в рамките на всеки цикъл, се изготвят доклади за качеството на данните – веднъж скоро след датата на представяне с цел първоначален преглед и след това под формата на обобщаващ доклад, обикновено шест до осем седмици след определената дата на представяне, като до този момент вече се счита, че събраните агрегирани данни са почти окончателни. Надзорните органи получават достъп до данните от краткосрочната кампания по-малко от 24 часа след тяхното подаване благодарение на незабавната им обработка и валидиране от Централизираната платформа за подаване на данни (CASPER). След това повторно представените данни и актуализираните показатели се актуализират ежедневно или по-често при поискване.

ЕЦБ също така събира допълнителни данни, които не са обхванати от посочените по-горе кампании. Те включват например данните, необходими за работата на надзорниците и за тематичните прегледи. Освен това в отделни случаи на институциите могат да бъдат налагани специфични индивидуални изисквания за предоставяне на информация. ГД „Хоризонтален надзор“ и отдел „Статистика на банковия надзор“ в ГД „Статистика“ участват в разработването и прилагането на отчетните потребности и формати. Основният принцип, който ръководи допълнителното събиране на данни, е тези данни да се привеждат в съответствие със съществуващите и актуалните стандарти за отчитане, установени с отчетната рамка на ЕБО, която осигурява силна хармонизирана основа. ЕЦБ се възползва напълно от тези стандарти и ги прилага обширно. Като част от процеса на ново събиране на данни ЕЦБ винаги проверява дали надзорните органи вече разполагат с данните, които ще бъдат поискани, или могат да ги получат, без да се създава допълнителна отчетна тежест за банките. За улеснение на тази дейност банковият надзор в ЕЦБ каталогизира всички свои искания на микропруденциални данни, с което се облекчава свързаната с отчетността тежест за поднадзорните институции и се избягва двойното отчитане.

ЕЦБ предлага да се направят подходящи изменения на рамката за отчитане на ЕБО, когато нейните допълнителни изисквания за отчетност са трайно установени, за да се намали допълнителното събиране на данни.

3.4.4 Обработване на надзорни данни

Данните от регулаторните отчети, основаващи се на отчетната рамка на ЕБО и Регламента на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация, се предават от отчитащата институция на ЕЦБ чрез НКО, които събират данните от поднадзорните лица в своите държави. Този секвенциален подход обаче не се прилага към ТСИ за оповестяването или надзорната отчетност по отношение на минималното изискване за собствен капитал и приемливи задължения (МИПЗ) и общия капацитет за поемане на загуби (ОКПЗ). За да се избегне двойната отчетност от страна на банките пред НКО и националните органи за реструктуриране (НОП), тези данни се събират чрез Единния съвет по реструктуриране, който получава данни чрез НОП. Отдел „Статистика на банковия надзор“ в ГД „Статистика“ отговаря за събирането на данните от отчетната рамка на ЕБО, включително разширеното финансово отчитане FINREP, които се качват от НКО или Единния съвет по реструктуриране в Системата за надзорни банкови данни (SUBA) във формат XBRL. След успешното получаване и качване на файл в SUBA (т.е. файлът отговаря на правилата на ЕБО и ЕЦБ за подаване на информация) системата започва да оценява данните, като автоматично извършва изчерпателен набор от проверки за достоверност. С тези проверки за достоверност се целят три неща. На първо място, правилата на ЕБО за валидиране до голяма степен проверяват последователността и точността в рамките на даден модул или на два различни модула. Те се публикуват редовно на [уебстраницата на ЕБО за отчетните рамки](#). На второ място, ЕЦБ извършва проверки за пълнота, които сигнализират за липсващи или неочаквано включени в докладвания модул образци. Трето, ЕЦБ също така извършва набор от допълнителни проверки на качеството на получените данни, разработени в сътрудничество с НКО (вижте раздел 3.4.5 „Оценка на качеството на данните“). Когато бъде получена корекция, описаните по-горе процеси за редовен контрол на предаването и качеството на данните се повтарят. Освен тези три процедури ЕЦБ извършва и допълнителни проверки като част от своята рамка за оценка на качеството на данните. Отдел „Статистика на банковия надзор“ пробно въвежда изискване банките да предоставят подробни обяснения при голям брой повторни подавания на данни. Друга инициатива има за цел да поощри отчетността в ръководните органи на институциите, като изисква от тях да подпишат доклад на ръководството с обобщение на проблемите с качеството на данните, установени във връзка с надзорната отчетност.

Данните от регулаторните отчети се разпространяват външно и вътрешно. В съответствие с решенията на ЕБО относно отчитането от страна на компетентните органи повечето данни от отчетната рамка се изпращат на ЕБО веднага след получаването им. Въведен е секвенциален подход, за да се избегне дублиране в предоставянията на данни от НКО както на ЕЦБ, така и на

ЕБО и да се осигури пълно хармонизиране между базите данни на НКО, ЕЦБ и ЕБО.

Получените в SUBA надзорни данни се предоставят вътрешно в рамките на европейския банков надзор в разнообразни формати и инструменти. Всяка нощ всички модули за значими и по-малко значими институции, получени през деня в SUBA, се преобразуват в различни формати и се качват в системата на ЕНМ за управление на информацията и нейната система за отчетност (IMAS). Този процес дава на надзорниците възможност за достъп до тези данни в деня след получаването им в ЕЦБ. Освен това всички показатели за риск за значимите и по-малко значимите институции се актуализират незабавно всеки път, когато в SUBA бъде получен най-малко един модул, който оказва влияние върху изчисленията.

3.4.5 Оценка на качеството на данните

Наличието на подходящи и качествени данни е от ключово значение както за поднадзорните институции, така и за надзорния орган. Качеството на данните и капацитетът на дружеството за агрегиране на рисковете са важни предпоставки за солидно, основано на риска вземане на решения и оттам за добро управление на риска. НКО отговарят за първата оценка на качеството на данните. Освен установеният от ЕБО набор от хармонизирани проверки за достоверност на данните, подадени от значимите институции, се прилагат и [допълнителни мерки за контрол на качеството им](#), разработени от ЕЦБ в сътрудничество с НКО, за да се установят потенциални грешки и да се предостави стандартизирана оценка на качеството. ЕЦБ упражнява надзор върху втората оценка на данните. Този надзор включва редовно наблюдение и разследване на всички въпроси, които не са били решени по време на първата оценка на качеството на данните. ЕЦБ извършва и допълнителни проверки, някои от които могат да се правят само при пълен набор от данни, като анализи на сходни институции, проверки за достоверност и съпоставки по държави. В съответствие със секвенциалния подход ЕЦБ осъществява последващ контрол в институциите за грешки и проблеми с достоверността, установени при извършваната от НКО втора оценка.

Оценката на качеството на данните в ЕЦБ се извършва въз основа на определен набор от показатели.

- **Точност на представяне:** забавянето във времето между датата, на която данните е трябвало да бъдат представени, и датата, на която данните са били действително представени на ЕЦБ.
- **Прецизност:** близост на отчетената стойност до базовата надзорна концепция. В статистиката на надзора прецизността се тълкува като липса на грешки и точно съответствие на отчетените стойности с базовата концепция за всеки вид данни. На практика тя се измерва чрез проверка дали са удовлетворени логическите отношения между различни подгрупи

данни (т.е. между образците), съответствието им с основните данни, свързани с институцията, и съответствието им с други публикувани данни.

- **Пълнота:** наличието на необходимата информация. Проверките за пълнота се извършват с цел установяване на липсваща информация.
- **Надеждност:** близостта на ревизираните стойности за определен вид данни до първоначално обявената стойност. Този показател се основава на определението за значителни повторни представяния на данни и се оценява чрез проучвания на такива повторни представяния.
- **Реалистичност:** проверките имат за цел да открият статистически нетипични стойности в отчетените данни. Това се постига чрез преглед на динамичните редове на съответната променлива величина, за да се оцени дали стойностите се отклоняват значително от обичайния модел или пък са особено високи (или ниски) в сравнение с тези на съпоставимите институции.

Въз основа на тези измерения ГД „Статистика“ изготвя различни динамични табла и доклади, включително тримесечен доклад за качеството на данните за всяка значима институция. ГД „Статистика“ споделя докладите за качеството на данните с НКО и ги уведомява за тенденциите. СНЕ е адресатът на докладите, които се използват за наблюдаване на качеството на данните. Ако в доклада са описани съществени проблеми с качеството на данните и, след пропорционален анализ, СНЕ открие нарушения на регулаторните изисквания, той предприема надзорни действия. Тези действия могат да са под формата на оперативен акт, адресиран до поднадзорното лице, или организиране на среща с ръководството на институцията. Като алтернатива СНЕ може да предложи на Надзорния съвет и на Управителния съвет да приложат [надзорни правомощия](#). В допълнение резултатите вероятно ще бъдат използвани и в оценката на риска на съответното поднадзорно лице за допълнителен анализ.

4 Надзор над значимите институции

Банковият надзор започва с планирането на редовните надзорни дейности, които се посочват в плана за извършване на надзорни проверки (ПИНП). ПИНП обхваща задачите и дейностите, свързани с текущия надзор и мисиите на място, като се вземат предвид наличните ресурси. Идентифицирането и оценката на основните рискове и уязвимости за субектите под европейски банков надзор са съществена част от ролята на ЕЦБ в банковия надзор. Те служат като основа за определянето на надзорните приоритети и се използват в ежедневната работа на съвместните надзорни екипи (СНЕ).

Текущият надзор включва редица дейности, които се извършват редовно или при необходимост и имат за цел оценка на пригодността на членовете на ръководните органи, проверка за спазване на пруденциалното законодателство, оценка на рисковия профил и осъществяване на процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО). За значимите институции, попадащи в обхвата на европейския банков надзор, тези задачи са в сферата на компетентност на СНЕ. В допълнение към текущия надзор може да се наложи извършване на задълбочени прегледи по определени теми чрез организиране на нарочна мисия на място (например проверка или проучване на вътрешни модели). Проверките на място обикновено се извършват от проверяващ екип, който, въпреки че е организационно независим, работи в тясно сътрудничество със съответния СНЕ.

Различните надзорни дейности обикновено водят до надзорни мерки, адресирани до поднадзорното лице. Надзорните дейности и решения обичайно са последвани от редица рутинни стъпки, като наблюдение на спазването и, ако е необходимо, привеждане в изпълнение и налагане на санкции.

4.1 Оперативно планиране

4.1.1 Определяне на пропорционалната ангажираност на надзора

Членове 97 и 99 от ДКИ

Надзорът трябва да е както основан на риска, така и пропорционален на вида на съответното поднадзорно лице. Следователно цялостните ресурси на европейския банков надзор трябва да бъдат разпределени към надзора на различните институции по начин, съобразен с тези две цели. Това води до различни нива на ангажираност на надзора – диференцирана честота и интензивност на надзора за различните институции. Съществува пряка връзка между цялостния рисков профил на дадена институция и нивото на ангажираност на надзора.

При разпределянето на значимите институции по ниво на ангажираност се вземат предвид два фактора.

От една страна се разглеждат размерът и сложността на институцията. Те се вземат предвид например при разпределянето на поднадзорните субекти в групи, като „Група 1“ обхваща най-големите и най-сложните институции.

От друга страна се отчита присъщата степен на риск на институцията, както е определена в последната цялостна оценка на риска, извършена от СНЕ в рамките на годишния ПНПО. Резултатът от тази оценка е рейтинг от едно до четири за всяко поднадзорно лице, като четири получават институциите с най-висок риск. Процесът на оценяване е описан подробно в раздел 4.6.

4.1.2 Съставяне на план за извършване на надзорни проверки

Членове 97, 98 и 99 от ДКИ
Насоки относно общите
процедури и методологии за
процеса на надзорен преглед и
оценка (EBA/GL/2014/13)

ПИНП за дадена значима институция включва текущи дейности, изпълнявани дистанционно от СНЕ, както и дейности на място, извършвани в помещенията на поднадзорното лице от експертни екипи.

Всяка година СНЕ разработва ПИНП за всяка значима институция, над която упражнява надзор. Свързаните с ПИНП дейности се основават на съществуващите регулаторни изисквания, Надзорния наръчник и надзорните приоритети.

Освен това съвместните надзорни екипи винаги могат при нужда да изпълняват извънредни задачи, които не са част от ПИНП, особено за да реагират на бързо променящи се рискове в отделни институции или на по-широко системно равнище.

В началото на всяка година СНЕ представят на поднадзорните лица обзор на ПИНП, който е предварително схематично представяне на високо равнище на основните планирани надзорни дейности, за които е необходимо прякото участие на институцията.

Този опростен обзор се състои от три компонента.

1. **Дистанционни дейности**, които СНЕ планират да извършват през следващата година – например ПНПО и задълбочени проучвания, които представляват анализ на темите, избрани от СНЕ с цел преодоляване на конкретни опасения във връзка със значимите институции.
2. **Дейности на място**, като например проверки на място и проучвания на вътрешни модели.
3. Освен това ПИНП включва списък с **искания за данни**, които се предвиждат през годината (редовни и извънредни).

В средата на годината се прави актуализация на опростения обзор на ПИНП, така че да бъдат отразени евентуални промени.

4.2 Анализи на рисковете за идентифициране и оценяване на основните рискове и уязвимости

Идентифицирането и оценката на основните рискове и уязвимости за лицата под европейски банков надзор са съществена част от ролята на ЕЦБ в банковия надзор. Те служат като основа за определянето на надзорните приоритети и се използват в ежедневната работа на СНЕ. Това идентифициране и редовно наблюдение на възникващите и съществуващите рискове (раздел 4.2.1) се допълва от задълбочени анализи или тематични прегледи по избрани теми (раздел 4.4.3), стрес тестове (раздел 4.2.2) и анализи на въздействието на съществуващи или предстоящи регулаторни инициативи (раздел 4.2.3).

4.2.1 Идентифициране на възникващи рискове

Членове 3, 4 и 10 от Регламента за ЕНМ

Оценката на рисковете с най-голямо значение, пред които са изправени поднадзорните лица, и по-специално идентифицирането на нововъзникващи рискове на ранен етап, е важна предпоставка за успешния банков надзор. Тя също така е добра отправна точка за редовния процес на стратегическо планиране, в който се определят стратегическите приоритети. Хоризонталните анализи за тази цел и цялостната оценка на основните рискове и уязвимости в участващите държави членки се правят от отдел „Стратегически риск и анализи“, който отговаря за:

1. установяване на възникващите рискове и наблюдаване на промените в картината на рисковете при поднадзорните лица;
2. извършване, в различни формати и с различна честота, на хоризонтални задълбочени анализи на риска, обхващащи всички релевантни категории рискове и теми;
3. предоставяне на експертен опит и подкрепа на СНЕ и на други отдели за извършваните от тях надзорни дейности, включително разработване и осигуряване на инструменти за наблюдение и аналитични инструменти, анализи на сходни институции в основни области на риск и експертна подкрепа за анализи на риска.

Анализите на риска в европейския банков надзор се ползват от i) пряк достъп до СНЕ като важен източник на специфична за институциите информация и ii) анализи, извършени от други структурни звена в ЕЦБ, например макропруденциални анализи.

Извършва се годишна оценка на рисковете (ПНПО) в тясно сътрудничество с мрежа от експерти и еквивалентни хоризонтални функционални звена в рамките на националните компетентни органи (НКО). Резултатите от нея и от другата текуща аналитична работа се споделят редовно със СНЕ.

Резултатите от анализите на текущите рискове и уязвимости се вземат предвид в цялостното стратегическо планиране и се включват в цялостния план за извършване на надзорни проверки (раздел 4.1). Те се допълват от задълбочени анализи на СНЕ, стрес тестове (раздел 4.2.2), анализи на въздействието на съществуващи или предстоящи регулаторни инициативи (раздел 4.4.3) и избрани тематични анализи (раздел 4.4.3).

4.2.2 Стрес тестове

Член 4, параграф 1, буква е) от Регламента за ЕНМ

Член 100 от ДКИ

Съображение 43 и членове 21, 22 и 32 от Регламента за ЕБО

Стрес тестовете са ключов инструмент за измерването на отделен риск или съчетание от рискове при дадени стрес сценарии. В рамките на банковия надзор в ЕЦБ отдел „Специалисти по стрес тестове“ отговаря за хоризонталните задачи, които са свързани с микропруденциални надзорни стрес тестове. За значимите институции това включва провеждането на годишните надзорни стрес тестове, които член 100 от ДКИ предвижда за целите на ПНПО. Това обхваща извършването на всеобхватни стрес тестове за платежоспособност на институциите под европейски банков надзор като част от провежданите на всеки две години в целия ЕС стрес тестове, инициирани и координирани от Европейския банков орган (ЕБО). През годините, в които няма стрес тестове за целия ЕС, банковият надзор в ЕЦБ провежда тематични стрес тестове по конкретни надзорни приоритети (например лихвения риск в банковия портфейл през 2017 г., ликвидния риск през 2019 г., свързания с климата финансов риск през 2022 г. и киберустойчивостта през 2024 г.). Понякога, в случай на непредвидени финансови и макроикономически промени, се провеждат целеви дистанционни стрес тестове (като например направените през 2020 г. и 2022 г. анализи на уязвимостта), за да се оценят съответните рискове и уязвимости.

Тези задачи включват разработването на методология и образци за стрес теста, изготвянето и прилагането на стратегия за осигуряване на качество при критичния анализ на прогнозите на институциите в стрес теста, както и надзор над разработването на съответните модели и ИТ инфраструктура. Когато е подходящо, тези задачи се изпълняват в сътрудничество с други отдели на ЕЦБ, ЕБО и/или НКО.

Микропруденциалните стрес тестове често се съчетават с макропруденциални допълнения, които са съсредоточени по-скоро върху ефектите върху цялата система, отколкото върху отделни банки, и които се провеждат по низходящ начин, което означава, че поднадзорните лица не участват в тях. По-специално, тези тестове улавят значимо обратно влияние или мрежови ефекти. Обратно влияние може да настъпи например чрез неблагоприятни промени в състоянието на средата, предизвикани от стрес сценарий, който влияе отрицателно на кредитирането. В такъв сценарий мрежови ефекти се разпространяват например чрез връзки на кредитиране или финансиране между институции. Както обратното влияние, така и мрежовите ефекти често се обхващат с помощта на низходящи модели, разработени за макропруденциални анализи и анализи на финансовата стабилност. Те

допълват възходящите стрес тестове с по-скоро микропруденциален характер, в които банките обикновено използват собствените си модели и които се съсредоточават върху отразяването на рисковете с висока чувствителност и осигуряването на съпоставимост между резултатите на различните институции. Последният аспект е особено важен, тъй като резултатите обикновено се използват като основа за ПНПО.

Освен че допринася за обхващащи цялата система стрес тестове, отдел „Специалисти по стрес тестове“ осигурява и анализи на чувствителността и други количествени оценки, които да бъдат взети предвид при вземането на надзорни решения. Във връзка с това той предоставя на СНЕ инструменти, с които се подлагат на критичен анализ капиталът и ликвидността и които подпомагат оценките на прогнозите на банките за техния капитал и ликвидност, например в контекста на ВААК, ВААЛ, капиталовото планиране и планирането за възстановяване.

4.2.3 Изследвания на количественото въздействие

За европейския банков надзор идентифицирането и наблюдението на рисковете на поднадзорните лица включва и оценяване на изпълнението от страна на значимите институции на съществуващите микропруденциални и макропруденциални мерки и предстоящите регулаторни инициативи.

В рамките на тази компетентност отдел „Надзорна политика“ допринася за редовните кампании за наблюдение, за да се определи до каква степен поднадзорните лица изпълняват съществуващите и предстоящите микропруденциални и макропруденциални стандарти и разпоредби. Освен това отделът извършва избрани изследвания на количественото въздействие на други надзорни и регулаторни инициативи.

4.3 Оценяване на пригодността на членовете на ръководните органи (оценка за надеждност и пригодност)

4.3.1 Цели

Ръководният орган на институцията трябва да е пригоден да изпълнява задълженията си, а съставът му да е такъв, че да допринася за ефикасното управление на институцията и за вземането на балансирано решение. Това ще окаже влияние не само върху сигурността и устойчивостта на самата институция, но и върху банковия сектор като цяло, тъй като ще укрепи доверието на широката общественост в лицата, които управляват финансовия сектор в еврозоната.

Поднадзорните лица носят основната отговорност да подберат и предложат за назначение в ръководния орган лица, които удовлетворяват изискванията за надеждност и пригодност. Те са длъжни да извършват собствена надлежна проверка и оценка на членовете на ръководния орган не само преди назначението, но и на текуща основа (например при значителна промяна в отговорностите на член на ръководния орган или в по-общ план, ако след първоначалната оценка възникнат нови факти, които биха могли да засегнат оценката за пригодност). При това те трябва да са сигурни, че имат напълно прозрачно съдействие от страна на оценяваното лице. При сериозни констатации по отношение на член на ръководния орган след първоначалната оценка за пригодност въпросната институция трябва отново да прецени дали този член все още е подходящ за длъжността и е длъжна да уведоми съответния НКО и ЕЦБ за тези нови факти. Освен това ЕЦБ има правомощието по всяко време да задейства процес на нова оценка за пригодност на член на ръководния орган.

4.3.2 Обхват

ЕЦБ отговаря за вземането на решения относно пригодността на всички членове на ръководния орган, както с ръководни функции (изпълнителни правомощия), така и с надзорни функции (без изпълнителни правомощия), на всички институции под прекия надзор на ЕЦБ (значими институции), независимо дали са кредитни институции или (смесени) финансови холдинги, а в случай на лицензиране или квалифицирано дялово участие – и на по-малко значимите институции. За редовните назначения в по-малко значимите институции (т.е. извън случаите на лицензиране или квалифицирани дялови участия) отговарят НКО.

ЕЦБ изпълнява контролна роля. Нейна задача е да се увери, че значимите поднадзорни лица спазват изискването за въвеждане на солидни правила за институционално управление, включително изискванията за надеждност и пригодност на лицата, отговарящи за управлението на институциите. ЕЦБ също така има пряко право да упражнява надзорните правомощия, предоставени съгласно националното законодателство и споменати изрично в правни актове на ЕС, по отношение на одобряването на назначенията на лица, заемащи ключови позиции, и директори на клонове в значими институции, при определените в националните закони условия и срокове.

4.3.3 Правна рамка

За да изпълнява надзорните си задачи, ЕЦБ прилага цялото приложимо право на ЕС, а когато то се състои от директиви – и националното законодателство, с което те са транспонирани. Изискванията за пригодност са представени накратко в ДКИ. В директивата са разгледани по същество стандартите за надеждност и пригодност, без обаче да се предоставят подробности за

РКИ

Членове 88, 91 и 121 от ДКИ

Членове 4, 6 и 9 от Регламента за ЕНМ

Членове 93 и 94 от Рамковия регламент за ЕНМ

различните критерии. Видът надзорна процедура, която трябва да се следва, също не е посочен.

Следователно, когато взема решения относно надеждността и пригодността в рамките на ЕНМ, ЕЦБ прилага конкретните изисквания за надеждност и пригодност, установени в обвързващите национални закони, с които е транспонирана ДКИ. Предвид факта, че изискванията за надеждност и пригодност в ДКИ следва да се разглеждат като минимална хармонизация, държавите от еврозоната са транспонирали директивата по различен начин. Някои държави са въвели по-високи изисквания от предвидените в ДКИ.

Освен националното право ЕЦБ спазва и Насоките на ЕБО за пригодността и Насоките на ЕБО за вътрешното управление. Тези насоки дават на НКО и ЕЦБ известна свобода да добавят допълнителни подробности към изискванията. ЕЦБ взема предвид в своите оценки на надеждността и пригодността определенията и концепциите, които се съдържат в тези насоки.

Когато оценяват пригодността на членовете на ръководния орган на институцията, компетентните органи трябва да прилагат на практика регулаторните изисквания. За да се осигури последователно прилагане на законовите изисквания, е необходимо да се направят някои уточнения на тълкуването им, както и да се разработят общи надзорни практики и процедури.

За тази цел ЕЦБ, съвместно с НКО, е разработила политики по отношение на критериите за надеждност и пригодност, както и надзорни практики и процедури, в които се обяснява по-подробно как европейският банков надзор, ДКИ и Насоките на ЕБО се прилагат във всеки отделен случай. Тези политики се приемат, без да се засяга националното право, и в съответствие с Насоките на ЕБО. Ако не съществуват противоречащи обвързващи национални закони, ЕЦБ и НКО следва да спазват тези политики. Доколкото е възможно, НКО са постигнали съгласие да тълкуват и изготвят националните закони в съответствие с тези политики.

Посочените по-горе политики и надзорни практики на ЕЦБ са обяснени по-подробно в Ръководството на ЕЦБ за оценките за надеждност и пригодност, което е публикувано на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ.

4.3.4 Критерии за оценка

Надеждността и пригодността на членовете на ръководния орган се оценяват по пет критерия: i) опит; ii) репутация; iii) конфликти на интереси и независимост; iv) наличие на време; и v) колективна пригодност.

В хода на цялата процедура по надеждност и пригодност се прилага принципът на пропорционалност. Това означава, че прилагането на критериите за пригодност трябва да е съизмеримо с размера на институцията и естеството, мащаба и сложността на нейната дейност, както и с конкретната длъжност, на

която се назначава лицето. Прилагането на принципа на пропорционалност към критериите за пригодност не може да води до снижаване на стандартите за пригодност, но може да доведе до диференциран подход към процедурата за оценка или към прилагането на критериите за пригодност (например от гледна точка на нивото или областите на знанията, уменията или опита или от гледна точка на възможността за посвещаване на време, които се изискват от членовете на ръководния орган в ръководната му функция и членовете на ръководния орган в надзорната му функция). Ето защо във всички случаи оценката се свежда до индивидуален анализ и надзорна преценка.

Сериозни констатации (включително свързани с изпирането на пари, измами или други, произтичащи от проверки на място или съдебни производства) биха могли да повлияят на пригодността на кандидата, дори да няма пряка връзка между тях и индивидуалната му роля и отговорности. От всеки член на ръководния орган се очаква да познава добре и да дава своя принос в областите на дейност, за които е индивидуално отговорен, заедно с останалите членове на ръководния орган, дори ако на отделен член е възложена еднолична отговорност за конкретни области. Следователно всеки член носи лична отговорност за неспазването на колективните задължения за правилно разрешаване на проблемите (индивидуална отговорност).

4.3.5 Опит

Членовете на ръководния орган трябва да разполагат с достатъчно знания, умения и опит за изпълнението на задълженията си. Терминът „опит“, използван по-нататък в широк смисъл, обхваща както практическия професионален опит, придобит на заемани в миналото длъжности, така и теоретичния опит (знания и умения), придобити чрез образование и обучение.

От всички членове на ръководния орган се очаква да притежават най-малко основен теоретичен опит в банковото дело, който им позволява да разбират дейностите и основните рискове на институцията. Нивото и характерът на опита, който се изисква за член на ръководния орган в управленската му функция, може да са различни от опита, който се изисква за член на ръководния орган в надзорната му функция, особено ако тези функции се изпълняват от отделни органи. Допълнителен опит може да бъде счетен за необходим въз основа на релевантни фактори, например длъжността, за която лицето кандидатства, естеството, размера и сложността на институцията или други обстоятелства, които трябва да бъдат взети предвид в конкретния случай (например риск, свързан с изпирането на пари и финансирането на тероризъм, риск в областта на ИКТ и сигурността, рискове, свързани с климата и околната среда, и т.н.).

4.3.6 Репутация

Членовете на ръководния орган трябва винаги да се ползват с достатъчно добра репутация. Смята се, че кандидатът има добра репутация, ако не са налице обективни и доказуеми основания да се предполага обратното, по-специално като се вземе предвид съответната налична информация относно факторите и ситуациите, посочени в настоящия раздел.

Счита се, че кандидатът за член на ръководния орган има добра репутация, ако няма доказателства за противното и няма причина за основателни съмнения в добрата му репутация. Ако личното или професионалното му поведение поражда съмнения за способността му да осигури стабилно и разумно управление на кредитната институция, поднадзорното лице и/или самият кандидат следва да уведоми компетентния орган, който ще оцени съществеността на обстоятелствата.

Висящи и приключили наказателни или административни производства могат да окажат влияние върху репутацията на кандидата и поднадзорното лице, дори ако кандидатът е назначен (или е в процедура по назначаване) в държава членка/страна, различна от тази, в която са настъпили съответните обстоятелства. Висящите производства могат да повлияят и на способността на члена да отдели достатъчно време на функциите си и трябва да се оценяват и с оглед на това.

4.3.7 Конфликти на интереси

Членовете на ръководните органи трябва да са в състояние за вземат обосновани, обективни и самостоятелни решения (т.е. да действат независимо). Независимостта може да бъде засегната от конфликти на интереси от лично, професионално, финансово или политическо естество.

Поднадзорното лице трябва да е въвело политики за управление, с помощта на които да идентифицира, оповестява, намалява, управлява и предотвратява конфликти на интереси, независимо дали те са действителни, потенциални (т.е. разумно предвидими) или предполагаеми (например от обществеността). Конфликт на интереси е налице, ако удовлетворяването на интересите на даден член може да засегне неблагоприятно интересите на поднадзорното лице.

Наличието на конфликт на интереси само по себе си не означава непременно, че кандидатът не може да бъде сметнат за пригоден. Последното ще е вярно единствено ако конфликтът на интереси представлява съществен риск и не е възможно той да бъде предотвратен, намален по подходящ начин или управляван съгласно писмените политики на поднадзорното лице.

Ако в допълнение към това националното материално право съдържа специфични формални критерии за независимост за определени членове на

ръководния орган („независими директори“) в контекста на оценките за надеждност и пригодност, тези критерии също трябва да се съблюдават.

4.3.8 Наличие на време

Всички членове на ръководния орган трябва да са в състояние да посвещават достатъчно време на изпълнението на задълженията си в институцията. Времето, което даден член на ръководния орган може да посвети на своите задължения, може да зависи от няколко фактора, като например броя на заеманите директорски длъжности (количествена оценка). Освен това ще трябва да се извърши оценка на качествените аспекти.

Съгласно ДКИ броят на директорските длъжности, които може да заема член на ръководния орган на значима институция, е ограничен до една длъжност на изпълнителен директор и две длъжности на директор без изпълнителни функции или до четири длъжности на директор без изпълнителни функции. Все пак има две изключения от това правило: i) определени директорски длъжности са повече от една на брой, но се броят като една („привилегировано преброяване“) т.е. директорски длъжности, заемани в рамките на една група, в институции, които са част от една и съща институционална защитна схема, и в предприятия, в които институцията държи квалифицирано дялово участие; ii) директорски длъжности в организации, които не преследват предимно търговски цели, не се броят за целите на горните ограничения.

Качествените фактори, които определят колко време даден член на ръководния орган може да посвети на функцията си, включват i) размера и обстоятелствата на институциите, в които се заемат директорските длъжности, и естеството, мащаба и сложността на дейността на тези институции; ii) мястото или държавата, в която са установени институциите; и iii) други професионални или лични ангажименти и обстоятелства (например съдебен процес, в който участва кандидатът, или, сред смекчаващите фактори – синергии между съществуващи задължения или длъжности). Когато оценява възможността на кандидата да посвещава достатъчно време на изпълнението на функциите си, поднадзорното лице трябва да вземе предвид също и необходимостта от продължаващо обучение и развитие, както и необходимостта от резерв от време за непредвидени обстоятелства. Те включват не само кризисни ситуации, свързани с институцията, но и обстоятелства, които биха могли неочаквано да повлияят върху наличното време (например съдебни процеси).

4.3.9 Колективна пригодност

Поднадзорното лице носи основната отговорност за установяването на пропуски в колективната пригодност чрез самооценка на ръководния орган, основана например на матрица на пригодността. Поднадзорното лице трябва да съобщава за тези пропуски и да ги обсъжда със СНЕ, тъй като надзорът на

колективната пригодност на ръководния орган е част от текущия надзор на институционалното управление. Начинът, по който даден кандидат ще се впише в колективната пригодност, е един от критериите, които трябва да бъдат разгледани при първоначалната му оценка за надеждност и пригодност. При оценката надлежно се вземат предвид многообразието в ръководния орган, специфичните за всяка банка обстоятелства, както и определените от текущия надзор нужди въз основа на рисковия профил на банката.

4.3.10 Процес на оценяване

ЕЦБ взема решения единствено във връзка с назначенията в значимите институции, освен в случаите, в които тези назначения са част от процедури за лицензиране или процедури, свързани с квалифицирано дялово участие (тези процедури са общи както за значимите, така и за по-малко значимите институции).

Назначенията се обявяват от значимите институции (или по изключение от кандидата за длъжността) пред съответния НКО посредством национални формуляри за уведомяване. След това НКО уведомяват ЕЦБ. Процесът на оценка и свързаните с него взаимодействия между засегнатите лица и надзорните органи се осъществяват, доколкото е възможно, чрез специална цифрова платформа (Порталът). НКО и ЕЦБ заедно събират необходимата информация, извършват оценката и представят подробно предложение за решение.

След всяка оценка за надеждност и пригодност ЕЦБ взема официално решение в срока, предвиден в националното право, ако има такъв. Приема се положителна или отрицателна оценка на надеждността и пригодността на кандидата. ЕЦБ обаче има правомощието да включва в положителните решения допълнителни разпоредби (т.е. условия или задължения и, по изключение, препоръки). Ако с тези средства не могат да се разрешат задоволително съществуващите опасения, трябва да се вземе отрицателно решение. ЕЦБ има правомощието да отстранява по всяко време от ръководния орган на значимо поднадзорно лице членове, които не удовлетворяват изискванията за пригодност.

Уведомление за решението на ЕЦБ се изпраща до поднадзорното лице (или по изключение до кандидата). Поднадзорното лице и кандидатът трябва да спазват и други изисквания на националното законодателство, като например да бъдат вписани в национален регистър, ако това е приложимо.

Кандидатът или поднадзорното лице разполагат с възможността да поискат преглед от Административния съвет за преглед или да оспорят решението директно пред Съда на Европейския съюз.

4.4 Осъществяване на текущия надзор

Текущият надзор над значимите институции се извършва от СНЕ с подкрепата на хоризонталните отдели на ЕЦБ и НКО. Текущият надзор включва редовни и еднократни мерки и се състои в изпълнението на плана за извършване на надзорни проверки (ПИНП) (раздел 4.1) и в осъществяването на процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО) (раздел 4.5). В допълнение към това СНЕ осигуряват координация с екипите за извършване на проверки на място и си сътрудничат с националните надзорни органи.

Съвместните надзорни екипи събират текущо информация за институцията и поддържат непрекъснат надзорен диалог.

4.4.1 Събиране на информация

Членове 10 и 11 от Регламента за ЕНМ

Като част от текущата си оценка на рисковия профил на институцията СНЕ използва широк кръг източници на количествена и качествена информация. СНЕ изпълняват ролята на единствено звено за контакт за цялата кореспонденция с поднадзорните лица и с другите надзорни органи в ЕНМ. Координаторът на СНЕ се грижи за разпространяването на информацията до всички участващи в процеса страни. Цялата информация се съхранява в системата на ЕНМ за управление на информацията.

Поради правни и технически причини обаче съществуват изключения от политиката за единствено звено за контакт. Въведени са специфични процедурни разпоредби за събирането на по-голямата част от количествената информация. За редовното предоставяне на информация например по COREP и FINREP се използват съществуващите платформи и процедури за отчитане (раздел 3.4).

Най-общо, ЕЦБ може да поиска от поднадзорните лица да представят документи или да получи от тях писмени или устни разяснения във връзка с информацията. Примерите включват отчети на вътрешни данни и доклади на ръководството, политики, доклади за управление на риска, вътрешни одити, стратегии или бизнес планове и капиталови планове. За наблюдаването на конкретни теми и рискове ЕЦБ може също така да използва допълнителни данни, събрани в хода на надзорните дейности, както и информация от външни източници.

4.4.2 Поддържане на непрекъснат надзорен диалог

Членове 10, 97, 104 и 105 от ДКИ

Насоки относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (EBA/GL/2014/13)

В рамките на текущия надзор СНЕ провеждат редовни и извънредни срещи на различни йерархични равнища с поднадзорните лица. Поддържането на този непрекъснат надзорен диалог е от голямо значение за ранното идентифициране на рисковете и своевременното предприемане на коригиращи надзорни мерки. Освен това този надзорен диалог способства за постигането

на обща позиция на поднадзорните лица и надзорниците по ключовите елементи и основните фактори за резултата от надзорните процедури, като ПНПО и надзорните стрес тестове. В допълнение, в рамките на надзорния диалог от институциите се очаква да съобщават своевременно на надзорните органи текуща и съществена информация за динамиката на рисковете и пазарите.

Като част от годишния процес на разработване на ПИНП всеки СНЕ изготвя годишен график на основните срещи за всяко поднадзорно лице. Този график е гъвкав и може да се актуализира през цялата година. Нещо повече, по искане на надзорника или на съответното поднадзорно лице могат да се провеждат и извънредни срещи. Независимо от това срещите между НКО и местното ръководство на институциите във връзка с надзорни задачи извън ЕНМ могат да се състоят и без участието на СНЕ, но те трябва да бъдат уведомени.

Редовни срещи се провеждат както с ръководството на групата, така и с ръководството на значимите дъщерни дружества. Обикновено всяка година се провежда най-малко една среща с главния изпълнителен директор, главния директор по рисковете и главния финансов директор, в която участват председателят на надзорния съвет на поднадзорното лице и ръководителят на вътрешния одит на ниво група и за съответните дъщерни дружества. Освен това могат да се провеждат срещи с ръководителите на основните направления на дейност и основните звена за нормативно съответствие и спомагателни дейности, като тези срещи могат да бъдат допълвани с тематични срещи на техническо равнище.

Като основен елемент на надзорния диалог координаторът на СНЕ обикновено организира среща с ръководния орган на институцията, за да бъдат представени заключенията от ПНПО и обосновката за проекта на решение по ПНПО. Това позволява на институцията да разбере как е била оценена и в кои области е нужно усъвършенстване.

Понякога ЕЦБ организира и допълнителни срещи със сектора, като семинари за главни изпълнителни директори по конкретни теми.

4.4.3 Извършване на тематични прегледи в ЕНМ

Член 99 от ДКИ

Член 4, член 6, параграф 1, член 9, параграф 1 и член 10 от Регламента за ЕНМ

ЕЦБ извършва тематични прегледи и хоризонтални дейности по теми, които обикновено засягат групи институции от няколко държави, прилагащи различни бизнес модели с разнообразни размери и сложност. Такъв пример е [Тематичният преглед на управлението и склонността за поемане на риск](#). Извадката от институции за тематичен преглед се избира в съответствие с поносимостта към риск, определена от всеки СНЕ за поднадзорното лице, за да се осигури надежден хоризонтален анализ и бенчмаркинг. Целта е да се получи ценна информация за закономерностите при риска, наблюдавани в участващите държави членки, като общите тематични прегледи включват цялата съвкупност от поднадзорни лица, а в хоризонталните дейности участват само определен брой от тях. Тематичните прегледи имат за цел

придобиването на задълбочени знания по избраните теми чрез съсредоточаване на вниманието върху установяването на факти. В зависимост от темата и констатациите резултатът от тематичните прегледи може да се използва за разработване на практически указания на ЕНМ, да допринесе за идентифицирането и/или насърчаването на най-добри практики или дори да доведе до специфични за отделната институция качествени и/или количествени мерки. За институциите, включени в извадката, използвана за тематичния преглед, резултатите от анализа се вземат предвид в годишния ПНПО.

Темите за тематичните прегледи се определят от Надзорния съвет, който одобрява надзорните приоритети за предстоящата година, като по този начин установява темите, които трябва да бъдат оценени задълбочено. Идентифицирането на потенциални теми за тематичен преглед се координира от дирекция „Надзорна стратегия и риск“ съвместно с други заинтересовани страни в ЕНМ, като генерални дирекции, СНЕ или други структурни звена на ЕЦБ, хоризонтални отдели на НКО и международни органи (например ЕБО и БКБН) и трябва да бъде в съответствие с определените от Надзорния съвет надзорни приоритети.

СНЕ съобщават констатации или области, в които е необходимо усъвършенстване, посредством специални последващи писма или надзорни решения. В зависимост от сериозността на установените недостатъци може да се окаже необходим план за действие или специфични корективни действия. Обобщените резултати от тематичните прегледи могат да бъдат разпространени в сектора чрез публикуване на надзорни очаквания.

4.4.4 Процес на периодичен регулаторен преглед

ДКИ

Насоки относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (EBA/GL/2014/13)

Периодичните регулаторни прегледи описват надзорните задължения, произтичащи от РКИ, ДКИ и ДВПБ. Те включват например редовна оценка на плановете за възстановяване и политиките за възнаграденията на институциите, оценки на съответствието на оповестяванията по Стълб III или политиките за разпределяне на дивиденди.

Например всеки СНЕ отговаря за събирането на информация във връзка с политиката и практиките на поднадзорното лице за възнаграденията и за извършването на съдържателен анализ за оценка на съответствието с приложимите изисквания на ДКИ. Тези оценки се използват като основа за решенията по ПНПО (раздел 4.5).

По отношение на прилагането на разумни политики за възнаграденията и в отговор на заявления, подадени от поднадзорните лица, СНЕ отговарят за оценяването на искания за предварително одобрение на изключването на служители от презумпцията за съществено въздействие върху рисковия профил на институцията (наричани „идентифицирани служители“) или на искания за увеличаване на съотношението между променливата и постоянната част на възнаградението. В първия случай Управителният съвет би приел

решение на ЕЦБ по предложение на Надзорния съвет (в съответствие с процеса на вземане на решения в ЕЦБ). Във втория случай, ако се предвижда, че капиталовата база ще остане стабилна, като цяло не е необходимо вземането на конкретно решение на компетентния орган. Друг пример е отговорността на СНЕ за оценяване на изпълнението от поднадзорното лице на изискванията за оповестяване на информация по Стълб III, произтичащи от ДКИ, РКИ, насоките на ЕБО и националното законодателство. В този контекст СНЕ оценява не само публично оповестените документи, но и вътрешните правила и практики за свързаните с оповестяването решения и дейности. Заключениета от тази оценка също могат да бъдат използвани в решението от ПНПО.

4.5 Процесът по надзорен преглед и оценка

4.5.1 Рамка

ПНПО е гъвкав и приспособим, за да осигури рисковобазирани надзор. На практика това означава, че честотата, обхватът и задълбочеността, с които се оценяват елементите на ПНПО всяка година, могат да варират в зависимост от степента на надзорна ангажираност и конкретните обстоятелства в банката.

В съответствие с Насоките на ЕБО относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (Насоки на ЕБО относно ПНПО) използваната методология се изразява в:

- Оценка, която всеки СНЕ извършва на собственото си поднадзорно лице въз основа на четири основни елемента: анализ на бизнес моделите, вътрешно управление, рискове за капитала и рискове за ликвидността и финансирането (раздел 4.5.4). По принцип тази оценка се основава на данни от края на предходната година, което означава, че цикълът на оценка на ПНПО за 2023 г. се основава на данни от края на 2022 година. Извършва се ранен сравнителен анализ, който завършва с резултатите от ПНПО. Той представлява по същество списък на основни уязвимости или надзорни констатации, които трябва да бъдат редуцирани посредством качествени и/или количествени надзорни мерки. Резултатите от цикъла на ПНПО за дадена година се представят официално под формата на решения по ПНПО, приложими за следващата година. Това означава, че резултатите от цикъла на ПНПО за 2023 г. са отразени в решенията по ПНПО, приложими за 2024 г.
- Сравнителен анализ (раздел 4.5.5), извършван от втората защитна линия, който се използва за допълване и валидиране на оценката.
- Неофициално и официално съобщаване на резултатите от оценката по ПНПО на поднадзорните лица. Резултатите от оценката по ПНПО първо се съобщават неофициално на значимата институция (като част от надзорния

Насоки на ЕБО относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО) и надзорните стрес тестове (EBA/GL/2022/03)

Проект на ЕБО за регулаторни технически стандарти и технически стандарти за изпълнение за колегии от надзорни органи (EBA/RTS/2014/16 и EBA/ITS/2014/07)

диалог), а след това официално чрез решението по ПНПО (раздел 4.5.6). Резултатите от ПНПО се оповестяват публично в обобщен вид (раздел 4.5.7) в съответствие с духа на пълна прозрачност на европейския банков надзор.

ЕЦБ осъществява ПНПО като надзорен орган на държавата по произход или като надзорен орган на приемащата държава (раздел 4.5.8) съобразно съответните регулаторни технически стандарти на ЕБО.

Многогодишна оценка

Оценката от СНЕ на различните области на риск може да се извършва в рамките на няколко години. Това се нарича многогодишна оценка. Минималното равнище на годишна оценка се нарича основна оценка. Към нея се прибавят допълнителни компоненти, осъществявани на многогодишна основа. Тези компоненти са разделени на „модули“ и са определени в методологията, използвана за всяка област на риск.

4.5.2 Ретроспективен и перспективен подход при оценката

ПНПО има за цел да подложи на оценка присъщия рисков профил на институцията, положението ѝ в сравнение с група сходни на нея институции и уязвимостта ѝ към външни фактори.

От надзорните органи се изисква да предприемат своевременно всички необходими стъпки, за да осигурят бъдещата жизнеспособност на институцията. Ето защо е необходимо те да възприемат перспективно ориентиран подход при оценката. Затова ПНПО оценява жизнеспособността на дадена институция за 12-месечен период, както и в средносрочен и дългосрочен план, въз основа на широк спектър от ретроспективна и прогнозна количествена и качествена информация.

Миналите събития са ключови за тази оценка, тъй като обикновено е налице широк достъп до надеждни данни, които могат да дадат представа за тенденциите в бъдещото развитие. Това трябва да бъде допълнено с перспективно ориентирана информация, включваща например вероятността от неизпълнение, загубите при неизпълнение, планирането на капитала и ликвидността на институциите и техните собствени и надзорните стрес тестове.

Перспективната ориентация е включена в системата за оценка на риска. Елемент 1 от оценката на устойчивостта и елементи 3 и 4 от ВААК/ВААЛ се анализират от ориентирана към бъдещето гледна точка, като акцентът е върху близкото бъдеще. Стрес тестовете по елементи 3 и 4 имат по-дългосрочна перспектива, например от три до пет години.

4.5.3 Цялостен подход

ПНПО има за цел да състави цялостна картина на рисковия профил на институцията, която е възможно най-изчерпателна, като се вземат предвид всички релевантни рискове и възможните средства за намаляването им. Рисковият профил на една институция неминуемо е многостранен и голяма част от рисковите фактори са взаимосвързани. Това важи и за възможните ответни надзорни действия. Ето защо при изготвянето на цялостната оценка по ПНПО и подготовката на решението по него четирите елемента на процеса трябва да бъдат разглеждани съвместно.

Що се отнася до възможните допълнителни капиталови изисквания, холистичният подход е разширен, така че да се анализират по-подробно отделните двигатели на риска, тъй като факторите, които се използват в цялостната надзорна оценка на дадено поднадзорното лице, нямат еднакво въздействие върху допълнителните капиталови изисквания за него.

4.5.4 Преглед на оценката

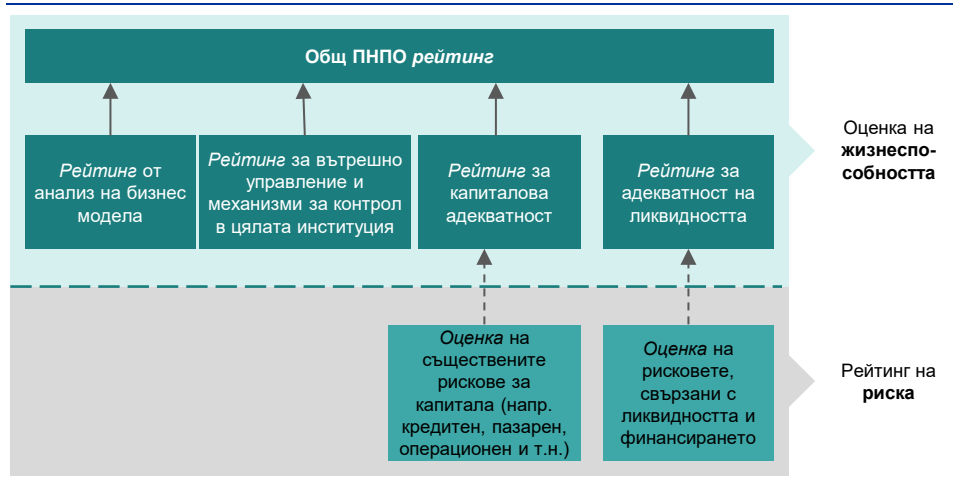
Системата за оценка на риска подпомага СНЕ в текущата им надзорна работа. Тя се използва за текущия анализ на елемент 1 (бизнес модела), елемент 2 (вътрешното управление и управлението на риска), елемент 3 (рисковете за капитала) и елемент 4 (рисковете за ликвидността и финансирането).

Надзорната оценка на тези четири елемента и общата оценка по ПНПО се обявяват официално, с обосновка и рейтинг. В обосновката СНЕ откроява главните фактори, определящи неговата оценка, основните недостатъци и възможните им въздействия върху жизнеспособността на институцията, подкрепени от ключови данни като таблици/графики и числови данни.

Рейтингите се използват главно като средство за обобщаване на мнението на надзорните органи и за улесняване на сравненията на високо равнище, междусекторните сравнения и комуникацията, както в рамките на ЕНМ, така и със самата институция. Те не следва да се смесват с други видове рейтинги, като например използваните от агенциите за кредитен рейтинг или от институциите, които оценяват способността на длъжника да изплаща дълга си или вероятността от неизпълнение на задълженията му.

Диаграма 14

Преглед на рамката за придаване на рейтинг

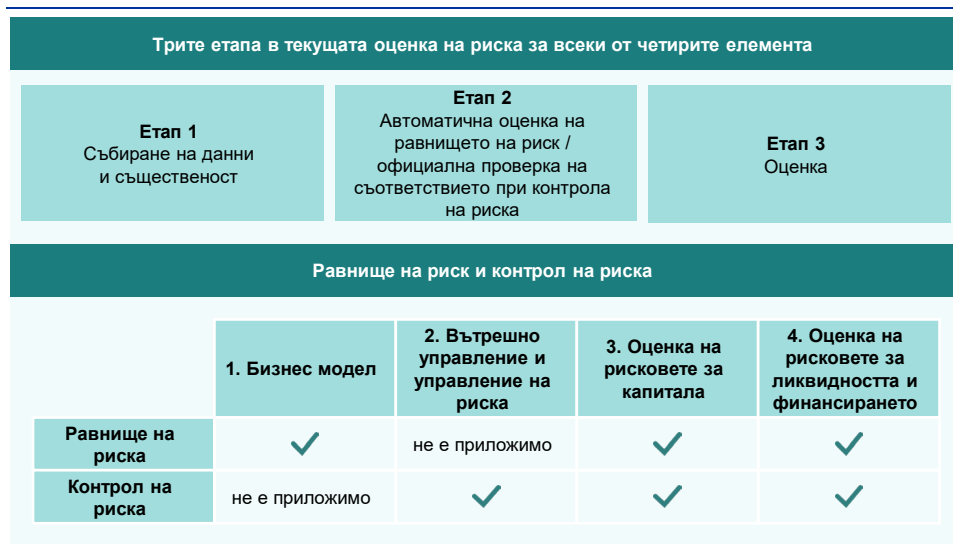

Елементите на риска се оценяват както от количествена (ниво на риска)⁹, така и от качествена¹⁰ гледна точка (контрол на риска).

Оценките за всеки аспект по принцип се извършват на три допълващи се етапа¹¹.

Диаграма 15

Три допълващи се етапа на оценките на нивото и контрола на риска

⁹ „Съображения, свързани с присъщия риск“ в съответствие с Насоките на ЕБО относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО) и надзорните стрес тестове.

¹⁰ „Съображения за адекватно управление и механизми за контрол“ в съответствие с Насоките на ЕБО относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО) и надзорните стрес тестове.

¹¹ Има и изключения, като например оценката на капиталовата адекватност, която се състои само от етапи 1 и 3.

Тези три етапа представляват логическа последователност за извършване на оценката на риска. Етап 1 се състои от събирането на данни и оценката доколко всяка рискова подкатегория е съществена, етап 2 – от автоматичната оценка въз основа на обективни показатели, а етап 3 – от всяко произтичащо от нея експертно решение, взето от СНЕ.

При оценката на нивото на риска се изследва присъщата степен на риск на портфейлите на институцията и се вземат предвид няколко различни фактора, включително положението ѝ в сравнение със сходни институции, както и всички макроикономически фактори, които могат да повлияят на нейния рисков профил. Съществеността на рисковете на дадена институция се взема предвид по две основни причини: i) за да се установят онези дейности и рискове, които са от решаващо значение за способността на институцията да осигури надеждно управление и покритие на риска; и ii) за да се съсредоточат работата и решенията по надзора върху онези дейности, които пораждат рискове, застрашаващи способността на институцията да функционира в краткосрочен план (жизнеспособност) или в средносрочен до дългосрочен план (устойчивост), както и способността ѝ да покрива и управлява тези рискове.

При оценката на нивото на риска се взема предвид всяка релевантна оценка на съществеността, всяка автоматична систематична оценка и широк набор от качествена и количествена информация, която да допълни всяка стандартизирана оценка. Заключениеето се състои от обобщаващо описание и рейтинг.

Общи рейтинги за оценката на нивото на риск¹²

1 = „нисък“: няма забележим риск от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти, като се има предвид равнището на присъщия риск.

2 = „средно нисък“: има нисък риск от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти, като се има предвид равнището на присъщия риск.

3 = „средно висок“: има среден риск от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти, като се има предвид равнището на присъщия риск.

4 = „висок“: съществува висок риск от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти, като се има предвид равнището на присъщия риск.

В оценката на контрола на риска се разглежда адекватността и целесъобразността на i) вътрешното управление/управлението на риска на институцията и ii) управлението и механизмите за контрол на риска, които са въведени на равнището на рисковия фактор. Това включва оценка на начина, по който институциите наблюдават своите рискови експозиции, идентифицират

¹² За рейтинги 2 и 3 са въведени уточняващи обозначения „+“ и „-“.

мерките, които трябва да бъдат предприети, и оценяват адекватността на вътрешните си политики, организация и ограничения. Оценяваната уредба на мерките за контрол на риска по категории трябва да бъде съгласувана с общото вътрешно управление/управлението на риска на равнище институция.

В частта за контрола на риска СНЕ извършва оценка на практическото функциониране на действащата рамка за управление и контрол. Това включва преглед на адекватността на рамката за управление и контрол на риска с оглед на мащаба и сложността (бизнес модел, организационна структура и т.н.) на институцията, както и на степента, до която тази рамка е заложена в нейните оперативни процеси. СНЕ подлагат на оценка контрола на всяка подкатегория риск, като посочват причините за присъдения рейтинг (ключови силни страни и недостатъци, средства за намаляване на риска и други релевантни корективни мерки).

Общи рейтинги за оценката на контрола на риска¹³

1 = „силен контрол“: няма забележим риск от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти, като се има предвид качеството на управлението, организацията и механизмите за контрол. Нивото на управление на риска и механизмите за контрол е високо. Рамката за управление и контрол на риска е ясно дефинирана и напълно съвместима с естеството и сложността на дейностите на институцията.

2 = „адекватен контрол“: рискът от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти е нисък, като се има предвид качеството на управлението, организацията и механизмите за контрол. Нивото на управление и контрол на риска е приемливо. Рамката за управление и контрол на риска е подходящо дефинирана и съвместима в достатъчна степен с естеството и сложността на дейностите на институцията.

3 = „слаб контрол“: рискът от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти е средно висок, като се има предвид качеството на управлението, организацията и механизмите за контрол. Равнището на управление и контрол на риска е слабо и се нуждае от подобрене. Рисковете не са достатъчно ограничавани и контролирани, което допуска прекомерен остатъчен риск. Рамката за управление и контрол на риска е слабо дефинирана или недостатъчно съвместима с естеството и сложността на дейностите на институцията.

4 = „незадоволителен контрол“: рискът от значително въздействие върху пруденциалните елементи на групата или нейните субекти е висок, като се има предвид качеството на управлението, организацията и механизмите за контрол. Равнището на управление и контрол на риска е много ниско и се нуждае от коренни и/или незабавни подобрения. Рисковете не се редуцират в достатъчна степен или изобщо, и са слабо контролирани. Рамката за

---

¹³ За рейтинги 2 и 3 са въведени уточняващи обозначения „+“ и „-“.

управление и контрол на риска не е дефинирана или не е съвместима с естеството и сложността на дейностите на институцията.

Оценките на нивото и контрола на риска на дадена категория се съчетават, за да се осигури „комплексна оценка“.

След като бъдат подложени на оценка четирите елемента, надзорниците присъждат общ ПНПО рейтинг от 1 до 4. В съответствие с Насоките на ЕБО относно ПНПО този общ ПНПО рейтинг показва надзорната представа за цялостната жизнеспособност на институцията въз основа на съвкупна картина на заплахите за жизнеспособността (вижте също съответния раздел на уебсайта на банковия надзор за методологичните подробности за всеки от елементите на оценка).

В общия ПНПО рейтинг следва да се вземат предвид резултатите от оценките на индивидуалните рискове. По-висок рейтинг отразява повишен риск за жизнеспособността на институцията, произтичащ от една или повече характеристики на нейния рисков профил, включително нейния бизнес модел, рамка за вътрешно управление и индивидуални рискове за платежоспособността или ликвидните ѝ позиции.

След това СНЕ може да коригира този принципен общ ПНПО рейтинг, като приложи ограничена преценка въз основа на i) познанията си за институцията, ii) сравненията със сходни институции (също и в контекста на ранен бенчмаркинг) и сравнителния анализ по ПНПО (раздел 4.5.5), iii) макросредата, в която институцията извършва дейност, iv) планирането на капитала/ликвидността на институцията за осигуряване на стабилен напредък към пълното прилагане на РКИ/ДКИ IV и v) поносимостта към риск в ЕНМ. Той може да пожелае да отрази в общия ПНПО рейтинг установените в хода на ПНПО слабости, които счита за особено важни за институцията.

Целта е да се предостави цялостна оценка на рисковия профил на институцията и, ако е необходимо, да се определят най-подходящите надзорни мерки (официално посочени в решението по ПНПО (раздел 4.5.6), като например изискванията за собствен капитал, изискванията за ликвидност или други качествени надзорни мерки.

4.5.5 Въвеждане на сравнителни показатели за резултатите от ПНПО (бенчмаркинг)

Докато надзорните органи извършват оценките по ПНПО и преди надзорния диалог и финализирането на решенията по ПНПО резултатите от надзора преминават през процес на бенчмаркинг, извършван от втората защитна линия.

Целта на прегледа е да се подпомогнат СНЕ и да се осигури съгласуваност и ефикасност на резултатите от ПНПО въз основа на условия на равнопоставеност и справедливо третиране на всички поднадзорни лица.

Въвеждането на сравнителни показатели се съсредоточава върху правените от надзорниците оценки на риска, индивидуалните рейтинги на риска и общия ПНПО рейтинг, както и върху качествените и количествените фактори. Бенчмаркингът се извършва за различни групи от сходни субекти в съответствие с методологията за ПНПО, за да се отразят особеностите на бизнес моделите и в съзвучие със стратегическите приоритети и рамката за поносимост към риск. Когато надзорниците установят проблеми, за които банките трябва да предприемат действия, процесът на бенчмаркинг спомага да се определят надзорни мерки, съгласувани за всички банки със сходни уязвимости, като се наблюдава дали своевременно се осъществяват последващи действия по предходните мерки.

Като цяло идеята на бенчмаркинга е оценката на СНЕ да се допълни от сравнително оценяване от хоризонтална гледна точка. Потенциалните несъответствия се обсъждат със СНЕ, за да се инициира обсъждане на резултатите от ПНПО през същия цикъл. Въз основа на това обсъждане СНЕ може да коригират надзорните резултати.

4.5.6 Надзорен диалог и решения по ПНПО

СНЕ започват надзорен диалог, като споделят с поднадзорното лице предварителния резултат от своята оценка и качествените и количествените мерки, които планират да предприемат. Надзорният диалог е важен за осигуряването на прозрачност и предсказуемост на надзорните действия, както и за да се даде възможност на значимите институции да предоставят обратна информация преди приключването на ПНПО.

Приемането на решението по ПНПО става съгласно член 16 от Регламента за ЕНМ след изслушване (вижте член 22, параграф 1 от Регламента за ЕНМ и член 31 от Рамковия регламент за ЕНМ). То трябва да бъде мотивирано (вижте член 22, параграф 2 от Регламента за ЕНМ и член 33 от Рамковия регламент за ЕНМ).

Решенията по ПНПО се приемат от Управителния съвет съгласно процедурата при липса на възражения въз основа на цялостни проекти на решения, предложени от Надзорния съвет, и могат да включват следното:

Изисквания за собствен капитал

- общо ПНПО капиталово изискване, състоящо се от минимално изискване за собствен капитал (8%) по Стълб I и допълнителни изисквания за собствен капитал по Стълб II
- комбинирани изисквания за буфери

Специфични за институцията количествени изисквания за ликвидност

- коефициент на ликвидно покритие над регулаторния минимум

- по-големи периоди на оцеляване
- национални мерки

Други количествени и качествени надзорни мерки

- допълнителни надзорни мерки, произтичащи от член 16, параграф 2 от Регламента за ЕНМ (например ограничаване на дейността, изискване за намаляване на рисковете, ограничаване на разпределението на дивиденди или изискване за предварително одобрение за тази цел, налагане на допълнителни по-чести отчетни задължения)
- насоки по Стълб II, изразени като добавка към съотношението на базовия собствен капитал от първи ред

Изисквания и насоки за коефициента на ливъридж по Стълб II

- Подобно на изискването за собствен капитал банковият надзор в ЕЦБ може да наложи изискване и насоки по Стълб II за коефициента на ливъридж.

Изисквания за капитал и за ликвидност

Ако оценката по ПНПО покаже, че мерките, стратегиите, процедурите и механизмите, въведени от значимата институция, и собственият ѝ капитал не осигуряват надеждно управление и покритие на рисковете, ЕЦБ може да наложи изискване по Стълб II и насоки по Стълб II, както и специфично изискване и насоки за съотношението на ливъридж по Стълб II. ЕЦБ определя насоките по Стълб II и насоките за съотношението на ливъридж по Стълб II над равнището на задължителните капиталови (минимални и допълнителни) изисквания в допълнение към комбинираните буфери. Ако поднадзорното лице не спазва насоките по Стълб II, това няма да доведе до автоматично предприемане на действия от страна на надзорника и няма да породи ограничения по отношение на размера на дивидентите за разпределяне. ЕЦБ обаче ще наблюдава внимателно институциите, които не спазват насоките по Стълб II, и ще преценява дали трябва да бъдат предприети мерки в отговор на конкретните обстоятелства и съответно какви да бъдат те.

Мерки за ликвидност могат да бъдат наложени и ако са налице съществени рискове, които не са обхванати от коефициента на ликвидно покритие, и се счете, че институцията не редуцира адекватно тези рискове.

Качествени изисквания

В допълнение към количествените мерки от банките може да бъде поискано да приложат и широк набор от качествени мерки.

4.5.7 Публикуване на резултатите от ПНПО

Годишният цикъл на ПНПО приключва с публикуването на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ на обобщените резултати, специфичните за всяка банка изисквания по Стълб II и изискванията за съотношението на ливъридж по Стълб II. Те се представят на пресконференция по темата, водена от председателя на Надзорния съвет на ЕЦБ. Всички значими институции, които получат решение по ПНПО, се приканват да дадат съгласието си за публикуването на отнасящите се до тях изисквания за капитал и съотношение на ливъридж по Стълб II. Целта на публикуването на обобщените резултати от ПНПО е да се информира обществеността за основните тенденции в надзорния цикъл на ПНПО, като например промени в рейтинга по ПНПО и в количествените и качествените изисквания, както и да се предостави информация по основни надзорни опасения и мерки.

4.5.8 ЕЦБ в ролята на надзорен орган на приемащата държава

Ако ЕЦБ е надзорният орган на приемащата държава, СНЕ следва графика и образците, предоставени от надзорния орган на държавата по произход и договорени с него. Консолидиращият надзорник председателства заседанията на колегията и предоставя на всички нейни членове информация във връзка с организирането на заседанията, основните въпроси за обсъждане и дейностите, които предстои да се разглеждат.

Като минимум СНЕ трябва да изготви доклад за оценка на риска и доклад за оценка на риска за ликвидността на поднадзорните лица въз основа на цялата налична информация. След това тези оценки трябва да бъдат предоставени на надзорния орган на държавата по произход. Въз основа на проектодокладите СНЕ си създава предварително мнение относно количественото определяне на капитала, количественото определяне на ликвидността и качествените мерки и впоследствие те се обсъждат на заседанията на колегията.

След това СНЕ получава от надзорния орган на държавата по произход окончателния доклад за оценка на риска на групата и окончателния доклад за оценка на риска за ликвидността на групата. Въз основа на тези окончателни доклади СНЕ изготвя надзорния принос към съвместните решения и го предоставя на надзорния орган на държавата по произход. След като бъде оценен от надзорния орган на държавата по произход, проектът на съвместното решение се споделя със СНЕ.

След извършване на правните проверки и проверките за качество СНЕ представя проекта на съвместно решение и проекта на решението на ЕЦБ за изпълнение пред Надзорния съвет за одобрение. След като бъде одобрен, проектът на решение на ЕЦБ за изпълнение се изпраща до поднадзорното лице и започва да тече срокът за изслушване. Ако е приложимо, проектите на решенията се изпращат до поднадзорното лице на собствения му език. След това СНЕ трябва да подложи на оценка коментарите и да договори с надзорния

орган на държавата по произход оценката им и измененията в проекта на съвместното решение. За тази цел СНЕ участва в заседанията на колегията, провеждани от надзорния орган на държавата по произход.

След като окончателното съвместно решение бъде съгласувано, СНЕ го изпраща на Надзорния съвет за одобрение, а след това и на Управителния съвет за приемане по процедурата при липса на възражения. След приемането му ЕЦБ съобщава на значимата институция своето окончателно решение за изпълнение и уведомява надзорния орган на държавата по произход за съгласието си със съвместното решение. Надзорният орган на държавата по произход уведомява институцията майка за съвместното решение.

4.6 Текущо наблюдение на вътрешни модели

Член 101 от ДКИ

Член 16 от Регламента за ЕНМ

Текущо наблюдение на моделите

Ръководство за проверките на място и проучванията на вътрешни модели

Целта на текущото наблюдение на вътрешните модели е да провери дали значимата институция спазва регулаторните изисквания по отношение на вътрешните модели, използвани за изчисляване на минималните капиталови изисквания в съответствие с ДКИ. Тези изисквания включват изисквания във връзка с чувствителността на модела към риска, валидирането на модела, управлението на свързания с модела риск, приспособяването на модела, свързаните с модела процеси, както и сравнителния анализ на модела. ЕЦБ трябва да оценява редовно дали значимата институция използва добре разработени и актуални техники за вътрешни модели. Получената от текущото наблюдение на моделите информация се включва в текущата оценка на институцията и става част от решението по ПНПО.

Текущото наблюдение на моделите способства за изпълнението на изискванията на член 101 от ДКИ, съгласно който компетентните органи правят редовен преглед, най-малко веднъж на три години, на спазването от страна на институциите на изискванията по отношение на вътрешните модели. Това изискване се изпълнява посредством съчетание от:

- текущо наблюдение на модела, което се основава главно на дистанционни прегледи, включително срещи за целта с поднадзорното лице; и
- проучвания на вътрешни модели, които представляват най-вече проверки на място.

Когато при преглед за текущо наблюдение на модел бъдат направени констатации, те се съобщават директно на институцията или може да се инициира допълнително проучване на вътрешния модел, за да се съберат достатъчни доказателства в подкрепа на налагането на надзорни мерки (посочени в член 16 от Регламента на ЕНМ). Като крайно средство могат да бъдат упражнени правомощия за привеждане в изпълнение и налагане на санкции в предвидените от приложимото законодателство случаи.

Оценките при текущото наблюдение на модела трябва да се извършват най-малко на най-високото равнище на консолидация на групата в поднадзорното

лице. В случаите, в които надзорният орган на държавата по произход на субект от групата с одобрен модел се намира извън Европейския съюз, се насърчава диалог с този надзорен орган, за да се подобри текущото наблюдение на модела.

Текущото наблюдение на модела е постоянно правно изискване (съгласно член 101 от ДКИ). Като цяло не е нужно да бъдат задействани активатори, за да се обосноват прегледите за текущо наблюдение.

Текущото наблюдение на модела съдържа много компоненти; оценката може да се извършва с честота, която е подходяща за всеки компонент.

Като минимум текущото наблюдение на модела трябва да включва ежегодно:

- оценка на спазването от страна на значимата институция на правните изисквания, надзорните условия, ограничения и задължения (например корективни действия), наложени с решения на ЕЦБ за одобряването на модела, както и на спазването от страна на институцията на плановете за изпълнение и всички други надзорни мерки, отнасящи се до модела и наложени на институцията;
  - когато е уместно, анализ на резултатите от бек-тестовите и анализ на динамичните редове за институциите, на които е разрешено да използват вътрешни модели за изчисляване на капиталовите изисквания за пазарен риск (член 368, параграф 1, буква е) и член 369 от РКИ);
  - анализ на валидирането на вътрешните модели от значимите институции;
  - когато е уместно, оценка на резултатите от годишния процес на сравнителен анализ (член 78 от ДКИ);
  - оценка на несъществените промени и разширения на модела;
  - когато е уместно, оценка на други вътрешни доклади на институцията във връзка с вътрешния модел.
- В дейностите за текущо наблюдение се включва най-малко една надзорна среща годишно за всяка институция. Дневният ред на тази среща може да включва например преглед на доказателствата, че съществуващите вътрешни модели продължават да са подходящи предвид актуалната бизнес стратегия на институцията, плановете за бъдещи промени в модела и други текущи проекти в институцията, които са от значение за вътрешното моделиране на различни категории рискове.

4.7

Провеждане на проверки на място

Ръководство за проверките на място и проучванията на вътрешни модели

Вижте Ръководството за проверките на място и проучванията на вътрешни модели.

4.8 Оценка на извънредни искания, уведомления и заявления

В този раздел се описват процедурите за издаване от надзорните органи на определени разрешения на значимите институции по тяхно искане. Значимите институции трябва да предоставят цялата необходима информация. Исканията трябва да съответстват на надзорните изисквания, посочени в приложимото законодателство (т.е. законодателни актове на ЕС или национални актове за транспонирането им).

4.8.1 Капиталови инструменти

Емитиране на инструменти на базовия собствен капитал от първи ред

Член 26, параграф 3 и членове 27–29 от ДКИ

РТС за капиталовите изисквания и приемливите задължения (ЕС/241/2014)

Поднадзорните лица могат да класифицират капиталови инструменти като инструменти на базовия собствен капитал от първи ред (БСК1) едва след разрешение от компетентния орган. По искане на значимата институция се приема индивидуално надзорно решение на ЕЦБ чрез даване (под условие) или отказ на разрешение.

След като значимата институция представи цялата необходима документация, СНЕ проверява доколко предоставената информация е в съответствие с приложимите разпоредби. Ако е получена цялата необходима информация, СНЕ изпраща на значимата институция потвърждение, че представената документация е пълна. Ако е необходимо, се изисква допълнителна информация. След това СНЕ извършва оценка дали са изпълнени приложимите разпоредби и проверява дали капиталовият инструмент е включен в публичния списък на ЕБО на инструменти на БСК1. В случай че инструментът не е включен в публичния списък на ЕБО, преди да приеме каквото и да е решение, ЕЦБ се консултира с ЕБО.

Последващи емитирания на инструменти, за които значимата институция вече е получила разрешение да класифицира като инструменти на БСК1, могат да бъдат включени в него чрез специална уведомителна процедура. Повече подробности са представени в [Ръководството на ЕЦБ относно правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза](#).

Включване на междинната печалба и печалбата в края на годината в БСК1

Член 26, параграф 2 от РКИ

РТС за капиталовите изисквания и приемливите задължения (ЕС/241/2014)

Решение на ЕЦБ относно условията, съгласно които на кредитните институции се разрешава да включат междинната или годишната печалба в базовия собствен капитал от първи ред (ЕЦБ/2015/4)

Значима институция може само с предварително одобрение да включи в БСК1 междинната или годишната печалба преди официално решение, потвърждаващо окончателната печалба или загуба. Това одобрение се основава на Решение ЕЦБ/2015/4 относно условията, при които на кредитните институции се разрешава да включат междинната или годишната печалба в базовия собствен капитал от първи ред (така нареченото Общо решение) или на член 26, параграф 2 от РКИ.

Ако поднадзорното лице желае да се възползва от Решение ЕЦБ/2015/4, то трябва да представи официално заявление, адресирано до ЕЦБ, като използва съответния образец, и да представи информацията и документацията, изброени в приложението към Решение ЕЦБ/2015/4. СНЕ уведомява съответната значима институция дали тази документация съдържа информацията, изисквана съгласно Решение ЕЦБ/2015/4, дали са изпълнени определените в това решение условия и дали кредитната институция може да включи междинната или годишната печалба в своя БСК1.

Ако не са изпълнени условията за прилагане на Решение ЕЦБ/2015/4 или ако институцията подаде заявление за случай, който не попада в обхвата на това решение, СНЕ подлага на индивидуална оценка искането за разрешение за включване на междинната или годишната печалба в БСК1 в съответствие или със стандартната процедура за вземане на решения, или с делегираната процедура, според случая.

Намаление на инструменти на собствения капитал

Членове 77 и 78 от РКИ

РТС за капиталовите изисквания и приемливите задължения (ЕС/241/2014), членове 27–32

ЕЦБ може да разреши намаление на собствения капитал по заявка на поднадзорно лице. Най-напред СНЕ проверяват дали институцията е предоставила цялата необходима документация според списъка в Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията. СНЕ може да не изиска дадена част от документите, ако вече разполага с необходимата информация, за да оцени заявката за одобрение. ЕЦБ взема положително или отрицателно решение по искането за разрешение за намаляване на собствения капитал и то се съобщава на институцията.

Последваща оценка на инструментите на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред

Съображение 75 и членове 52–55, 63 и 65 от РКИ

РТС за капиталовите изисквания и приемливите задължения (ЕС/241/2014)

В РКИ не се предвижда задължително предварително одобрение за инструментите на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред. Това обаче не засяга изискванията по отношение на признаването на инструментите на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори

ред според приложимото национално законодателство.¹⁴ Ако съгласно националното законодателство се изисква предварително одобрение, ЕЦБ има правомощието да го даде на съответното поднадзорно лице. В останалите случаи ЕЦБ извършва последваща оценка на инструментите на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред. Подробностите са представени в [Публични указания за прегледа на квалифицирането на капиталови инструменти като инструменти на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред](#).¹⁵

4.8.2 Освобождение от изисквания за капитала и ликвидността

Членове 7 и 8 от РКИ

Регламент на ЕЦБ относно упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза (ЕЦБ/2016/4)

ЕЦБ има правомощието да освобождава от съответствие с пруденциалните изисквания, определени в части 2, 3, 4, 7, 7А и 8 от РКИ (член 7, параграфи 1 и 3 от РКИ). ЕЦБ има също така правомощието да освобождава от съответствие с изискванията за ликвидност, определени в част 6 на РКИ, институции и някои или всички техни дъщерни дружества и да упражнява надзор над тях като една подгрупа по отношение на ликвидността, ако са изпълнени регулаторните условия (член 8 от РКИ). По искане на поднадзорното лице се приема индивидуално надзорно решение на ЕЦБ, с което се разрешава или се отказва такова освобождение.

Поднадзорното лице трябва да подаде официално заявление за освобождение с цялата съпътстваща документация, както е посочено в Ръководството на ЕЦБ относно правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза. Най-напред СНЕ проверява дали заявлението се позовава на приложимото законодателство и дали включва цялата необходима информация и съпътстваща документация, както е описано в Ръководството на ЕЦБ. Ако цялата необходима информация е надлежно получена, СНЕ изпраща на поднадзорното лице потвърждение, че представената документация е достатъчна. Ако е необходимо, се изисква допълнителна информация.

След това СНЕ извършва оценка дали са били изпълнени съответните критерии, описани в РКИ и уточнени в (необвързващото) Ръководство на ЕЦБ. В по-сложни случаи помощ предоставят хоризонталните и специализираните експертни звена в ЕЦБ. Възможно е крайното решение да приложи/определи допълнителни условия за одобряване на освобождението.

¹⁴ Считано от септември 2023 г., следните държави изискват предварително одобрение на инструменти на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред съгласно приложимото национално право: България, Хърватия, Люксембург, Португалия и Словения.

¹⁵ Предвид измененията, внесени с Регламент (ЕС) 2019/876, ЕЦБ актуализира образците, поместени в публичните указания, за да отрази нововъведените критерии за допустимост. Актуализираният образец може да бъде намерен в [измененията на приложенията към публичните указания за прегледа на квалифицирането на капиталовите инструменти като инструменти на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред](#).

4.8.3 Вътрешногрупова финансова подкрепа

Членове 19, 20 и 22 от ДВПБ

Проект за РТС на ЕБО относно условията за вътрешногрупова финансова подкрепа (EBA/RTS/2015/08)

Насоки на ЕБО, определящи условията за вътрешногрупова финансова подкрепа (EBA/GL/2015/17)

Преди да пристъпи към предложено споразумение за вътрешногрупова финансова подкрепа, значимата институция трябва да подаде заявление за получаване на разрешение от ЕЦБ. ЕЦБ разрешава или забранява предложеното споразумение според това доколко то е в съответствие с условията, определени в ДВПБ и уточнени допълнително в регулаторните технически стандарти (РТС) и насоките на ЕБО.

Преди да предостави подкрепа по споразумение за вътрешногрупова финансова подкрепа, ръководният орган на субекта от групата, който възнамерява да я предостави, трябва да представи на ЕЦБ и ЕБО мотивирано решение и подробна информация за предлаганата финансова подкрепа, включително копие на споразумението. СНЕ извършва оценка на съответствието с горепосочените разпоредби. По-специално, СНЕ оценяват дали предоставянето на финансова подкрепа има за цел запазването или възстановяването на финансовата стабилност на групата. СНЕ препраща заявлението към компетентните органи за всяко дъщерно предприятие извън ЕНМ, което желае да бъде страна по споразумението, с оглед на постигането на съвместно решение. СНЕ също така уведомява Единния съвет по реструктуриране, като препраща одобрените вътрешногрупови финансови споразумения и евентуалните промени по тях, за да може да се преценят ефектите върху потенциала за реструктуриране на групата.

След това се взема окончателното решение.

4.8.4 Наблюдаване на прехвърлянето на риск при секюритизации

Членове 244, 245 и 250 от РКИ

Член 98, параграф 3 от ДКИ

Насоки на ЕБО относно прехвърляне на значителен кредитен риск (EBA/GL/2014/05)

Насоки на ЕБО относно непряката подкрепа за секюритизационни сделки (EBA/GL/2016/08)

РКИ определя условията, при които се признава прехвърляне на значителен риск от институция инициатор. В насоките на ЕБО относно прехвърлянето на значителен кредитен риск е описан по-подробно процесът на признаване.

Институция инициатор, която е дала или възнамерява да даде ход на процеса на структуриране на секюритизационна сделка, за която смята:

- да признае прехвърлянето на значителен риск съгласно член 244, параграф 2 или член 245, параграф 2 от РКИ, или
- да подаде заявление за разрешение съгласно член 244, параграф 3 или член 245, параграф 3 от РКИ,

следва да уведоми ЕЦБ за намеренията си най-малко три месеца преди очакваната дата на сключване на сделката в съответствие с [Публичните указания на ЕЦБ относно отчитането на прехвърляне на значителен кредитен риск](#). Институциите инициатори следва също така да представят окончателната версия на документацията не по-късно от 15 дни след датата на сключването на сделката.

Въз основа на предоставената от институцията документация СНЕ подлага на оценка сделката и прехвърления на трети страни кредитен риск. Възможно е СНЕ да поиска от институцията да предостави друга информация, необходима за извършването на оценката на сделката, например конкретни характеристики на отделна сделка.

Тъй като условията за прехвърляне на значителен риск трябва да бъдат изпълнени по всяко време в срока на секюритизационната сделка, ЕЦБ също така извършва последователно прегледи на секюритизационните сделки, към които институциите инициатори прилагат такова прехвърляне, за да определи капиталовите изисквания към тях. В случаите, когато институциите инициатори разчитат на количествените тестове, посочени в член 244, параграф 2 или член 245, параграф 2 от РКИ, за да докажат прехвърляне на значителен риск, ЕЦБ ще приеме индивидуално решение само ако секюритизацията не отговаря на условията за прехвърляне на значителен риск и прехвърлянето е отхвърлено.

В случаите, в които институциите инициатори подават заявление за одобрение по член 244, параграф 3 или член 245, параграф 3 от РКИ, прехвърлянето на значителен риск се признава едва след като ЕЦБ приеме индивидуално решение за него.

Член 250, параграф 1 от РКИ налага обща забрана за непряка подкрепа за секюритизационни сделки, която се отнася до институции инициатори, които са приложили член 247, параграфи 1 и 2 от РКИ или които са продали инструменти от търговския си портфейл, в резултат от което вече не се изисква да разполагат със собствен капитал срещу риска от тези инструменти. Те не могат да осигуряват, пряко или непряко, подкрепа на секюритизацията, която излиза извън договорните им задължения, с оглед намаляване на потенциалните или реалните загуби на инвеститорите.

В Насоките на ЕБО относно непряката подкрепа за секюритизационни сделки се описват подробно сделките, които надхвърлят договорните задължения на институция спонсор или институция инициатор. Значимите институции трябва да съобщават на ЕЦБ за подобни сделки съгласно [Публичните указания на ЕЦБ относно информацията за транзакции, които надхвърлят договорните задължения на институция спонсор или институция инициатор, в съответствие с член 248, параграф 1 от Регламент \(ЕС\) № 575/2013](#).

Въз основа на уведомленията, получени от значимите институции:

- ако институцията декларира наличието на непряка подкрепа, СНЕ проверява дали тя най-малко държи собствен капитал, съответен на секюритизираните експозиции, както ако не биха били секюритизирани (член 250, параграф 5 от РКИ);
- ако институцията декларира, че не е налице непряка подкрепа, СНЕ проверява нейната оценка и в случай на несъгласие изготвя проект на надзорно решение.

И накрая, ако институцията е предоставила непряка подкрепа в повече от един случай, ЕЦБ може да наложи и допълнителни мерки, предвидени в член 98, параграф 3 от ДКИ, като например забрана за прехвърляне на значителен риск в бъдеще.

4.8.5 Изискване за междинно предприятие майка от ЕС

Член 216 от ДКИ

Насоки на ЕБО относно наблюдението на прага и други процедурни аспекти във връзка с учредяването на междинно предприятие майка от ЕС съгласно член 216 от Директива 2013/36/ЕС (EBA/GL/2021/08)

Становище на Европейския банков орган относно учредяването и стартирането на дейност на междинни предприятия майки от ЕС съгласно член 216 от ДКИ (EBA/Op/2022/12)

Често задавани въпроси за изискването за междинно предприятие майка от ЕС

Член 216 от Директива 2013/36/ЕС изисква банките и инвестиционните посредници в ЕС, които са дъщерни дружества на група от трета държава, да учредят единствено междинно предприятие майка от ЕС. Изискването се прилага, ако групата от трета държава има две или повече институции (банки и инвестиционни посредници), установени в ЕС, със съвкупна обща стойност на активите от най-малко 40 млрд. евро, включително активите на клоновете в ЕС на групата от трета държава.

В повечето случаи изпълнението на изискването за междинно предприятие майка от ЕС предполага някаква форма на реструктуриране в групата от трета държава, което би могло да бъде например под формата на промяна във веригата на контрол (изискваща лицензиране посредством процедура за квалифицирано дялово участие) или учредяване на ново предприятие майка. По отношение на финансовите холдинги със смесена дейност в последната редакция на Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ V) се въвежда ново изискване за одобрение (член 21а от ДКИ). За кредитните институции и инвестиционните посредници се прилага процедурата за лицензиране, съответно по член 8 или 8а от ДКИ V, или член 5, параграф 1 от Директива 2014/65/ЕС. За повече информация вижте [уебстраницата на банковия надзор в ЕЦБ, посветена на лицензирането](#).

Съгласно член 216, параграф 2 от ДКИ компетентните органи могат да разрешат учредяването на две междинни предприятия майки от ЕС, ако определят, че считат за изпълнено което и да е от следните две условия:

- когато учредяването на едно междинно предприятие майка от ЕС би било несъвместимо със задължителното изискване за разделяне на дейностите, наложено от правилата или надзорните органи на третата държава, в която се намира главното управление на крайното предприятие майка от групата от третата държава;
- когато учредяването на едно междинно предприятие майка от ЕС би направило възможността за реструктуриране по-неефективна, отколкото ако има две междинни предприятия майки от ЕС, съгласно преценка, извършена от компетентния орган за реструктуриране на междинното предприятие майка от ЕС.

Поднадзорните лица, които желаят да кандидатстват за това изключение, следва да се обърнат към своя надзорен орган.

4.8.6 Други официални искания за разрешение и уведомления

Регламент за ЕНМ
ДКИ

Наред с гореспоменатите искания за разрешение и уведомления РКИ и ДКИ предвиждат редица случаи, в които заявление или уведомление от страна на значимата институция изисква решение или реакция от страна на ЕЦБ. Освен това е възможно официалните искания за разрешение и уведомления да са предвидени само в националното право. В този случай те изискват решение или реакция от страна на ЕЦБ, когато попадат в обхвата на нейните задачи и подпомагат надзорна функция съгласно правото на ЕС. Като цяло, СНЕ отговарят за провеждането на целия процес.

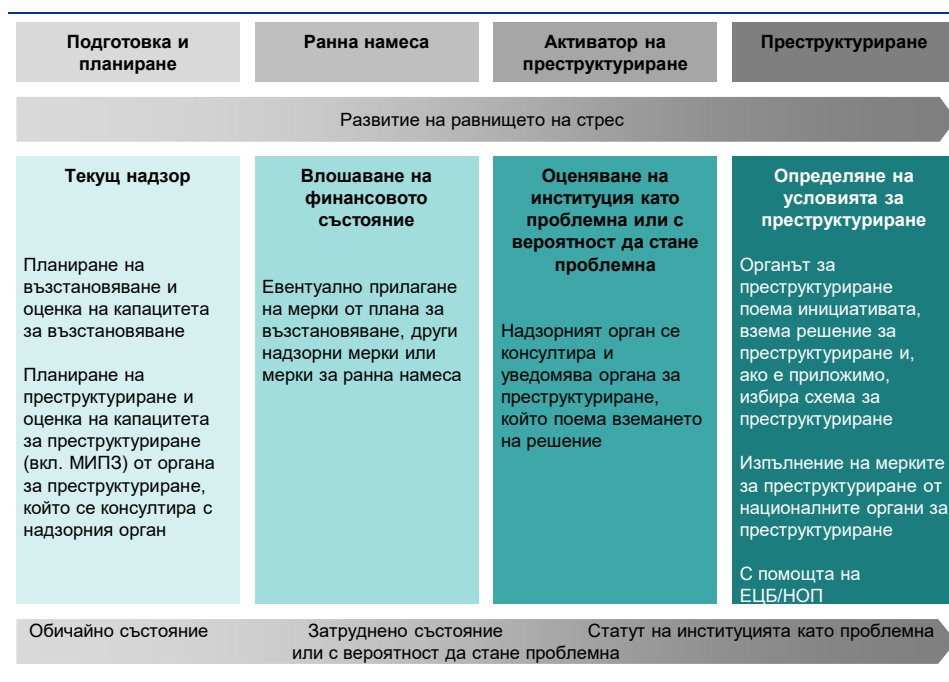
При получаване на искане за разрешение от значима институция СНЕ проверява дали то се позовава на релевантното законодателство и дали включва цялата необходима информация и документация. Ако е необходимо, от институцията се изисква допълнителна информация. След това СНЕ извършва оценка дали са изпълнени приложимите критерии, описани в РКИ, Регламента за ЕНМ, Рамковия регламент за ЕНМ и/или националното законодателство. В по-сложни случаи помощ предоставят хоризонталните и специализираните експертни звена в ЕЦБ. В окончателното решение могат да бъдат наложени условия и/или задължения, за да бъде одобрено искането за разрешение.

4.9 Предотвратяване и управление на кризисни ситуации

Рамката на ЕЦБ за предотвратяване и управление на кризи предвижда своевременни и ефикасни ответни действия и позволява адекватно протичане на информацията преди, по време на криза и след нея. Освен това рамката позволява навременно вземане на решения в кризисни ситуации и при евентуално реструктуриране на банкови групи. Рамката за управление на кризи се състои от няколко етапа в зависимост от конкретното състояние на кредитната институция. Обхватът ѝ се простира от осигуряване на добра подготвеност за кризи в хода на текущия надзор до участие в решения за несъстоятелност на банки. Ролята на ЕЦБ в управлението на кризи при по-малко значими институции е описана в раздел 5.4.

Диаграма 16

Рамка за предотвратяване и управление на кризи

4.9.1 Задължения на СНЕ

СНЕ, в тясно сътрудничество с отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“, отговарят за предотвратяването на кризи и за управлението им през различните етапи. Степента на участие на отдела зависи от състоянието на значимата институция.

През целия процес кризисният екип на отдела осигурява експертна подкрепа на СНЕ и споделя опит, например по процедурите, определени в приложимата правна рамка, ранното откриване на кризисните ситуации, оценката и привеждането в действие на планове за възстановяване и по теми, свързани с реструктурирането. По-долу са описани различните етапи на предотвратяването и управлението на кризисни ситуации.

4.9.2 Подготовка за възстановяване и реструктуриране

Планиране на възстановяването

Членове 3–5, 9, 13, 16, 18 и 30 от Регламента за ЕНМ

Членове 5–9, 10–18, 27–30 и 32 от ДВПБ

Членове 74 и 104 от ДКИ

Насоки на ЕБО относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса (EBA/GL/2015/03)

Насоки на ЕБО, определящи условията за вътрешногрупова финансова подкрепа (EBA/GL/2015/17)

Меморандум за разбирателство между ЕСП и ЕЦБ по отношение на сътрудничеството и обмена на информация

При нормално протичане на дейността една от задачите на ЕЦБ, изпълнявана от СНЕ, е да гарантира, че значимите институции изготвят и поне веднъж годишно актуализират подробни планове за възстановяване, включващи мерки за възстановяване на финансовото им състояние, след като то значително се е влошило. СНЕ анализират и правят преглед на плановете за възстановяване, като обръщат особено внимание на надеждността и изпълнимостта на включените варианти и общата способност за възстановяване. В контекста на планиране на възстановяването, ако ЕЦБ прецени, че планът за възстановяване има съществени недостатъци, тя има правото да изиска от поднадзорното лице да представи преработен план за възстановяване в кратък срок от максимум три месеца. Ако в преработения план за възстановяване не са премахнати съществените слабости или пречки, установени от ЕЦБ, тя може да изиска от институцията той да бъде коригиран. Ако тези корекции не поправят задоволително слабостите или пречките, ЕЦБ може да поиска от институцията да определи какви промени би могла да внесе в бизнес модела си, за да подобри способността си да се възстанови в кризисна ситуация.

Като част от текущия надзор СНЕ непрекъснато наблюдават финансовото състояние на поднадзорното лице, като проверяват за възможно влошаване на показателите за възстановяване и за правилното и своевременно задействане на поетапни процедури при преминаване от нормална към кризисна ситуация.

Отделът осигурява на СНЕ експертна подкрепа при оценките на плановете за възстановяване и при последващите действия, например чрез съставяне на практически указания по хоризонтални въпроси и провеждане на сравнителни анализи.

Консултации, свързани с реструктуриране

Член 15 от Директивата за възстановяване и реструктуриране на банки

С ЕЦБ се провеждат официални ежегодни консултации по изготвените от Единния съвет по реструктуриране проекти на планове за възстановяване и оценки на възможността за реструктуриране. СНЕ извършват съответните оценки, а отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“ осигурява експертна подкрепа. СНЕ споделя с Единния съвет по реструктуриране релевантната информация за плановете за възстановяване и оценките на възможността за реструктуриране съгласно [меморандума за разбирателство](#) между ЕЦБ и ЕСП. ЕЦБ и Единният съвет по реструктуриране поддържат и неофициални контакти, например в контекста на колегиите за реструктуриране, в които е представена и ЕЦБ. Освен това Единният съвет по реструктуриране се консултира с ЕЦБ относно предложените предварителни вноски, които значимите институции трябва да внасят в Единния фонд за реструктуриране.

След като целевото равнище на Единния фонд за реструктуриране достигне най-малко 1% от гарантираните депозити на всички кредитни институции в участващите държави членки, такава консултация няма да се провежда непременно ежегодно, а само ако е необходимо събиране на допълнителни предварителни вноски. Оценката на СНЕ заляга в основата на отговора на ЕЦБ на официалната консултация.

4.9.3 Установяване на влошаване на финансовото състояние

Влошаване на финансовото състояние

Когато бъде установено влошаване на финансовото състояние, СНЕ определя подходящото надзорно действие и засилва надзорната дейност по отношение на институцията (например като проведе допълнителни конкретни анализи, възложи проверки на място, увеличи броя на исканията за информация и данни и т.н.). По-специално, когато СНЕ забележи, че финансовото състояние на дадено поднадзорно лице се влошава значително в кратък период или постепенно, очертавайки ясна тенденция, сътрудничеството му и обменът на информация с кризисния екип се засилват. НКО участват посредством СНЕ.

При спазване на приложимите закони и междуинституционални споразумения, като например меморандума за разбирателство между ЕЦБ и Единния съвет по реструктуриране, ЕЦБ уведомява ЕСП за същественото влошаване на финансовото състояние на съответното поднадзорно лице/банкова група и обменя мнения и опит с ЕСП и вътрешните екипи по реструктуриране.

Може да се използва специален образец за наблюдение на ликвидността, за да се събере минимален набор от информация за ликвидността, която е важна в кризисна ситуация. Образецът се подава от поднадзорните лица към ЕЦБ ежеседмично, считано от септември 2023 г. В допълнение към надзорния образец за ликвидност ЕЦБ и Единният съвет за реструктуриране разработиха съвместен образец за ликвидност, който беше тестван за първи път от институциите през октомври 2023 г. Съвместният образец е почти идентичен с надзорния образец за ликвидността и ще го замени, ако тестването е успешно.

Необходимост от ранна намеса

Следователно, ако СНЕ установят, че финансовото състояние продължава да се влошава, се прилагат условията за ранна намеса и се обмислят съответните мерки, като се засилват сътрудничеството и обменът на информация между СНЕ и отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“. Сътрудничеството с Единния съвет по реструктуриране се засилва в съответствие с меморандума за разбирателство. СНЕ в тясно сътрудничество с отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“ предоставя на вътрешния екип по

Член 27 от Директивата за възстановяване и реструктуриране на банки

Членове 13 и 20 от РЕМП

Меморандум за разбирателство между ЕСП и ЕЦБ по отношение на сътрудничеството и обмена на информация

преструктуриране цялата налична информация, която екипът е сметнал за необходима за актуализиране на плана за реструктуриране и за подготвяне на евентуалното реструктуриране на институцията. При поднадзорни лица с присъствие в държави членки извън еврозоната или в трети държави се осигурява контакт с надзорните колегии или други подобни мерки.

Основания за определяне на институция като проблемна или с вероятност да стане проблемна

Ако СНЕ прецени, че институцията е в тежко затруднение или са налице основания да се определи като проблемна или с вероятност да стане проблемна, СНЕ и отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“ предлагат създаването на нарочен екип за управление на кризи за нея, който служи като звено за координация и вземане на решения. Екипът за управление на кризи се свиква от председателя и заместник-председателя на Надзорния съвет на ЕЦБ. Ако ЕЦБ сметне за необходимо да определи дадена институция като проблемна или с вероятност да стане проблемна, тя се консултира предварително с Единния съвет по реструктуриране.

Координацията с органите на приемащата държава се осигурява посредством контакти с надзорната колегия или други подобни мерки. Ако се счете, че дадено поднадзорно лице е проблемно или има вероятност да стане проблемно, съгласно правната рамка и без необосновано забавяне се уведомяват надлежно Единният съвет по реструктуриране, съответните компетентни органи на приемащата държава и органите за реструктуриране, компетентните министерства, централните банки и схемите за гарантиране на депозити.

Съставя се група за наблюдение на високо равнище, която да проследи и установи евентуални ликвидни проблеми или затруднения, свързани с платежоспособността, в няколко значими и по-малко значими институции едновременно в контекста на системна криза.

Реструктуриране

При реструктуриране решенията се вземат основно от нарочните органи – Единния съвет по реструктуриране и националните органи за реструктуриране. В този контекст ЕЦБ, т.е. СНЕ и отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“, има преди всичко консултативна роля. След като бъде установено, че дадена институция е проблемна или е вероятно да стане проблемна, отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“ координира в рамките на европейския банков надзор предоставянето на консултации на Единния съвет по реструктуриране/националните органи за реструктуриране на етапа на реструктурирането, както и предприемането на нужните последващи действия, например лицензирането на мостова банка и отнемането на лиценза на остатъчната част на институцията, когато това е необходимо. СНЕ може да

предостави допълнително консултация за евентуалните последици за бизнес модела при различните варианти на реструктуриране. Отдел „Бизнес модели, капитал и кризи“ координира взаимодействието с Единния съвет за реструктуриране и националните органи за реструктуриране.

4.10 Надзорни мерки, мерки за привеждане в изпълнение и санкции

Член 124 от Рамковия регламент за ЕНМ

С оглед на изпълнението на възложените ѝ с Регламента за ЕНМ задачи ЕЦБ разполага с широк набор от надзорни инструменти за преодоляване на проблемите, установени при наблюдението над поднадзорните лица. Като част от този надзорен инструментариум ЕЦБ може да реши да предприеме едно или повече от следните действия за разрешаване на проблеми:

1. да приеме надзорни мерки;
2. да наложи пряко мерки за привеждане в изпълнение или да поиска от националните компетентни органи да упражнят националните си правомощия за привеждане в изпълнение;
3. да наложи административни санкции или да поиска от НКО да открият процедура по налагане на санкции.

Всички тези мерки имат различни цели, но са съвместими помежду си и могат да се използват едновременно или последователно в зависимост от обстоятелствата в случая.

4.10.1 Надзорни мерки

Член 9, параграф 1 и член 16 от Регламента за ЕНМ

Член 64 от ДКИ

Без да се засягат другите правомощия, които са ѝ възложени, ЕЦБ е оправомощена да изисква от значимите институции, финансовите холдинги или смесените финансови холдинги в участващите държави членки и от значимите клонове на институции от неучастващи държави членки да предприемат необходимите мерки на ранен етап, ако i) е извършено нарушение на пруденциалните изисквания; ii) ЕЦБ разполага с доказателства, че такова нарушение ще настъпи през следващите 12 месеца; или iii) уредбата, стратегиите, управлението, културата, процедурите и механизмите, прилагани от институцията, както и собственият ѝ капитал и ликвидност не осигуряват надеждно управление и покритие на рисковете.

За тази цел Регламентът за ЕНМ включва неизчерпателен списък на възможните надзорни мерки, които ЕЦБ може да предприема. ЕЦБ може да предприема и други мерки, като упражнява правомощията, предоставени ѝ от националното законодателство или от друго пряко приложимо право на ЕС и по-специално от регламентите на ЕС.

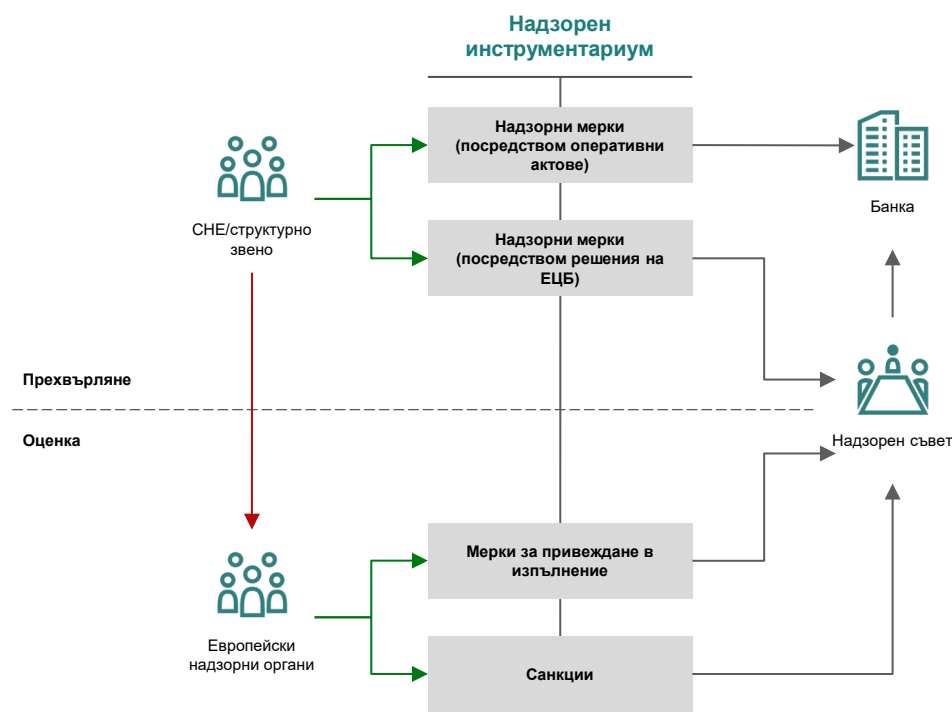
Надзорните мерки имат за цел да гарантират, че поднадзорните лица предприемат необходимите действия на ранен етап, за да се справят с неспазването или с риска от неспазване на пруденциалните изисквания. Тези мерки могат да бъдат предприети под формата на решения на ЕЦБ (приети от Надзорния съвет/Управителния съвет по предложение на съответните структурни звена на ЕЦБ) или посредством оперативни актове (вземани от съответните структурни звена на ЕЦБ извън официалната процедура за вземане на решения). СНЕ, които упражняват пряк надзор над институциите, за които са отговорни, и/или структурните звена на ЕЦБ, отговарящи за конкретни надзорни процеси, определят и оценяват възможните надзорни мерки преди приемането им. При този процес те вземат предвид тяхната ефикасност (т.е. осведомеността, капацитета и надеждността на ръководните органи и на другите засегнати служители) и пропорционалност и предлагат най-подходящите мерки, за да осигурят в разумен срок сигурността и стабилността на поднадзорното лице. Надзорните мерки включват например искания към поднадзорните лица да държат допълнителен собствен капитал, да представят план за възстановяване на нормативното съответствие, да укрепят правилата си за управление, процесите и стратегиите си, да прилагат специална политика за формиране на провизии или третиране на активи по отношение на капиталовите изисквания, да ограничат променливите възнаграждения, да използват нетната си печалба за укрепване на собствения капитал, да ограничат или забранят разпределенията на дивиденди на акционерите или притежателите на инструменти на допълнителния капитал от първи ред, да съкратят или ограничат стопанската дейност, операциите или мрежата на институциите и да се освободят от дейности, които създават прекомерен риск за цялостната стабилност на институцията. СНЕ и/или другите структурни звена на ЕЦБ също така избират инструментите, които ще се използват за прилагането на съответните надзорни мерки (т.е. оперативен акт или официално решение на ЕЦБ).

Ако поднадзорните лица не вземат своевременно необходимите мерки и ситуацията, обосноваваща намесата на надзорния орган, остава неразрешена, се предприемат допълнителни надзорни мерки.

При всички случаи, когато фактите/обстоятелствата дават основание и за упражняване на правомощията за привеждане в изпълнение и/или налагане на санкции, съответните процедури могат да протичат успоредно.

Диаграма 17

Разпределение на задачите между отдел „Привеждане в изпълнение и налагане на санкции“ и СНЕ

4.10.2

Мерки за привеждане в изпълнение

Член 9 от Регламента за ЕНМ

Членове 25–35 и член 129 от Рамковия регламент за ЕНМ

Регламент на Съвета относно правомощията на ЕЦБ да налага санкции (ЕО/2532/98)

Мерките за привеждане в изпълнение имат за цел да принудят поднадзорните лица да изпълнят пруденциалните изисквания, определени с регламент, с национално законодателство за транспониране на директива на ЕС или с решение. В случаите, когато надзорните решения се отнасят пряко до физически лица, съответните принудителни мерки могат да бъдат наложени и на тези конкретни лица.

4.10.3

Мерки за привеждане в изпълнение, които ЕЦБ прилага пряко

Периодични парични санкции

Мерките за привеждане в изпълнение, с които ЕЦБ разполага пряко, са известни като „периодични парични санкции“. Периодичните парични санкции нямат за цел да накажат засегнатото поднадзорно лице. Те се прилагат, когато нарушение на решение или регламент на ЕЦБ все още е налице, за да се принуди съответното поднадзорно лице да изпълни наложените задължения.

Периодични парични санкции могат да бъдат налагани на значими институции и на по-малко значими институции, ако съответното решение на ЕЦБ или регламент налага задължения на по-малко значимите институции към ЕЦБ. Те трябва да бъдат ефективни и пропорционални. Общата сума, която поднадзорното лице може да бъде задължено да плати под формата на периодична парична санкция, се изчислява въз основа на броя на дните до постигането на пълно изпълнение на неспазеното решение или регламент на ЕЦБ. Периодичните парични санкции могат да бъдат налагани за максимален срок от шест месеца от датата, посочена в съответното решение или регламент. Горната граница на периодичните парични санкции е 5% от средния дневен оборот на съответното поднадзорно лице за всеки ден в нарушение.

Публикуване

Налаганите от ЕЦБ периодични парични санкции се публикуват на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ. Публикуването би могло да бъде анонимизирано или забавено, ако то i) би застрашило стабилността на финансовите пазари или текущо наказателно разследване, или ii) би причинило, доколкото това може да бъде установено, непропорционална вреда на засегнатото лице.

Други инструменти, които ЕЦБ прилага пряко

Съгласно приложимата правна рамка и изключително за целта да изпълнява задачите си ЕЦБ има всички правомощия и задължения, с които разполагат НКО съгласно приложимото право на ЕС. По-специално, в случай на продължаващо нарушаване на приложимото право на ЕС ЕЦБ може също да приеме пряко мерки, които са в компетентността на НКО съгласно приложимото право на ЕС и които се смятат за мерки за привеждане в изпълнение по националното законодателство, чрез което се транспонират съответните директиви на ЕС. ДКИ е сред основните източници на мерки за привеждане в изпълнение съгласно приложимото право на ЕС. Така например, в зависимост от транспонирането на ДКИ в националното право, в тази категория могат да се включат разпореждания за преустановяване и въздържане от нарушаващите действия.

Мерки за привеждане в изпълнение, които ЕЦБ прилага непряко

До степента, която ѝ е необходима, за да изпълнява задачите си, ЕЦБ може също да изиска от НКО посредством указания да упражнят правомощията си за привеждане в изпълнение съгласно националното законодателство, различно от законодателството, с което се транспонират директиви на ЕС, съгласно условията, определени в националното законодателство, когато Регламентът за ЕНМ не възлага на ЕЦБ такива правомощия.

4.10.4 Санкции

Членове 9 и 18 от Регламента за ЕНМ

Членове 120–137 от Рамковия регламент за ЕНМ

Регламент на Съвета относно правомощията на ЕЦБ да налага санкции (ЕО/2532/98)

Санкциите имат наказателна цел при неспазване на пруденциалните изисквания и превантивна по отношение на бъдещи нарушения от страна на поднадзорното лице, неговите ръководители и цялата банкова система. Процедури по налагане на санкции могат да бъдат започнати не само в случай на продължаващи нарушения, но и след като нарушението е спряло, при условие че давностният срок за принудително изпълнение на санкциите не е изтекъл. ЕЦБ е оправомощена да налага административни санкции по силата на член 18 от Регламента за ЕНМ.

Разпределение на правомощията за налагане на санкции между ЕЦБ и НКО

ЕЦБ може да налага имуществени санкции на значими институции, нарушаващи пряко приложимото право на ЕС, включително решения или регламенти на ЕЦБ. ЕЦБ може също така да налага санкции на по-малко значими институции за нарушения на нейни регламенти или решения, които възлагат на тези лица определени задължения спрямо ЕЦБ.

Що се отнася до значимите институции, в случай на нарушения на национално законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС, когато извършителите са физически лица или при прилагане на неимуществени санкции, ЕЦБ може да поиска от съответния НКО да започне процедура по налагане на санкции. НКО провежда тези процедури и взема решения за следващите от тях санкции в съответствие с приложимото национално законодателство.

Независимо звено за разследване

За да гарантира спазването на пруденциалните правила и основаващите се на тях решения, ЕЦБ сформира независимо звено за разследване, чиито задачи попадат в сферата на компетентност на отдел „Привеждане в изпълнение и налагане на санкции“.

Независимото звено за разследване отговаря за разследването на предполагаеми нарушения от страна на значими институции на пряко приложимото право на ЕС, включително на надзорни решения или регламенти на ЕЦБ.

То отговаря за провеждането на разследвания, за даването на право на изслушване на значимите институции и – в случаите, когато сметне за необходимо да се наложи административна санкция – за изготвянето на предложение до Надзорния съвет за цялостен проект на решение.

Когато е необходимо налагане на санкции на национално равнище (т.е. при нарушения на националното законодателство, с което се транспонират

директиви на ЕС, извършени от физически лица нарушения, или неимуществени санкции), звеното за разследване изготвя предложение за цялостен проект на решение на ЕЦБ, с което от съответния НКО се изисква да започне процедурата.

Разследване

Ако съмнение за нарушение бъде отнесено до независимото звено за разследване, то има право да започне разследване. За тази цел звеното може да упражнява правомощията, възложени на ЕЦБ с Регламента за ЕНМ. Това означава, че може да изисква документи, да проверява съответните счетоводни книги и документация, да изисква обяснения, както и да провежда интервюта и проверки на място. То може също така да поиска от НКО, посредством даване на указания, да упражнят правомощията си за разследване съгласно приложимото национално право.

Въз основа на наличните доказателства звеното за разследване преценява дали е налице обосновано подозрение за евентуални нарушения. Ако заключи, че не е извършено нарушение или че доказателствата не са категорични, то закрива случая.

Изслушвания

След като завърши разследването си, специализираното звено може да започне процедури за налагане на санкции, като изпрати на съответното поднадзорно лице предявените възражения. На поднадзорното лице се дава възможност да представи становище по фактите, по възраженията, повдигнати от независимото звено за разследване, както и по предвидения размер на санкцията. Освен това независимото звено за разследване може да покани поднадзорното лице на устно изслушване.

Санкции, които се приемат от ЕЦБ

ЕЦБ може да наложи имуществени санкции в размер до два пъти размера на реализираната печалба или нереализираната загуба в резултат на нарушението или до 10% от общия годишен оборот на поднадзорното лице за предходната финансова година.

Когато взема решение относно размера на санкцията, ЕЦБ прилага своето [Ръководство за метода за определяне на административни имуществени санкции](#). Наложените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

Публикуване

Административните санкции, налагани от ЕЦБ, се публикуват на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ. Публикуването обаче може да бъде анонимизирано или забавено, ако то i) би застрашило стабилността на финансовите пазари или текущо наказателно разследване, и ii) би причинило, доколкото това може да бъде установено, непропорционална вреда на засегнатото лице.

4.10.5 Механизъм за докладване на нарушения

Член 23 от Регламента за ЕНМ

Членове 36–38 от Рамковия регламент за ЕНМ

ЕЦБ е разработила механизъм за докладване на нарушения („whistleblowing“), който позволява на всеки, който добросъвестно има основание да счита, че е извършено нарушение на приложимото право на ЕС от поднадзорно лице или компетентен орган, да съобщи за това на ЕЦБ. Съобщението се третира като защитен доклад. Това означава, че всички лични данни както на лицето, което е докладвало нарушението, така и на лицето, за което се предполага, че е отговорно за нарушението, са надлежно защитени в съответствие с приложимите стандарти за поверителност и защита на данните, заложен в Регламент (ЕО) № 45/2001. Самоличността на докладвалото лице не се разкрива, без преди това да бъде получено изричното му съгласие, освен ако такова разкриване не е поискано със съдебно разпореждане с оглед на по-нататъшни разследвания или последващо съдебно производство.

Подаване на сигнал за нарушение

В европейския банков надзор има различни точки за достъп, където желаещ да подаде сигнал за нарушение може да изпрати съобщението си.

1. Има канал за докладване на ЕЦБ посредством [онлайн формуляр](#) на уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ. От него докладът попада направо в отдел „Привеждане в изпълнение и налагане на санкции“. Освен през този нарочен канал за предполагаеми нарушения може да се съобщи на ЕЦБ и с други средства, например писма.
2. НКО също разполагат с механизми за получаване на сигнали за предполагаеми нарушения.

ЕЦБ отговаря за сигналите, които се отнасят за значими институции и са свързани с предполагаеми нарушения на приложимото право на ЕС или на национално законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС, които се отнасят до възложените на ЕЦБ надзорни задачи. ЕЦБ също така отговаря за сигналите, които се отнасят до по-малко значими институции във връзка с предполагаеми нарушения на регламенти или решения на ЕЦБ, с които на тези институции се възлагат задължения спрямо ЕЦБ.

НКО отговарят за сигналите, които засягат предполагаеми нарушения, извършени от по-малко значими институции, различни от нарушения на

регламенти или решения на ЕЦБ, с които на тези институции се налагат задължения спрямо ЕЦБ.

ЕЦБ и НКО си изпращат взаимно получените сигнали в зависимост от компетенциите си. Това става, без да се разкрива самоличността на подалия сигнала, освен ако той не даде изричното си съгласие за това. ЕЦБ също така обменя с НКО информация за резултатите от проверката по сигналите, изпратени на НКО или получени от тях.

Оценка на докладите за нарушения и последващи действия

Отдел „Привеждане в изпълнение и налагане на санкции“ подлага на оценка сигналите, които попадат в компетентността на ЕЦБ и, когато е приложимо, изпраща съдържащата се в тях информация на съответните СНЕ или на други релевантни структурни звена на ЕЦБ, които да предприемат по-нататъшни действия. Съобщенията за нарушения попадат в сферата на компетентност на ЕЦБ и поради това се оценяват от ЕЦБ, ако: i) се отнасят до НКО, ЕЦБ или поднадзорно лице и ii) са за предполагаемо нарушение на приложимото право на ЕС или на национално законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС.

4.10.6

Престъпления

Член 136 от Рамковия регламент за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно разкриването на поверителна информация в контекста на наказателни разследвания (ЕЦБ/2016/19)

Когато при изпълнение на задачите си по Регламента за ЕНМ ЕЦБ има основание да подозира, че може да е извършено престъпление, тя трябва да поиска от съответния НКО да отнесе случая до подходящите органи за разследване и евентуално наказателно преследване.

4.11

Оценяване на допустимостта и наблюдение на институционалните защитни схеми

Член 6, параграф 1 и член 6, параграф 5, буква в) от Регламента за ЕНМ

Член 113, параграф 7 от РКИ

Насоки на ЕЦБ относно принципите за координацията при оценките и наблюдението върху институционалните защитни схеми, които включват значими и по-малко значими институции (ЕЦБ/2016/37)

Ръководство на ЕЦБ относно подхода към признаването на ИЗС за пруденциални цели

Институционалната защитна схема (ИЗС) е дефинирана в РКИ като договорно или нормативно установено споразумение във връзка със задълженията, което защитава институциите, които участват в него, и по-специално осигурява тяхната ликвидност и платежоспособност, когато е необходимо, за да се избегне несъстоятелност. Компетентните институции могат, съгласно определените в РКИ условия, да освободят от определени пруденциални изисквания или да позволят известни дерогации за институции, които участват в ИЗС, както е посочено в [Ръководството на ЕЦБ относно подхода за признаването на институционални защитни схеми за пруденциални цели](#). Съгласно разпоредбите на РКИ компетентният орган може да разреши на кредитни институции да прилагат 0% рисковото тегло към експозициите към контрагенти, които участват в същите ИЗС, с изключение на експозициите, представляващи елементи на базовия собствен капитал от първи ред,

допълнителния капитал от първи ред и капитала от втори ред. Това е особено важна разпоредба във връзка с допустимостта на ИЗС за пруденциални цели. Общите критерии, по които се оценява допустимостта на ИЗС, са изложени подробно в горепосоченото ръководство на ЕЦБ.

В някои случаи членове на една и съща ИЗС са както значими, така и по-малко значими институции под банковия надзор съответно на ЕЦБ и НКО. В случай че бъде подадено заявление от нова ИЗС, която се състои от значими и по-малко значими институции, ЕЦБ и съответният НКО трябва да извършат съвместна оценка дали тази ИЗС е допустима за преференциалното третиране, предвидено в РКИ, и съответно дали компетентният орган може да даде на отделните ѝ членове свързаните с това разрешения и освобождавания. ЕЦБ и съответният НКО, който отговаря за прекия надзор над институциите, участващи в ИЗС, следва да координират дейностите си по наблюдението, за да се осигури последователното прилагане в целия европейски банков надзор и при съответните поднадзорни лица на критериите за оценка на допустимостта на ИЗС и за съответните освобождавания. Този процес е описан подробно в горепосоченото ръководство на ЕЦБ.

5 Надзор над по-малко значимите институции

Както е посочено в Регламента за ЕНМ, ЕЦБ отговаря за ефективното и последователно прилагане на единната нормативна уредба и на политиката на Европейския съюз по отношение на пруденциалния надзор над всички институции във всички засегнати държави членки.

Рамковият регламент за ЕНМ определя приложимата практическа уредба и рамката за сътрудничество в ЕНМ, създадена с Регламента за ЕНМ, като определя разпределението на отговорностите между ЕЦБ и националните компетентни органи (НКО) за надзора над институциите.

На ЕЦБ е възложена отговорността за прекия надзор над значимите институции. НКО носят пълната отговорност за прекия надзор над по-малко значимите институции в тясно сътрудничество с ЕЦБ, която отговаря за надзорното наблюдение.

При упражняването на мандата си за надзорно наблюдение ЕЦБ се уверява, че извършваните от НКО надзорни дейности отговарят на високите надзорни стандарти и стимулират условия на равнопоставеност. В тази си роля ЕЦБ се ръководи от принципа на пропорционалност, т.е. надзорната дейност се извършва в съответствие с рисковия профил на всяка по-малко значима институция и потенциалното въздействие върху финансовата стабилност.

5.1 Дейности по надзорно наблюдение

Член 6 от Регламента за ЕНМ

Част VII от Рамковия регламент за ЕНМ

Членове 19–21, член 31, параграф 1, член 43, параграф 4, членове 52, 99–100, 103 и 135 от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 30, параграф 2, член 30, параграф 7 и член 34, параграф 1 от РЕМП

За да осигурява висок стандарт на надзор в целия ЕНМ, ЕЦБ разполага с широк набор от инструменти при изпълнението на функцията си за надзорно наблюдение. Те включват:

1. текущо сътрудничество и редовно взаимодействие между ЕЦБ и НКО на техническо и управленско равнище (повече подробности в раздел 5.1.1);
2. надзорно наблюдение над отделни по-малко значими институции и групи/сектори на по-малко значимите институции (повече подробности в раздел 5.1.2);
3. анализ на релевантните надзорни теми в различните държави (повече подробности в раздел 5.1.3).

В крайна сметка дейностите по надзорно наблюдение имат за цел да насърчат последователното прилагане на високи надзорни стандарти в съответствие с целите, установени в Регламента за ЕНМ.

Диаграма 18

Дейности, извършвани от генерална дирекция „Специализирани институции и по-малко значими институции“ за надзорното наблюдение на по-малко значимите институции

5.1.1 Сътрудничество с НКО

Откритото и постоянно сътрудничество между ЕЦБ и НКО е от ключово значение за ефикасния и ефективен надзор над по-малко значимите институции.

Основен елемент в наблюдението над по-малко значимите институции са редовните контакти между ЕЦБ и НКО. Те могат да бъдат организирани в различни формати и с различна честота, в зависимост от конкретните нужди. Най-честите контакти между ЕЦБ и НКО са срещите на техническо и средно управленско равнище онлайн и на място. Редовно се планират също така работни срещи и конференции на ниво висше ръководство. И двата вида взаимодействие могат да бъдат многостранни, т.е. да включват всички НКО. Пример за многостранни събития са срещите на мрежата на висшите ръководители, на които представители на ЕЦБ и всички НКО се събират, обсъждат и постигат съгласие по релевантни надзорни теми, засягащи по-малко значимите институции.

С цел насърчаване на съдействието и обмена на информация между НКО и ЕЦБ други форми на сътрудничество могат да включват съвместни надзорни дейности и обмен на служители. Освен това ефикасният и ефективен обмен на информация и данни за надзорните дейности на НКО по отношение на по-малко значимите институции позволява на ЕЦБ да събира и споделя добри практики.

5.1.2 Индивидуално надзорно наблюдение и принципът на пропорционалност

Член 6, член 12, параграф 1 и член 31, параграф 2 от Регламента за ЕНМ

Членове 96–98 от Рамковия регламент за ЕНМ

Насоки на ЕЦБ относно принципите за координацията при оценката и наблюдението върху институционалните защитни схеми, които включват значими и по-малко значими институции (ЕЦБ/2016/37)

Насоки на ЕЦБ относно подхода за признаването на институционалните защитни схеми (ЕЦБ/2016/38)

Без да се засяга отговорността на НКО да упражняват пряк надзор над по-малко значимите институции, ЕЦБ извършва редица дейности за анализиране на положението в отделни по-малко значими институции. За тези дейности са особено полезни специално разработените/специфични инструменти за данни и непрекъснатият диалог с НКО. Уведомленията от НКО са типичен пример за официална комуникация между тях и ЕЦБ по въпроси, свързани с по-малко значимите институции. Те представляват писмени документи и/или образци, които НКО изпращат на ЕЦБ. ЕЦБ получава и подлага на оценка уведомленията от НКО (както е описано подробно в Каре 2) и представя становището си в съответствие с Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ. Становищата на ЕЦБ имат за цел да представят гледната точка на ЕЦБ за това как съответният НКО може или следва да действа във всеки конкретен случай.

Дейностите по надзорно наблюдение са подчинени на принципа на пропорционалност. Това означава, че отделните по-малко значими институции се подреждат по приоритет според рисковия си профил и значението си. Интензивността на дейностите по надзорно наблюдение на конкретни институции и сектори, включително разпределените за това ресурси, са съответно приспособени. Те се подреждат по приоритет според основана на риска методология, която класифицира по-малко значимите институции и техните сектори според степента им на риск и/или системното им въздействие, както е описано подробно в Каре 1.

Участието на ЕЦБ в наблюдението над отделни по-малко значими институции може да стане по-интензивно при влошаване на финансовото състояние на институцията. Това може да се случи в кризисна ситуация (повече подробности в раздел 5.1.4) или при пряко поемане на надзора от ЕЦБ (подробности в раздел 5.1.5).

Части IV и VII Рамковия регламент за ЕНМ

Член 6 от Регламента за ЕНМ

Регламент на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация (ЕЦБ/2015/13)

Каре 1

Рамка за класификация на по-малко значимите институции

Както вече бе споменато, функцията на ЕЦБ за надзорно наблюдение е подчинена и на принципа на пропорционалност. Интензивността на надзорното наблюдение се определя от равнището на приоритет, отдадено на всяка институция, от нейния рисков профил и от значението ѝ в ЕНМ и за него. Процесът на определяне на равнище на приоритет на по-малко значимите институции се основава на рамката за класификация и се обуславя от два ключови фактора: i) потенциалното въздействие от фалит на по-малко значимата институция върху стабилността на националната финансова система или на финансовата система в цялата еврозона, и ii) присъщия риск на институцията. ЕЦБ извършва ежегодно оценка на въздействието, като анализира няколко показателя за всяка институция, например размер, значимост за местната икономика, трансгранични дейности и бизнес модел. По-малко значимите институции с най-голямо потенциално въздействие върху системата се класифицират като „по-малко значими институции с голямо въздействие“. Оценката на

рисковия профил/присъщия риск на всяка по-малко значима институция обаче се извършва на тримесечие. По-малко значимите институции, които са определени като най-рискови, се наричат „по-малко значими институции с висок риск“.

Капе 2

Указания относно изискванията за уведомяване за НКО

Както бе споменато по-горе, уведомленията от НКО са основен инструмент за изпълнение на мандата на ЕЦБ за наблюдението на по-малко значимите институции. Те осигуряват своевременен и ефикасен обмен на информация за важните развития на обстоятелствата в отделните по-малко значими институции. Уведомленията представляват официални писмени документи, подадени официално от НКО до ЕЦБ при възникването на определени обстоятелства. Така например, що се отнася до по-малко значими институции с висока степен на въздействие и/или висок риск, от НКО се очаква да изпратят на ЕЦБ уведомление на ранен етап от всяка съществена надзорна процедура и/или проект на съществено надзорно решение. Същевременно, в съответствие с предварително определени критерии, НКО трябва да уведомят ЕЦБ i) в случай на влошаване на финансовото състояние на отделни по-малко значими институции, независимо от тяхната класификация, и ii) за годишното и полугодишното последващо отчитане.

5.1.3 Тематични прегледи и хоризонтални задълбочени проучвания

Наред с представените по-горе дейности ЕЦБ в тясно сътрудничество с НКО извършва тематични прегледи и задълбочени проучвания на секторите на по-малко значимите институции и на надзорните практики на НКО. Обикновено тези прегледи са насочени към конкретни области на риск като например капиталов, кредитен, риск, свързан с институционалното управление, ИТ риск и рискове, свързани с климата и околната среда. Като цяло те са съгласувани със съответните надзорни приоритети и текущата работа със значимите институции. Прегледите и задълбочените проучвания често се извършват във всички държави, за да бъде възможен сравнителен анализ на равнище ЕНМ. Чрез такъв анализ могат по-добре да бъдат идентифицирани съответните надзорни практики на НКО и нововъзникващите рискове в секторите на по-малко значимите институции. Освен това се подобрява обменът на информация и споделянето на добри надзорни практики.

Диаграма 19

Хоризонтални инициативи, съсредоточени върху конкретни рискове

5.1.4 Ролята на ЕЦБ в управлението на кризи

Съгласно Рамковия регламент за ЕНМ отговорността за управлението на по-малко значимите институции по време на криза е на НКО и на други компетентни органи на национално равнище. При все това при управлението на кризисна ситуация, в която е замесена по-малко значима институция, обменът на информация и координацията между многобройните заинтересовани страни трябва да се засилят, като се включат и други органи освен ЕЦБ и НКО, включително националният орган за реструктуриране и Единният съвет по реструктуриране. Затова, макар че отговорността за вземането на надзорни решения остава на НКО в качеството му на пряк надзорен орган за по-малко значимите институции, ЕЦБ е компетентният орган за вземане на решения по общи процедури, като например за отнемане на лицензи за банкова дейност.

Диаграма 20

Основни задължения във връзка с управлението на кризи

5.1.5

Потенциално пряко участие на ЕЦБ

Член 6, параграф 4 и член 6, параграф 5, буква б) и параграф 7 от Регламента за ЕНМ

Членове 67–69 от Рамковия регламент за ЕНМ

Част IV от Рамковия регламент за ЕНМ

В съответствие с Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ ЕЦБ има право да увеличава надзорните си дейности, като например да събира пряко данни от отделни по-малко значими институции или да участва в проверки на място и/или да ги провежда. В някои конкретни случаи обаче, както е посочено и в Рамковия регламент за ЕНМ, ЕЦБ може също да участва в прекия надзор над по-малко значимите институции. Тези случаи включват поемане на надзорни дейности с цел осигуряване на последователното прилагане на високи надзорни стандарти или предприемане на последващи действия по конкретно искане на НКО. В крайна сметка ЕЦБ поема и отговорността за прекия надзор, ако в резултат от оценка на значимостта статутът на дадена институция се промени и от по-малко значима тя стане значима.

Европейска централна банка 2024

Пощенски адрес 60640 Frankfurt am Main, Germany

Телефон +49 69 1344 0

Уебсайт www.bankingsupervision.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

За специфичната терминология можете да използвате [речника на ЕНМ](#) (само на английски език).

PDF ISBN 978-92-899-6332-9, doi:10.2866/853694, QB-05-23-429-BG-N